

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Søiberg, Harry.

Savn : En Samling Fortællinger.

Kjøbenhavn : Aschehoug, 1921

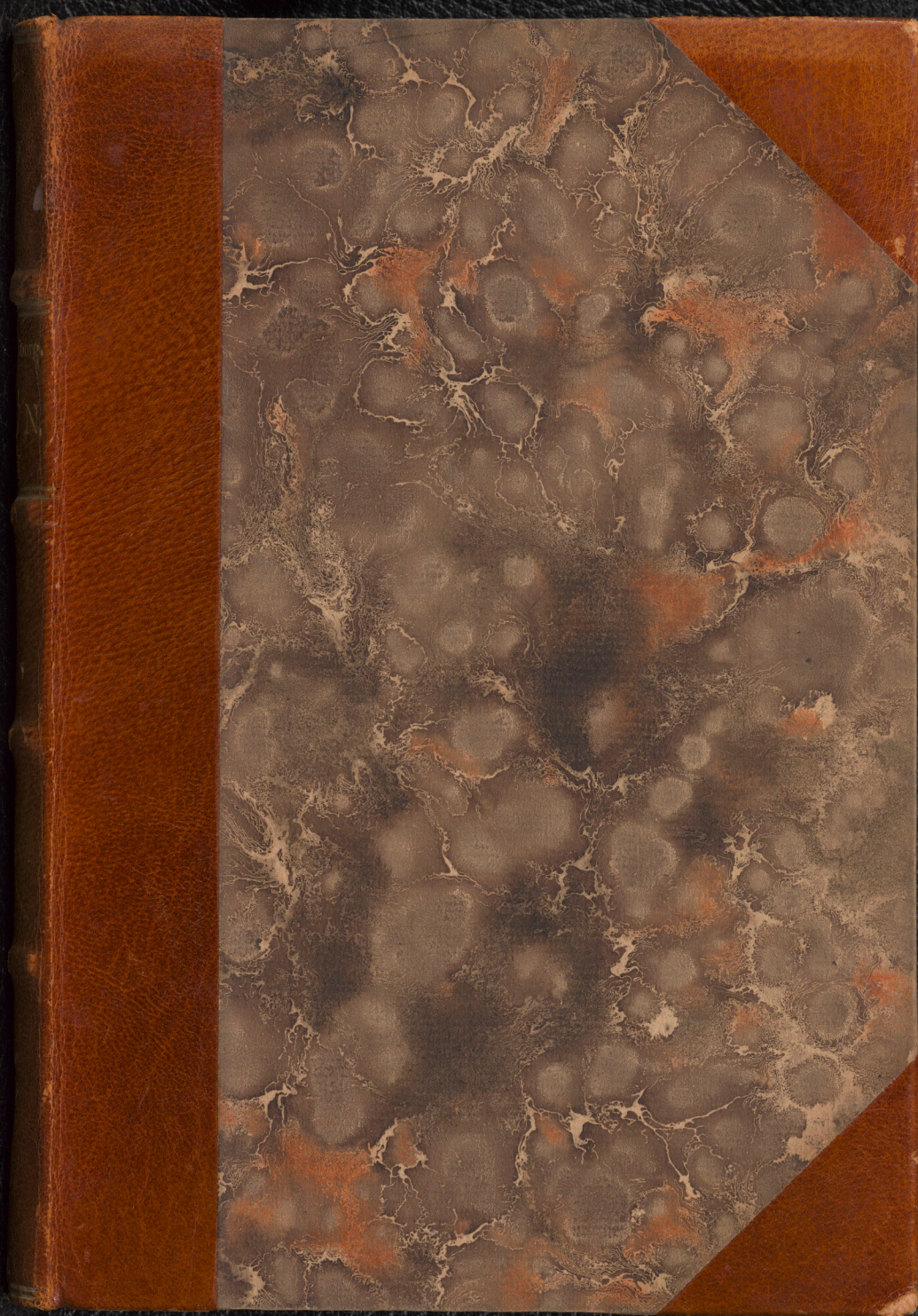
171 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57. - 277

Det Kgl. Bibliotek

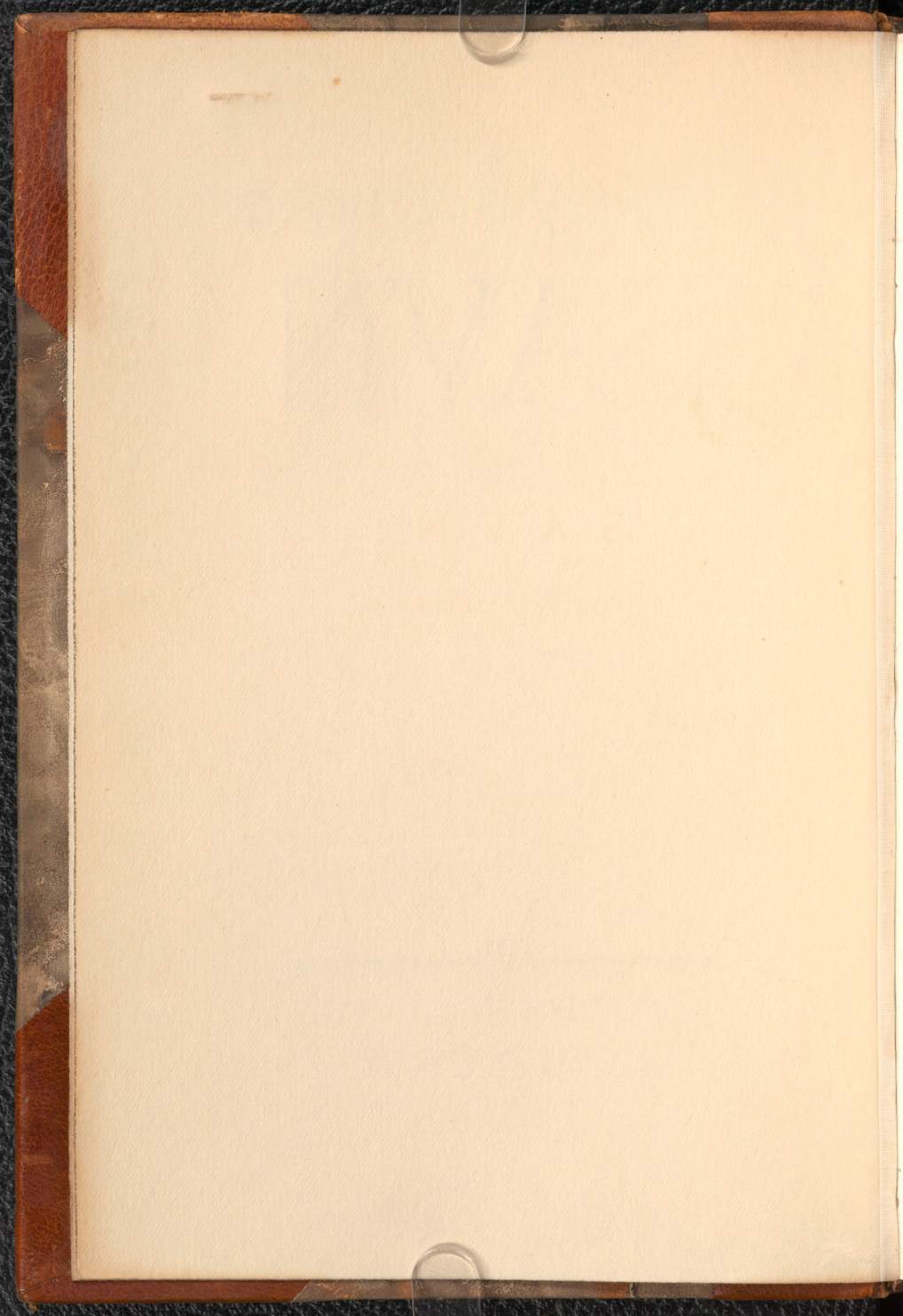
130025466358

HARRY SØIBERG

SAVN

h. 799.

HASCHEHOUG & CO
KØBENHAVN

S A V N
EN SAMLING
FORTÆLLINGER

H A R R Y S Ø I B E R G

SYG SLÆGT. Drama. Udsolgt 1904

ØDE EGNE. Vestjyske Kysthistorier 1906

— Ny Udgave 1913

FOLKET VED HAVET. Fortælling .. 1908

AF JORDENS SLÆGT. Historier .. 1910

AF NYSKOVENS SAGA. Fortælling .. 1912

HJEMLIG JORD. Fortælling 1914

BIRGITTES KÆRLIGHED og andre

Historier 1915

FORAN LIVETS PORT. Roman 1916

LYSET. Roman 1918

DE LEVENDES LAND. Roman 1920

DE LEVENDES LAND. Ny samlet

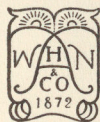
Udgave af Trilogien »Foran Livets

Port«, »Lyset« og »De Levendes Land« 1921

HARRY SØIBERG

SAVN

EN SAMLING
FORTÆLLINGER

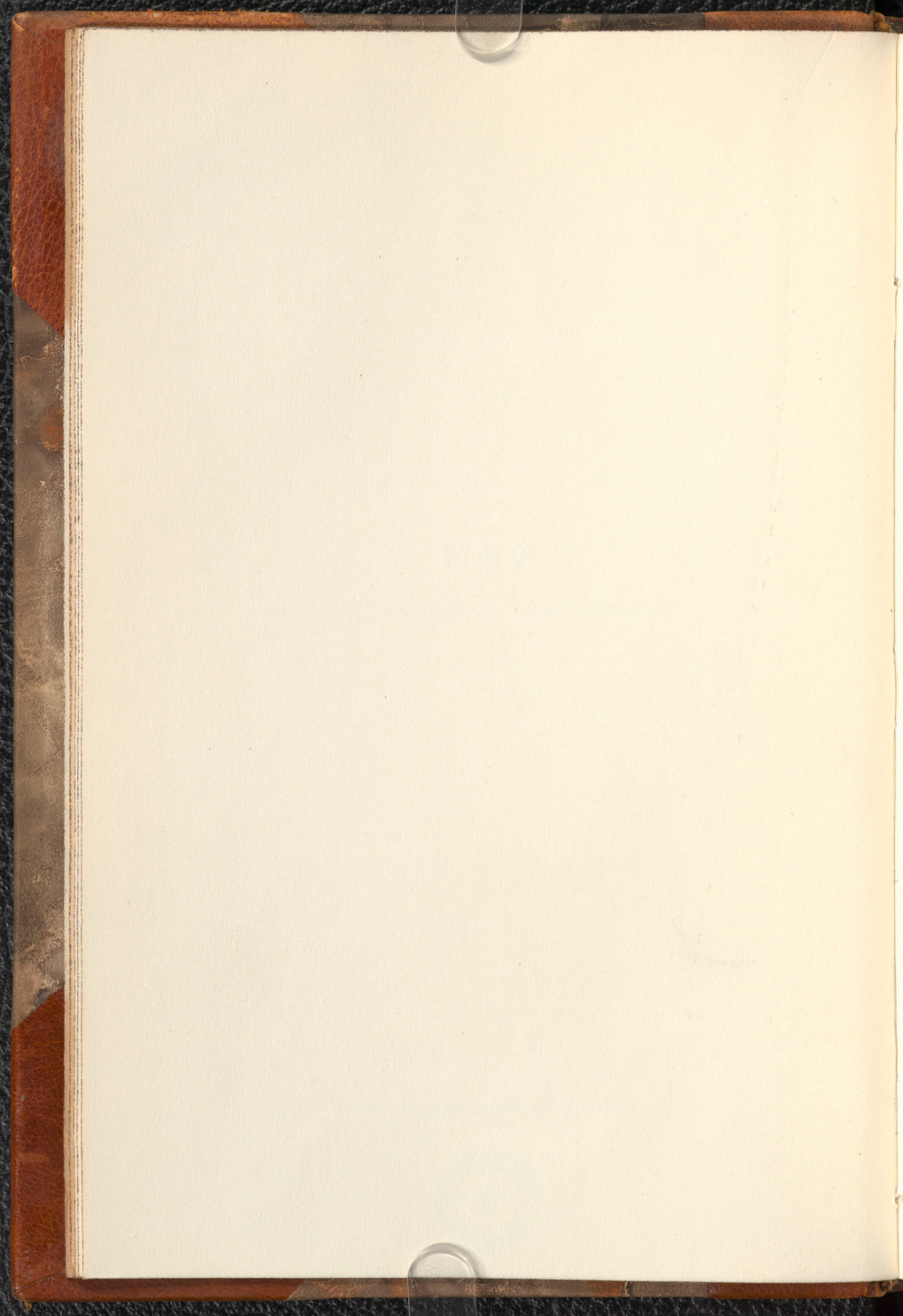
FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO.
KJØBENHAVN · MCMXXI

COPYRIGHT 1921 BY HARRY SØIBERG

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & Co. (IVAR JANTZEN)

SAVN

LANGS Skovkanten ud mod Fjorden gik en ung Kone med sit Barn i Solskinnet og plukkede Nødder. I den stille Dag kunde man høre deres Pludren lang Vej. Naar hun lo højt over Barnet, naaede hendes Stemme helt ned til Husene, der laa spredte langs Fjorden mellem flade Marker og Enge. Det var, som hun havde en Leg for. Hun løftede sig paa Tærne og strakte sig efter Grenene, kaad og let som en Pige, medens hun lod Nøddeklaserne dumpe ned til den Lille, der ivrig stolprede afsted efter hende. Der var en Fuglekvidder i Løvet om dem, der ligesom fyldte Stilheden med bare Fryd. Pludselig tog hun Barnet op til sig paa Armen og stod stille og lyttede.

Hør til de bitte Fugle, smilte hun og viste ind mellem Grenene, hvor de sad og næppe nok lod sig skræmme.

Ja, ta dem . . . ta dem, lo hun, medens hendes friske Ansigt lyste af Glæde, som stod hun der med al Jordens Lykke.

Nede fra Engen ved Fjorden, hvor Køerne var sluppet ud og græssede, rungede et Brøl op til dem, og et Øjeblik gled hendes Blik derved. Et Sted vadede de helt ud i Fjordbredden, hvor Søen laa svømmende i solfyldt blinkende Flade, saa man kunde skimte deres Spejlbilleder vugge paa Vandet. Skønt Engene forlængst var slaaet, stod Græsset endnu saftgrønt og tæt i Solskinnet. Hun betoges af Sommerdagens Lys og begyndte at nynne.

Et Stykke henne laa Husene oppe under Skoven med høje Hegn af Nøddebuske ned langs Skellet. Da hun naaede derhen, standsede hun tvivlraadig med Barnet ved Haanden, som turde hun ikke gaa der. Hu-

set var hvidkalket og velholdt og laa med en indhegnet Have ud mod Markerne og Fjorden. Et Skin af Blomsterfarver lyste hen mod dem, og i Træerne, der ragede op bag Gavlen, saa hun, at Æblerne var ved at rødme. Hendes Ansigtsudtryk blev alvorligt. Hun kendte ikke Folkene, men vidste godt, hvem det var, som boede der.

Det var Lauras Hus . . .

En Følelse af noget mørkt fik hende til at nøle. Hun saa, at Nøddebuskene stod fulde af Nødder, saa der havde vist ingen været der og plukke . . . men hun maatte først spørge.

Barnet gjorde sig fri af hendes Haand og stavrede hen mod Huset, lokket af Farverne fra Blomsterne og Blinket i de solskinsfyldte Ruder. Og langsomt fulgte hun efter, medens hun kaldte paa det med dæmpet Stemme, som vilde hun helst gaa derfra. Men Barnet løb afsted over den grønne Mark, der omgav Stedet, og uvilkaarlig kom hun til at smile ved at se dets viltre, frydefulde Flugt.

Da det snublede i Græsset, fik hun det fat og stod og smaaskændte paa det med Øjnene ved Døren og Vinduerne, som ventede hun, at nogen skulde komme ud. Hun saa røde Pelargonier og hvide Gardiner bag Ruderne, alt var sirligt baade inde og ude. En Flok Høns gik klukkende og skrabede i Jorden ved Havegærdet, men ellers var der intet Liv at se derinde.

Stilfærdig traadte hun hen til Døren og bankede paa, men ikke en Lyd hørte hun . . . Det var, som hun var kommen til et Hus, hvor ingen var hjemme, maaske var de paa Marken. Hun bankede igen med en Følelse af, at der alligevel var nogen til Stede. Men pludselig løftede hun Barnet op paa Armen for at gaa. Det saa ud, som hun blev ræd, hun skottede op mod Ruderne og syntes, hun saa nogen røre sig bag Gar-

dinet. Og uvilkaarligt vendte hun sig derfra for at komme bort.

Et Stykke henne paa Marken hørte hun, at Døren blev aabnet, og hun saa en Kone træde ud paa Trappen med en Bevægelse, som vilde hun kalde paa dem for at faa dem til at blive. Og hastig løb hun hen mod dem. Skønt der laa et Præg af Skyhed over hendes Ansigt, hang hendes Øjne ved Barnet.

Nej da, nej da, hvor er han nydelig, hvor er han nydelig, udbrød hun. Faar en Lov til at se ham.

Den unge Kone holdt sig ængstelig tilbage, berørt af det underlige ved hendes Væsen. Agtpaagivende saa hun paa hende. Ansigtet var gulligt af Hudfarve og furet og rimpet uden dog at være præget af Sygdom. Trods hendes Henrykkelse syntes det fyldt af Lidelser og Sorg.

Maa En røre ved ham, spurgte hun og saa op paa Moderen. Herre Gud, saan en nydelig, vilter bette En.

Den unge Kone fik en Følelse af Deltagelse ved at se den Ømhed, der lyste i hendes Øjne, hun havde hørt om hende og kendte ogsaa noget til hendes Historie.

Vi vilde spørge, om vi maatte ta af Nødderne derhenne, smilte hun til hende og viste hende sin Kurv. Her er saa dejligt langs Skoven i Solskinnet.

Glæden vendte tilbage i hendes Udtryk, det var, som hun stod der og følte sig saa rig ved Siden af den anden. Et Øjeblik syntes Konens Henrykkelse at tabe sig, og der gled et Drag af Kummer hen over hendes Ansigt, men saa rev Øjeblikkets Glæde paany hendes Sind med.

Pluk du bare, lo hun, og med eksalteret Stemme føjede hun til.

Ja, Herre Gud, hvilken Lykke at have saan Smaa.

Hun syntes at ville holde sine egne Følelser nede,

men hun evnede det ikke. Hun rejste sig op og blev stille.

Ja, En har ogsaa kendt til den Fryd, sagde hun.

Den unge Kone tog Øjnene bort fra hende, det var, som der blev talt til hende om den største Sorg, en Moder kunde møde.

Men dem har Vorherre taget, føjede Konen til.

Hun skottede urolig tilbage mod Huset, som var der En derinde, som ikke maatte høre hende. Den unge Kone fulgte hendes Blik og fik Øje paa Manden henne ved Husgavlen, hvor han stak Hovedet frem halvt i Skjul og dog paa en Maade, som var det ham om at gøre at se.

Konen tog Barnets Haand og førte dem længere bort fra Huset.

Ta du bare alle de Nødder, du vil ha, blev hun ved at snakke. Hvor har du ellers hjemme, En synes ikke at kende dig . . .

Og den unge Kone gav sig til at fortælle om sig selv, at hun boede bag Skoven inde i Vigen, og at hendes Mand sejlede og var Styrmand. Konen nikkede til hende.

Ja, Gud holde sin Haand over ham og det lille dejlige Barn.

Der laa en Følelse af dyb Prøvelse i hendes Ord. Saa standsede hun pludselig, hendes Blik var blevet mørkt og tungt af Savn, skønt hendes Ansigt blev ved at smile.

Farvel, Lille det var skøn at faa ham at se, sagde hun, og hun blev ved at stirre efter dem, medens de gik fra Huset.

Da hun kom indfor, stillede hun sig hen til Vinduet og fulgte dem med Øjnene. Men en Stund efter satte hun sig ned paa en Stol, træt og tung, og der kom en egen Tomhed i hendes Blik. De gule, knoglede Hænder laa foldede i Forklædet i hendes Skød, medens

Udtrykket i hendes Ansigt ligesom tømtes for alle Tanker. Fra Huset hørtes der ikke en Lyd. Det var, som en stor, tom Stilhed samlede sig om hende.

Aah ja, aah ja, sukkede hun. Pelargonierne, der stod i Vinduet, lyste i Solskinnet. Gulvet var hvidskuret og rent, og paa Bordet og Kommoden, der var fyldt af Nipsgenstande, var der ikke et Støvgran at se, men der laa ligesom et trist og forladt Præg over det alt sammen.

Herre Gud, sukkede hun paany, og hendes Øjne blev paa en Gang taarefyldte.

Men pludselig kom der noget skønt for hendes Øjne, hun vilde rejse sig for atter at gaa til Vinduet, men blev alligevel siddende. Hun løftede paa Hovedet, og et drømmefyldt Liv strømmede frem i hendes Indre. Men Smerten blev alligevel liggende over hendes Ansigt, som sad hun der med bare sorgfulde Minde.

Omme paa den anden Side af Huset vendte der en Kælderdør ud mod Haven, den stod halvt aaben, saa Solskinnet, der lyste i Havens Trær og Blomster, faldt ind over Gulvet i en skinnende Stribe. Det var en Slags Bryggers og Vaskerum. Ved Muren under et Vindue stod et Bord og en Bænk. Der sad Manden med rund og ludende Ryg, støttet mod Væggen. Hans Øjne var løftet mod Loftet, som lyttede han sig op gennem Stilheden til Stuen oven over, hvor Konen sad. Hans Udtryk var underlig anspændt og aarvaag, som var han fuldt vidende om, hvad der rørte sig i hendes Sind deroppe.

Han havde hørt hende gaa til Vinduet for at kigge ud . . . og nu sad hun i Stolen, stille, som hun plejede, naar Savnet tog hende. Hans Træk holdt sig ubevægelige som paa en Maske af stum, fortvivlet Graad.

Nu var hun igen ved Børnene . . . Børnene . . . Han

havde ikke længer noget Haab om, at det skulde blive anderledes med hende nu efter saa mange Aar.

At ogsaa det bette Barn skulde komme der i Dag. Han flyttede sine Øjne ud i Rummet med den samme Følelse af Tomhed om sig som hendes, det var, som den strømmede ind til ham derude fra Haven og Marken omkring Huset, hvor Børnene havde haft deres Legeplads.

Alt stod ogsaa skuret og rent dernede, det var lige som præget af hende altsammen. Saadan havde hun altid været, og deres Sorger havde intet taget bort af det.

Han havde været travlt beskæftiget hele Dagen lige til denne Stund, og nu sad han, som om Arbejdet var endt. Pludselig rejste han sig gik ind i et Rum bag ved Bryggerset, hvor han fra en Krog i Mørket tog en Flaske frem. Forsigtig listede han Proppen af, strøg over Flaskehalsen og drak en dyb Slurk. Han vilde bare styrke sig, og han drak igen. Et Øjeblik syntes han at betænke sig, saa stak han Flasken i sin inderste Trøjelomme.

Der kom et synligt Røre over ham. Inde i Bryggerset tog han en Spand i Haanden og vendte sig mod Døren, men inden han gik, lyttede han op mod Stuen. Saa skyndte han sig gennem Haven og rundt omkring Huset og tog en Sti ned over Markerne mod Fjorden.

Han havde et Bundgarn staaende derude og vilde ud og se til det . . . det var det eneste Fiskeri, han drev.

Da Konen hørte ham komme omkring Huset, rettede hun sig, som vaagnede hun op af sine Tanker. Hendes Hænder strøg nervøst over Haaret, som havde hun siddet og rent forglemt sig selv.

Hun rejste sig og saa ud gennem Vinduet og fulgte Manden med Øjnene ned over Marken. Hun vidste, hvor det var, han vilde hen . . . Hendes Tanker blev optaget af ham. Og der kom noget følsomt og del-

tagende frem i hendes Udtryk, som havde hun straks fattet, hvad det var, der drev ham afsted.

Herre Gud, havde det bette fremmede Barn ogsaa mindet ham . . .

Da han var borte fra Huset, gik hun ud i Køkkenet og gav sig til at sysle om derude for at begynde sit Arbejde paany. Men der var kommen en Rastløshed over hende, der drev hende til at gaa fra Ting til Ting med urolige Hænder. Gang efter Gang standsede hun, men rev sig paany løs og opbød al sin Kraft for at holde sine Tanker borte.

Hun tog en Kurv med Korn til Hønsene og gik ud paa Trappen og kaldte paa dem.

Pylle, Pylle, kaldte hun og gav sig til at fodre dem.

Hendes Ansigt blev mildt, og hun satte sig ned paa Trinene og snakkede til Flokken, der kom hen til hende og tog Kornet af hendes Haand. Men pludselig faldt hun i Tanker.

Saan havde bette Inger siddet saa mange Gange . . . hun havde haft sin egen Høne og vilde altid ha Lov at fodre den. Hvor havde den været tam, hun kunde ta den og gaa med den aldeles som med en Kattekilling . . . Og efter hendes Død havde hun holdt den i Live, saa længe det var muligt.

Det smertefulde Minde drev hende op, og med Hønseflokken efter sig gik hun over Grønsværet. Men det var, som der sprang Minder frem fra hvert Sted, hvor hun saa. Henne et Stykke fra Huset, hvor Børnene havde haft deres Legeplads, var Græsset forlængst groet til. En Trang ledte hendes Skridt derhen, og længe blev hun staaende der og stirrede fra Plet til Plet. Endnu kunde hun skimte Hullerne, som de havde gravet. Og hun bøjede sig ned og rørte ved Græsset, som vilde hun samle noget op. Men hastig vendte hun sig derfra og gik over til Udhuset for ogsaa at fodre Grisen. Den gav sig til at springe kaad og

gryntende i Stien, da den hørte hende, og faldt ikke til Ro, før hun kløede den med Fingrene. Dyrene var blevet hendes største Glæde. Men ogsaa derind i det halvmørke Rum fulgte Mindet hende, hun hørte sine Børns glade Stemmer om sig, som naar de plejede at følge med hende derud.

En Gang havde de haft en Gris, som den ældste af Drengene fik vænnet til at lade sig ride . . . Hvor havde det været et morsomt Syn. Og hun smilte med et savnfyldt Træk over sit Ansigt.

Men kun et Øjeblik blev hun der, saa hastede hun tilbage til Huset for at slippe for sine Tanker. Hun sad en Stund paa Køkkenbænken; der kom noget træt og slapt over hende. Flere Gange sukkede hun højt med en klagende Lyd, som var der ingen Udvej. Og pludselig rejste hun sig og gik ind i Spisekammeret, hvor hun tog en Brændevinsflaske ned, som hun uden Tøven satte for Munden.

Herre Gud, Herre Gud, blev hun ved at klage, men med ligesom en Lindring i sin Stemme.

Hun drak igen hastig og febrilsk, men satte saa Flasken tilbage med en energisk Bevægelse og gik ud i Køkkenet. En lang Stund syslede hun her, fyldt af Virkelyst, og syntes helt at have glemt, hvad der før havde pint hende . . . Men saa stod hun atter i Spisekammeret og drak af Flasken.

Den var næsten tom, hun saa paa den . . . Laust vilde nok ha sig en Dram, naar han kom tilbage, saa hun maatte afsted til Handelsmanden. Ivrigt fandt hun en Kurv frem og gjorde sig færdig til at gaa, og et Øjeblik, medens hun bandt Sjalet om sig, tænkte hun over, hvad hun mere maatte købe. Saa skyndte hun sig afsted. Vejen, som hun fulgte, løb mellem Markerne og Engene hen langs Fjorden forbi Gaardene og Husene. Hun gik med raske, rørige Skridt; der var intet ved hendes Bevægelser, som mindede

om et Menneske, der bar en stor Sorg. Hun lagde Mærke til Sæden, der stod tæt og modnende, og hendes Tanker strejfede Høsttiden, som snart skulde begynde. Naar hendes Blik søgte ud over Fjordens blaa Flade, syntes hun at føle baade Glæde og Fryd.

Laust havde nok Fangst i Garnet i Dag . . . saa plejede han altid at komme i Humør. Ogsaa Køerne i Engen syslede hendes Tanker med, de var blevet saa fede, og det skønt Mælken ligefrem drev af dem. Der kom en svag Rødme paa hendes Kinder, som gav hendes Ansigt et Udtryk af Glæde . . . og virkelig følte hun sig i Øjeblikket baade let og fornøjet, blot hun lod sine Tanker haste afsted, saa de ikke kom til at standse, for da fornemmede hun straks, at det al ligevel sad der altsammen igen i hendes Hjerte.

Et Sted kom hun forbi et Hus, der laa ved Vejen. Der sad en gammel Kone udenfor og strikkede. Laura standsede straks op og gav sig i Snak med hende.

Laust var paa Fjorden, fik han noget, skulde hun nok sende ham indenfor.

Hendes Minespil var bevægeligt og Øjnene agtpaagivende, medens hun talte. Det var, som det gjaldt for hende at fjerne enhver Mistanke om, at der kunde være noget i Vejen med hende. Trods Konens Venlighed kunde man se, at hun sad med sine Tanker og havde alt for nøje Kendskab til hende. Og der var en Tilbageholdenhed over hende, som var det en Stakkel, hun havde med at gøre.

Der var lang Vej til Handelsmanden, saa hun traf endnu et Par Bekendte og kom i Snak. Hendes Sind blev ligesom mere og mere eksalteret for hver, hun mødte, trods deres betænkelige Miner . . . det plejede gerne at ende galt, naar hun var saan, for ellers var hun snarest menneskesky og stille.

Der var en Del Folk i Butikken, da hun traadte ind. Den daarlig skjulte Opmærksomhed, som hendes Til-

synekomst vakte, gjorde hende straks forlegen. Men hver Gang en drejede Ansigtet om mod hende, svarede hun med ivrige Nik og Smil. Og snart var hun i Snak med dem ogsaa her.

Købmanden hilste hende lystigt, da det blev hendes Tur til at komme til Disken. Kunderne, der kendte ham nøje, stod bag ved og fniste med aabne Øren for hver Hentydning i hans Ord. Og længe varede det ikke, før hele Boden lo med Laura som Midtpunkt.

Hun lod Brændevinsflasken blive i Kurven til det sidste, hendes Haand havde flere Gange været nede og taget om den, men hun maatte ligesom tænke sig om, før hun endelig tog den frem.

Naa, Laura, var der saa mer, lo han skælmsk og havde forlængst set det.

Ja, og saa den her, sagde hun og satte Flasken paa Disken.

Pludselig blev der stille rundt omkring hende, et Øjeblik syntes hun ogsaa selv at blive alvorlig, næsten som nærede hun Frygt for, at der skulde blive sagt noget. Men Købmanden tog gesvindt Flasken, og kort efter havde hun den fyldt tilbage. Med rystende Fingre betalte hun, og kort og hastig nikkede hun til Afsked, som havde hun pludselig faaet travlt.

Paa Vejen hjem gav hun sig ikke Stunder til nogen Snak, hun havde en Fornemmelse af, at Uroen i hendes Indre hvert Øjeblik kunde bryde gennem hendes Oprømthed. Og hun var næppe naaet indenfor i Køkkenet, før hun gik til Spisekammeret og skyllede den før levnede Rest af Brændevinen ned.

Da Manden en Times Tid senere kom tilbage fra Fjorden, stod hun i Køkkendøren og tog imod ham med en Venlighed, som havde hun gaaet og ventet længe. Da hun saa Fangsten, slog hun Hænderne sammen og beklagede sig; der var kun nogle Smaa-fisk.

Manden skottede ængstelig til hende, det var tydeligt at se, at de iagttog hinanden, men for begges Vedkommende paa en øm og skaansom Maade. Hans Mine viste straks, at han anede, hvad der var sket. Men han blev ved at svare hende, som om der ingen Ting var. Hans Stemme fik en svagt klynkende Lyd, og der kom en Skælven i hans Træk, som blev han rørt indtil Graad over hendes Tale.

Hun havde Aftensmaden færdig til ham og fik ham straks indenfor i Kammeret bag Køkkenet, hvor de plejede at spise. Han satte sig tungt uden at kunne holde sit Mismod tilbage. Han havde haft Anelsen i sig, da han roede afsted, at det nok i Dag vilde ende saadan.

Hun satte sig ind til ham paa Bænken og spiste, tavse sad de begge og skrællede de dampende Kartofler. Der var ikke andet at mærke paa hende, end at den gullige, læderagtige Hud paa hendes Kinder brændte med en varm Glød. Hun sørgede omhyggeligt for ham, som var det ham, der havde det ondt, og snakkede løs om alt muligt.

Ja, ja, Laura, svarede han til hver Ting.

Hun rakte ham sin Haand over Bordet, og han trykkede den tavs og lod sig rive med af hendes Følsomhed, skønt han vidste nøje, at saan var hun kun, naar det var galt med hende.

Bette Laura, ta dig en Dram . . . du sidder jo og bliver helt henne. Hun skænkede for ham.

Hun havde kun stillet Glas til ham, da han aldrig fik Lov at se, naar hun drak, uden han selv bød hende. Han skottede til hende, noget i ham fik Medfølelse med hende, kunde han dog blot faa hende til at drikke, naar han saa det.

Du skulde ta dig en Dram med, bette Laura, sagde han stiltfærdig, skønt han gerne vilde have skæmtet.

Hun lo op og skænkede sig straks et Glas og drak

henrykt med ham, som havde han gjort hende overstrømmende glad. Men Udtrykket i hans Ansigt blev endnu tungere . . . i hans Indre rørte der sig noget som Anger. Paa en Maade var det hans Skyld, naar hun var bleven saan, han havde ikke kunnet udholde at se hendes Sorg over Børnene, i hele Dage havde hun siddet hen og bare stirret og hulket, saa han blev helt ræd for, at det ogsaa skulde tage Ende med hende. Da havde han en Dag i sin Nød skænket for hende, for at hjælpe hende, om det saa kun var for et Øjeblik. Siden maatte han blive ved, som var det en Mikstur, han gav hende.

Solen var ved at gaa ned bag Skoven, ude over Fjorden kunde man se Aftenskyerne drive i det rødmende Skær fra Solnedgangen. Da Maaltidet var færdigt, gav hun sig til at bære Maden ud, medens Laust et Øjeblik blev siddende paa Bænken, før han rejste sig og gik ind i Stuen. Straks hun kom ind i Spisekammeret, satte hun Flasken for Munden og drak hastigt og nervøst, bange for, at han kunde komme. Men han havde sat sig i Stolen ved Vinduet derinde. Gennem Ruderne faldt der et Lys ind ude fra Fjorden og fik alt i Stuen til at skinne. Ude fra trængte Fuglefløjt ind gennem Stilheden fra Haven og Buskene. Ogsaa et Brøl af Køerne nede paa Engen naaede der ind sammen med et Væld af andre fjerne Lyde fra den fredfyldte Stund.

Pludselig traadte hun frem i Stuedøren, men standsede med Øjnene ved Ruderne, som blev ogsaa hun grebet af Aftenstundens Stemning. Og hun kom til at sukke saa dybt, at det gik som en Smerte gennem Laust . . . ogsaa det kendte han, efter hendes opblussende Glæde kom Savnets nagende Brod.

Det var Dagens tungeste Stund for dem begge, den korte Tid før Hvilen. De plejede at sidde sammen i Stuen, før de lagde sig, saadan havde det været helt

fra den Tid, Børnene levede. Underlig stille flyttede Laura sig hen til en Stol, der stod indenfor Døren, hvor hun blev siddende næsten uden at røre sig. Laust gav sig til at tænde sin Pibe og vendte sit Blik ud mod Fjorden, hvor han lod det blive, men hele Tiden havde han en Følelse af, at hun sad derhenne med Hænderne foldede i Skødet og det ældede, rynkede Ansigt bøjet ned efter. Og i samme Nu begyndte Mindernes Strøm at male ind gennem ham. Stilheden blev til en Lyd som af et brusende Vand, der kom væltende ud af Rummet og rev hans Tanker med. Og i denne Malstrøm af Følelser dukkede pludselig frem for ham Billedet af hende en Aftenstund som nu for mange Aar tilbage, hun sad med Børnetøjet i sine flittige Hænder og syede . . . fuldbarmet som den dievgivende Mor. Børnene var bragt til Hvile og laa derinde i Sovekammeret, han syntes, han kunde høre den søde, fredfyldte Lyd af de sovende Børns Aandedrag i sine Øren.

Trods Smerten, der sved gennem ham, rørte han sig ikke, han sad blot og lod Synerne og Minderne komme. Og med et saa han for sig den Stund, da den ældste Søn kom hjem, efter at han første Gang havde været ude blandt fremmede . . . Da havde Moderen staaet der ved Bordet med Forklædet for Øjnene og grædt Glædestaarer over det stolte Syn.

Han mærkede Graaden røre sig inde i hans eget Sind og skottede over til hende, han syntes, han kunde se det samme endeløse Tog af Minder og Savn vandre gennem hende.

Men ret længe evnede Laura ikke at holde sig i Ro, med en pludselig Hast rejste hun sig op og gik over Gulvet til Sovekammeret, og han saa efter hende med rædde Øjne. Han kendte det, han kendte det, det var Smertens flyvende Spyd, der kom og jog hende afsted.

Det var mørknet i Stuen, ude over Fjorden var Dagens Lys borte, det blaa Vand begyndte at faa Nattens Farve, selvom der endnu flød nogle Blink af Lysning paa dets Flade. Over Hegnene og Markerne lagde der sig et Slør af Mørke, og langt ude over Fjorden begyndte Himlen at tænde sine Stjerner med Evigheds Ro. Men han sad fremdeles og lyttede efter hende, han kunde saa tydelig høre paa Lyden, hvor langt hun var fra Hvile. Dog paa en Gang blev det saa ulideligt tungt i hans Bryst, han rejste sig uden at vide, hvad han skulde gøre. Saa gik han fra Stuen ud gennem Køkkenet.

Henne ved Havelaagen stoppede han op og stirrede ind i Mørket, der havde lagt sig mellem Træerne og Buskene; saa gav han sig til at drive omkring for at se, om alt var lukket. Han forsøgte ligesom at løfte sit Sind op, for at han kunde fatte Mod, inden han kom tilbage.

Medens han stængte Yderdøren, hørte han hende træde oppe paa Loftet. Han løftede Hovedet og lyttede saa var hun altsaa tyet derop, han vidste ogsaa, hvad det betød. Stiltfærdig gik han ind i Sovekammeret og gav sig til at klæde sig af, medens han blev ved at lytte efter hende i aandeløs Stilhed Hun var inde paa Kammeret. Han lagde sig til Sengs, men stadig laa han vaagen og lyttede og lyttede. Han havde hende lyslevende for sig deroppe, hun laa paa Knæ foran den gamle Dragkiste, i hvis Skuffer hun havde gemt alt Tøjet efter Børnene Stykke for Stykke tog hun det op, kærtgnede det med sine Hænder og lagde det saa ned igen.

UD paa Natten slog Vejret om med Blæst og tung, graa Luft, der fortættedes og blev til Regn op paa Dagen. Fra Skoven lød der en Brusen som fra et Hav. Hegnene langs Markskellene bøjede sig for Vindstødene, der greb i Grenene for ligesom at hale dem med, til de pludselig slap og jog hen over Markernes bølgende Sæd og ned over Engene og ud over Fjorden med en Bevægelse, som var det selve Jorden, der suste afsted. Indendørs skred Dagen underlig stille hen trods Larmen derude, Stilheden var blevet igen derinde, endnu mere lydhør, saa man kunde følge hver Lyd, Regnens Dryp fra Tagene og dens Plasken mod Vandpytterne, naar den kom piskende med Vindstødene.

Laura gik som sædvanlig flittig og syslede om, men hun havde klædt sig med et gammelt, slidt Skørt og bundet et fattigt Klæde om Hovedet. Haaret sad uordnet paa hende, og Ansigtet havde et skident Skær, som gik hun der endnu uvadsket fra Morgenens af. Det var, som hun frøs og led under det vaade Vejr. Først hen mod Morgenens havde hun faaet lagt sig, og dog havde hun rejst sig til sædvanlig Tid sammen med Manden.

Hun havde begyndt Dagen med at drikke, men alligevel var hendes Sind blevet ved at holde sig nede. Ud af hendes Øjne talte en dyb Bedrøvelse, der til Tider næsten blev til Tungsind. Og i lange Stunder blev hun staaende ved Køkkenbordet med slappe, hvilende Hænder.

Saadanne Regnvejrskage havde hun altid haft Børnene inde om sig hun drejede Hovedet og stir-

rede ind over Stuegulvet. I enkelte Øjeblikke syntes hun at høre deres Leg, men for hver Gang skuttede hun sig og frøs.

Midt paa Dagen begyndte hendes Kinder at blusse, og der kom noget af en Drukkens sære Famlen over hende, det var, som om Hænderne knapt vilde lyde. Men trods den rødmende Glød i hendes Ansigt blev hendes Sind ved at synke. I lange Stunder satte hun sig hen med et stirrende Udtryk og noget fortæret over sig.

Da Laust kom ind til Middag, fandt han hende siddende saadan, han havde holdt sig i Udhuset fra Morgenstunden. Idet han gik forbi hende, rørte han ved hendes Skulder, nænsomt som i et Kærtegn.

Saa, saa, Laura, sagde han og blev øjeblikkelig grebet af Rørelse.

Hans Ansigt fortrak sig, og det var, som Talens Brug gik fra ham med det samme, da Laura pludselig begyndte at snøfte. Han standsede foran hende og rokkede hjælpeløs.

Sølle Mor, sølle Mor

Men saa vendte han sig bort, som var al hans Styrke opbrugt. Bordet havde hun dækket, og Maden stod ogsaa færdig, uden at noget manglede. Nedbøjet gav han sig til at spise. Hans Hjerne vilde tænke, men Tankerne kom ikke bort fra det, som pinte ham. Hun blev ude i Køkkenet, og flere Gange skottede han efter hende og vilde kalde, men tav alligevel.

Straks efter Maaltidet blev han søvnig, da han næsten ikke havde sovet om Natten. Og stilfærdig strakte han sig ud paa Slagbænken for at tage sin Middagshvile. Kun en kort Stund laa han og stirrede mod Køkkendøren med sit triste Blik, saa sov han.

Da Laura hørte hans Aandedrag, blev hun med et urolig, et Øjeblik lyttede hun opmærksomt, saa listede hun sig til Spisekammeret. Flasken fra Dagen før var

omtrent tømt. Der kom noget af en Angst over hende, men hun satte den for Munden og drak skyndsomst, medens hendes Hænder skjalv febrilsk.

Hendes Sindstilstand slog paa en Gang helt om, en Slags Forfærdelse greb hende. Hun listede sig lydløst hen efter Sjal og Kurv for at slippe afsted, uden at han hørte det. Hun tænkte en flygtig Tanke om at kunne naa tilbage, inden han vaagnede. I sidste Øjeblik listede hun sig til Spisekammeret og fyldte Kurven med Æg.

Købmanden blev altid saa blid, naar hun kom med Æg. Den Tanke meldte sig skarpt i hendes Hjerne og gjorde hende det lettere at komme med Flasken i Dag igen.

Hun lod Døren staa paa Klem efter sig for ikke at gøre Støj. Vejret slog haardt og kulderystende imod hende, medens hun løb afsted gennem Regnen. Hvor man fra Husene fik Øje paa hende, saa man, at hun dinglede. Først da hun naaede hen til Handelsboden, kom der tilsyneladende Ro over hende. Hun var under et Tryk af Undseelse ved at skulle gaa derind. Men hun fandt hastig paa Udvej, hun fik sige, det var til Laust.

Herregud, han drak da ogsaa....Og det var jo Middagstid, saa Folkene var hjemme og saa Æggene, og med et fik hun et stort Mod.

Drivvaad af Regnen og sjudsket og fattig, som hun saa ud, traadte hun ind i Butikken. Straks ved første Øjekast forstod Købmanden, hvordan hun havde det. Men han viste ingen Forbavselse, som havde han allerede vidst det Dagen før.

Han smilte til hende og snakkede uden Forargelse, medens hun lagde Æggene paa Disken, og han flyttede dem over paa Vægten med en Forsigtighed, som var der en Formue i hvert.

Efter Æggene satte hun Flasken paa Disken og grinte med sine tunge, stive Træk.

Det er til Laust, sagde hun, han skal have den med sig, det Menneske.

Købmanden gjorde et Øjeblik Mine til at blive alvorlig, men saa opgav han det. Alle vidste jo det og Sorger havde hun saamæn haft nok af.

Da hun havde faaet Flasken i Kurven, lavedes hun fuldstændig op, hun blev grebet af en brændende Trang til at drikke. Og grinende som en halvfjøllet skyndte hun sig afsted.

Et Stykke henne paa Vejen saa hun sig om, men en Følelse af Undseelse fik hende til at vente. Pludselig tog hun en Sti op over Markerne til Skoven, hun kunde ligesaa godt gaa den Vej hjem. Og knap var hun naaet til Skovbrynet, før hun fandt et Sted bag et Hegn, hvor hun kunde drikke uset.

Skørterne hang vaade og slaskede om hendes Ben, og Væden klæbede Sjalet til hendes Skuldre, men hun syntes intet at mærke dertil. Stien, hun fulgte, førte ind i Skoven, hvor den delte sig til flere Sider, og hun valgte den, der førte hjemefter. Men det var, som hun gik og faldt hen i Tankefuldhed og glemte, at hun maatte skynde sig.

Hun var næsten naaet helt hen til den Del af Skoven, hvor Huset laa, da hun gav sig til at følge en Sti, der førte ind mellem Stammerne og blev borte mellem Ungskudene. Et Par Gange standsede hun og ligesom saa ind i noget. Men kun et Øjeblik, saa joges hun afsted igen. Hun grebes af en Følelse af Frygt for sin Hjemmen, som en Ild sved den gennem hende.

Nej, Herre Gud, la En slippe og en Stund gav hun sig til at klage, medens hun satte Farten op for at komme derfra. Hun bandede og svor, at hun vilde være i Fred. Laust gled helt ud af hendes Tanker. Og nu og da drak hun paany med dybe Slurk.

Men pludselig blev hun stille og gik en lang Tid uden at drikke, længe ad Gangen stod hun og stirrede ind i noget, som hendes Øjne ikke kunde skelne. Og lidt efter lidt trængte der sig en fredfyldt Følelse frem i hendes Indre, og hun gav sig til at snakke højt med en hel anden Lyd i sin Stemme.

Ja, bette Inger, du skal bære Kurven Saa kan Hans ta den, naar du blir træt.

Hun havde sine Børn om sig, det var den Sti, hun gik paa, som de havde plejet at følge, naar hun gjorde Tur med dem ud i Skoven for at plukke Bær. Hun lo og gjorde Bevægelser med Haanden for ligesom at holde dem til sig.

Nej, nej, her er ingen Røvere hun huskede en Historie om Røvere og vilde Dyr, som en Tid havde gjort dem bange.

Hun var paa Bærtur med dem, som hun havde været hvert Aar.

Vi skal til den store Slette der vilde Børnene altid ud, den strakte sig helt over paa den anden Side Skoven.

Ja, ja, Børn, der er nok mange Bær vi skal nok komme ud i Lyngen.

Da hun naaede den sigede Slette, som strakte sig fra Skoven ud mod den inderste Vig af Fjorden, fortsatte hun sin Gang ud over dens Flade, der laa dækket af Lyng og Blaabærris og spredte Birke og Pilebuske. Hun havde stadig Børnene om sig og valgte den samme Vej, hvor de havde gaaet før. Regnen havde fyldt Bunden, saa der flere Steder laa hele Søer under Risene, og nu og da blev hun vaad til langt op paa Benene. Hun snakkede ikke mer, blot i hendes Indre blev der ved at være en Forestilling om, hvad det var, hun havde for men knap havde hun bøjet sig over de første Blaabærris for at plukke, før Virkeligheden vendte tilbage som en Pil, der ramte og gik

gennem hendes Hjerte. Hun sank med et ned paa sine Knæ.

Herre Gud, Herre Gud, mine bette Børn . . . mine bette Børn. Hun brød ud i en Hulken med Hænderne for sit Ansigt. Herre Gud, hvorfor skal En leve, ta mit Liv, ta mit Liv . . .

Jammeren tog al hendes Følelse. Efter en Stund famlede hun sig op og drev videre paa en Maade, som vidste hun ikke selv længere deraf. Men hendes Øjne blev ved at søge mellem Risene . . . overalt saa hun Blaabærrene, men hun rørte dem ikke.

Paa en lav Lyngpæl blev hun siddende med Albuerne paa Knæene og Ansigtet i sine Hænder, hun havde længe ikke rørt Flasken. Men Kulden fik hende til at ryste, og med et tog hun den og drak. Hun syntes hverken at sanse Tid eller Sted længer, hun rejste sig Gang efter Gang og drev videre. Til hun pludselig tog Retning ned mod Vigen, hvis graa Vand skimtedes gennem den regntukke Luft.

Nu vilde hun til Mennesker . . . det var, som der begyndte at foresvæve hende noget lystigt, og hun snakkede til sig selv i en trøstende Tone.

Hvorfor sørge, Herre Gud, la du nu det være, du sølle Stakkel . . . hvorfor sørge . . .

Ud paa Eftermiddagen naaede hun ud paa Landevejen, der førte ind omkring Vigen og videre til Købstaden. En Gang var det hændt, at hun havde forstumlet sig helt derind, og var blevet borte i flere Dage, saa man begyndte at ængstes for, at hun havde gaet sig rent hen. Dyngvaad kom hun dinglende hen forbi Husene. Hun var ogsaa kendt der, saa der blev kigget efter hende, hvor hun blev set. Hun raabte efter flere, og vilde i Snak, men ingen havde Lyst til at komme i Lag med hende.

Hun kom forbi et lille Hus, som laa ved Vejen, hvid-

kalket og nydeligt med en smukt heget Have omkring. Da hun fik Øje paa det, standsede hun op og syntes at huske paa noget. Det var der, den unge Kone med det nydelige Barn boede, hun havde godt husket Stedet, da hun fik det fortalt. Glædesstraalende stillede hun sig ved Laagen og gloede derind. Da saa hun Barnet bag Ruderne.

Herre Gud, der er den Bette

Og hun styrtede afsted omkring Huset for at komme ind. Det var, som om hun med et blev mere ædru, hun stavrede ind gennem Gaarden som en gammel Bekendt, men henne ved Køkkendøren standsede hun betænkelig.

Da den unge Kone lukkede op, veg hun forskrækket tilbage ved at se hende staa der skiden og vaad og drukken, og hun syntes knap at kende hende igen. Men Laura slog en lystig Latter op og rakte Hænderne ud.

Herre Gud, det er jo Laura og med rivende Hast fortalte hun om deres Møde. En kom her forbi og fik den Bette at se i Vinduet En er vaad og ser forskrækkelig ud, men det kan jo ikke være andet i saan et Vejr.

Hun blev ved at snakke med en Ivrighed i Mine og Udtryk, som var hun bange for ikke at slippe ind, medens den unge Kone trak sig tilbage til Stuedøren uden at vide, hvad hun skulde gøre.

La mig faa Lov at se ham, det bette nydelige Skind. . . .

Men Tanken blev ligesom straks borte for hende, og hun gav sig til med Rørelse og Graad i Stemmen at snakke forvirret om Turen til Sletten.

En har været der ude med Børnene jo, jo, det regner nok, men En synes nu alligevel, at det har været Solskin.

Hun talte snart i Nutid, og snart sprang hun over i Fortid.

Der var Dynger af Bær, vi kunde ha faaet alle Kurvene fyldt Herre Gud, bette Inger og Hans, de var saa ivrige og glade, du skulde ha set dem, naar de gik hjem med hver sin Kurv.

Barnet kom frem i Stuedøren og tog Moderens Haand, som blev det bange for den Fremmede. Men Laura satte sig ned paa Hug og rakte ud mod det.

Herre Gud, la En faa Lov at røre ved ham, bad hun. Og uvilkaarligt førte Konen Barnet hen til hende, rørt af det bedende i hendes Ord.

Han har lige saa skønne og lyse Øjne som min Hans Ja, da han var bette, var han ogsaa rund og tyk som du, bette Gudsvelsignelse.

Den unge Kone saa paa hendes Ansigt, der var mildt og straalende.

Herre Gud, og de smaa bette Fingre hun saa op mod Konen. En kan saamænd endnu mærke dem kramme paa mit Bryst, naar En mindes Der var ikke længe mellem Inger og Hans, saa de var ligesom et for hinanden.

Hun satte sig paa Køkkenstolen og lagde Hænderne foldede i Skødet, medens der kom noget af en Andagtsfølelse over hendes Udtryk, og hun saa op paa Konen med ømhedsfyldte Øjne. Og denne fik med et en Fornemmelse af hendes dybe Sorg, det var, som der blev talt til hendes eget Hjerte i Dag var Glæden hendes, men ingen vidste, hvad der kunde hænde. Og hun grebes af Medfølelse for denne Stakkel.

Hun tog Sjalet af hende, det var saa vaadt, at hun kunde vride Vandet af det. Men Laura havde ikke Sans for hendes Deltagelse. Der strømmede en Føl-somhed ud fra hendes Hjerte, som tog Lidelsen fra hende. Selv da hun begyndte at tale om de tungeste

Øjeblikke i hendes Liv, lyste der en Glans ud af hendes Øjne, der slet ikke stod i Forhold til hendes forhutlede, ulykkelige Liv.

Det var en Aprildag, bette Inger kom ind og klagede sig i sit Hoved og om Natten blev hun syg, og knap Ugedagen efter var hun død. Ja, Herre Gud, saan tog Vorherre hende, hun var saamæn som en bette Engel, da vi lagde hende i Kisten. Det var Laustes Pige.

Hun tav et Øjeblik, de sidste Ord rørte hendes Indre dybt, men hverken i hendes Stemme eller hendes Øjne kom der Graad.

Hans, han gik om som en bette Tulling, efter hun var borte han vilde være inde hos Inger, saa længe hun var i Huset. Herre Gud, at se ham sitte paa sin Skammel ved Siden af Kisten, som om hun bare laa og sov.

Ja, Herre Gud, det var strengt, sukkede hun.

Hun saa op paa den unge Kone, det var, som det hulkede inde i hende, men alligevel sad hun betaget af noget skønt, der syntes stærkere end Sorgen.

Vi kunde hverken faa ham til at spise eller lege. Laust tog ham med paa Fjorden, men han snakkede blot om Søsteren. Vi maatte gi ham Besked om hende, hvor hun var henne om hun aldrig kom mere og legede med ham paa den grønne Mark. Om han kunde komme til hende, for saa vilde han da afsted.

Hun rystede paa Hovedet og sukkede dybt og beklemt.

Herre Gud, hvor var det strengt, sagde hun igen.

Vi sendte Bud efter Doktoren, men Drengen fejlede ingen Ting, sagde han, vi skulde bare faa ham væk fra de Tanker. Men han blev ved at snakke, hvad vi saa gjorde. Han skønnede godt, at vi var angst, og snakkede til os, saa ingen Menneske kunde begribe, at det var et bette Barn.

En lille Tid faldt hun hen i Grublen, men saa slog hun Blikket op for ligesom at lægge sin inderste Smerte blot.

Den sidste Dag han levede, vinkede han os hen til Sengen Far og Mor, I skal ikke være bedrøvet, nu kommer En snart til Inger, og saa er bette Hans glad.

Herre Gud, Herre Gud, hvor var det strengt

Han havde dannet sig et Syn af Himlen og Vorherre og laa hele Dagen og saa ud af Vinduet mod den blaa Himmel, som kunde han se hende der oppe. Og En sad og holdt hans Haand, lige til han lukkede sine Øjne.

Farvel, bette skønne Mor, var det sidste, En kunde høre ham hviske, En skal nok komme tilbage fra Vorherre med Inger.

Herre Gud, du unge Menneske, hvor var det strengt.

Den unge Kone havde taget sit Barn ind til sig næsten som i en Slags Angst. Hun holdt Hovedet bøjet, medens et Par Taarer trillede ned ad hendes Kinder. Hun havde en Fornemmelse af, at hun blev saa vis og fik saa vidt et Syn. Hendes egen Lykke blev hende ligesom saa tung at bære. Uvilkaarlig traadte hun hen til hende og lagde Armen om hendes Skuldre med en Følelse af Ømhed for hende.

Nu skal du ikke snakke mer om det, sagde hun, men blive her og faa dig en Taar Kaffe. Du trænger til noget varmt. Og saa tørrer vi nogle af dine Klæder imens.

Laura lagde begge sine Hænder op i hendes, og for første Gang fyldtes hendes Øjne af Taarer. Men alligevel blev hun siddende, som om hun kun kunde blive der et Øjeblik. Rusen havde faaet hendes Ansigt til at blusse op. Til Tider syntes hun at kæmpe med den for at holde sin Uro nede.

Medens Konen gjorde i Stand til Kaffe, blev hun

ved at snakke løs, til Tider vrøvlende og hen i Vejret, men ogsaa i Øjeblikke saa klart og umiddelbart, at det lød, som om hun talte ud af en beaandet Sjæl. Pludselig var hun midt inde i en Beretning om sin ældste Søn, som var den sidste, de havde mistet. Han var død som ungt Menneske. Han havde været opvakt, og de havde faaet ham i Handelslære og han havde lige begyndt for sig selv inde i Købstaden, da han blev syg. Han fik Lungebetændelse, og der kom Ilbud ud til dem.

Hun tog sig til Hjertet, som fornemmede hun endnu den angstfulde Stund.

En var saa sikker, at Vorherre denne Gang vilde la os slippe. Men nej, han vilde lægge mere paa os.

En sad og vaagede Nætter og Dage ved hans Seng og var ikke der fra Herre Gud, han var saa ung og havde været saa stærk, saa En kunde ikke tro, hvad Doktoren sa. En kunde knap sanse af Træthed, men blev hos ham alligevel og saa ud paa Morgenens faldt En i Søvn, bare et Øjeblik, det En tror, men da En slog Øjnene op, laa min store Dreng og var død.

Pludselig vred hun sine Hænder sammen og gav sig til at klage.

Aah, Herre Gud, ja, hvor var det strengt

Hun brast i Graad, som var hun endelig naaet til Bunden af sin Lidelse. Den unge Kone kom hen til hende, men evnede ikke at finde Ord, der kunde hjælpe. Hun tog Kaffen og flyede hende den i Haanden i Haab om, at det varme kunde styrke hende.

Nu skal du drikke den, sagde hun.

Hun vilde tale til hende for at faa hende bort fra de triste Tanker, men alle Ord blev ligesom tomme paa hendes Læber.

Drik nu, medens den er varm, bad hun inderligt.

Laura saa taknemmelig op paa hende.

Ja, Sorgen er tung, sagde hun men Savnet er som en tærende Syge.

Har du set Laust fik du ham at se, spurgte hun ivrigt, som vilde hun bekræfte sine Ord. Herre Gud, hvor er han blevet ringe, han gaar saa tyst og stille men En ser det nok, han er som en ormet Kærne, der ædes op fra Hjerteroden af.

Hun satte Koppen ned paa Knæene og spildte Kaffen. Saa flyede hun den pludselig tilbage til Konen og greb efter Kurven med Flasken, medens hun gav sig til at le fjollet.

En bette Taar. . . . aah Herre Gud, en bette Taar. . . .

Hun satte Flasken for Munden og drak. Der var kun en Slurk tilbage i den. Da hun mærkede, at den var tom, holdt hun den op for sine Øjne for at se efter.

Herre Gud, Herre Gud, gav hun sig til at klage, og med et vendte hun sig tryglende mod Konen for at faa hende til at give hende Brændevin.

Du har nok en bette Taar staaende vær nu skøn, vær nu skøn. Gud velsigne dig derfor, unge, gode Menneske.

Hun rejste sig med Ansigtet fyldt af Jammer, men den unge Kone stod forfærdet uden at vide, hvad hun skulde gøre, hun havde ikke Brændevin i Huset, og selvom hun havde haft det, havde hun ikke kunnet give hende det.

Bare en bette Taar, du skønner En nok. . . .

Det hjalp ikke, at Konen forsøgte at tale hende til rette, hun blev bare ved med at trygle. Men pludselig slog hendes Sindstilstand helt om, hun begyndte at synge med hæs og forfærdende Stemme, Ord og Brokker af Melodier, der forvirret dukkede frem i hendes Hjerne.

Sorgen, den sorte Fugl. Hejsa, nu skinner Glæden. Giv mig Mand og Sengested Herre Gud, hvor var

det strengt Den sorte Fugl har dem røvet. Hejsa,
nu skinner Glæden.

Hun greb Kurven og var nær ved at falde, medens
hun gjorde nogle dansende Bevægelser. Saa styrtede
hun hen mod Døren og rev den op, og trallende for
hun afsted ud i Regnen.

PAA et Næs inde i Vigen laa der en Samling Smaahuse nede ved Fjorden. Der var Kro og Landingssted for en Del af Fjordfiskerne. Kort efter Mørkets Frembrud var Laura naaet derud og kom dinglede ind i Kroen; hvor der sad nogle Fiskere og spillede Kort. Regnvejsdagen havde været lang og holdt dem inden-dørs, saa hun blev modtaget med Jubel, da hun ofte plejede at havne der, naar hun var ude paa Drik.

Hun dansede frem fra Døren med fægtende Arme og vaklende Hop hen til Skænken, medens hun svang den tomme Flaske.

Du er skøn . . . de vil selv ha Brændevinet, de Svin, raabte hun til Kroværten og slog Flasken i Disken foran ham.

Hun halede Skørtet op, fik Næverne i Lommen og smækkede Pengene paa Bordet.

Laura maa ikke drikke. Hun spyttede. Du er skøn, her har du en Daler.

Kromanden tog hende gemytligt og skænkede et Glas op for hende, som hun greb med febrilsk ry-stende Haand, saa Brændevinen flød ned ad hende. Hun havde været inde mange Steder for at tigge sig til noget, men næsten overalt var det bleven hende nægtet.

Hun skraalede syngende op, saa Mændene slog i Bordet af Latter, nu fik de da endelig Morskab. Hun vendte sig om mod dem med Hænderne i Skørterne og svang Benene til Vejrs . . . Her var der ingen, der ynkede; saadan som hun stod der, var man vant til at se hende, selvom hun nok syntes stærkt forkommen af Regn og Kulde.

Hvem vil ha sig en Bedstevæn . . . du faar komme

til mig, du faar komme til mig, sang hun lallende med savlende Mund.

Man bøjede sig af Latter og skubbede til hinanden om at tilbyde sig.

Skal du til Jens i Dag, han er nok hjemme, men du faar ta Flasken med, for ellers kommer I vel op at slaas igen.

Jens var en Dagdriver og Dranker, som boede dernede, og i hvis Selskab man vidste, at hun havde været. Hun spyttede ad deres Ord.

Det Svin, det Svin og hun kastede sig ned paa Bænken hos en af Mændene og klyngede sig ind paa ham.

Du skal ikke komme i Fortræd, En vil gerne ha Børn. Laust, det sølle Skidt, han er for gammel.

Men Manden fik hende skubbet fra sig; skønt han gjorde det lempeligt, var det tydeligt at se, hvor ækelt han følte sig berørt.

Nej, dans nu, Laura, du har saa skønne Ben.

Og hun rejste sig og gav sig til at rave om og tralle.

Nede ved Stranden laa et lille Hus, ikke større end en Stue. Det laa et Stykke borte fra de andre med Søen skvulpende ret ved ind over Strandbredden. Skønt der var mørkt i Husene rundt omkring, brændte der Lys bag et Par smaa Ruder. Her boede en fattig, gammel Enke, som længe havde ligget syg og nu laa paa det sidste. Datteren, en halvgammel Pige, sad derinde og vaagede. Det var over Midnat, hun havde ligget og blundet paa sin Seng, der stod inde i Kammeret hos Moderen, da hun blev vækket af den Syge, der laa med store Smerter.

Efter at Datteren havde dannet under hende, bad hun denne om at læse lidt for hende, men slog straks efter sine egne Ord hen.

Nej, Barn, du er saa træt, læg du dig bare.

Trods Smerterne var hendes Ansigt fyldt af mild Taknemmelighed, som tænkte hun kun paa at skaane andre for Besværet med hende. Men Datteren tog Biblen, som laa paa Bordet ved Sengen, og satte sig hen til Lyset.

Herre Gud, Barn, En øder dig helt.

Der lød en Klage i hendes Ord, som fandt hun, at hun havde ligget der alt for længe, uden at kunne komme afsted. Datteren saa paa hende med varme, skinnende Øjne.

Saa, saa, Mor, nu skal du ikke snakke, sagde hun og gav sig stiltfærdig til at læse, medens den Gamle foldede sine knoglede Hænder og lod Hovedet synke til Hvile i Puderne.

Regnen var holdt op, men Blæsten var øget, den kom oppe fra Landet og suste afsted omkring Huset ud over Fjorden. Men Larmen naaede ligesom ikke ind, det var, som en anspændt Sjæl lyttede derinde til den svage, læsende Stemme. Den Syge laa med rolige, trygge Øjne og stirrede frem for sig. I hendes Ansigt kunde man se, at Smerterne dyssedes til Ro, eftersom Ordene naaede hendes Sind hun laa ligesom i Fred med Dødens Stund for sine Øjne og ventede paa dens Komme. Flere Gange saa Datteren hen paa hende, og hendes Stemme røbede hendes Følelse af, at nu var det nok snart sidste Gang, hun sad der og læste. Og dog syntes de begge forberedte og rede til at skilles.

Midt under Læsningen drejede Moderen pludselig Hovedet lyttende ud mod Vejret, Datteren, der bemærkede det, tav et Øjeblik, ogsaa hun havde hørt noget, som Lyd af Skridt, og uvilkaarligt saa de paa hinanden.

Der er vist nogen derude, sagde Moderen.

Et Øjeblik lyttede de begge, saa sagde hun bestemt.

Ja, Barn, jeg kan høre En ved Trappen.

Datteren lod Bogen synke ned i Skødet og syntes at blive angst, men hun blev straks beroliget ved at se paa Moderen, over hvis Ansigt der hvilte en Tryghed, som laa hun der og følte sig beskyttet af noget højt og helligt.

Da hørtes der et Bums som af et Fald, og Datteren rejste sig. Der var nogen, der vilde ind et Menneske eller et Dyr.

Du faar gaa derud, Barn, og se efter, bad den Gamle.

Og Datteren tog Lyset og gik ind gennem Stuen. Ude i Gangen hørte hun en Støj af Mumlen og vrede Ord, og ængstelig tog hun sig til Hjertet. Hun forstod, at det var et Menneske, men turde ikke lukke op. Og bleg og bange skyndte hun sig tilbage.

Der er En derude, sagde hun.

I Vorherres Navn, Barn, du faar gaa derud.

Der lyste noget betaget i den Syges Øjne, maaske var det en fremmed, en forulykket fra Fjorden, som trængte til Hjælp. Datteren blev grebet af hendes Alvor og adlød. Medens hun tog Slaaen fra Døren, kunde hun intet høre, hun stod et Øjeblik blændet af Mørket, men saa opfangede hun en Stønnet ret ned for sig og kunde skimte, at der laa et Menneske paa Trappen.

Hun skyndte sig derned, hun saa, det var en Kvinde, og forsøgte at hjælpe hende over Ende. Men hendes Hænder blev skubbet væk under en sanseløs Mumlen af Vrede. Da fik hun i Lysskæret inde fra Gangen et Glimt at se af den fremmedes Ansigt, og i samme Nu kendte hun en Stank af Brændevin. Saa forstod hun, hvem det var, og forskrækket slap hun sit Tag og ilte ind.

Det er hende, Laura hun er drukken, sagde hun med et Udtryk af baade Ynk og Afsky i sit Ansigt.

Den Gamle blev et Øjeblik borte i sine Tanker, det

var, som der foresvævede hende noget forfærdeligt, som dog bevægede hende dybt. Saa rettede hun sit Blik paa Datteren.

Du faar hjælpe hende, Barn, sagde hun, det sølle Menneske . . . la os ta hende herind.

Hun forglemte sin Smerte og forsøgte at sætte sig op i Sengen.

Lad os beholde hende her, hun er drukken, ja, ja . . . Herre Gud, at det skulde være hende.

Og i dyb Medfølelse føjede hun til:

Menneskenes Lod er forfærdelig.

Datteren tænkte paa at rende til Naboerne for at faa dem til at hjælpe hende, men Moderen afviste det bestemt.

Nej, Barn, du faar lyde, maaske har Vorherre sin Vilje dermed . . . at hun skulde komme her i Ens sidste Stund. Jeg kan huske hende, fra hun var en bette Pige, før du blev født. Barn, du faar gøre, som jeg vilde gøre.

Datteren gik tilbage til Laura. Med stort Besvær fik hun hende rejst op og forsøgte at tale til hende, men hun var saa drukken, at hun intet fattede. Hun tog hende om Livet og hjalp hende op ad Trappen, medens hun bandede og slog om sig, som troede hun, at hun var et helt andet Sted.

Endelig fik Datteren hende ind i Gangen, hvor hun tumlede op mod Væggen, skiden og tilsølet i Ansigt og paa Klæder. Et Øjeblik syntes hun at bemærke de fremmede Omgivelser, men saa sank hun med et sammen, og Datteren fik slæbt hende ind paa Bænken i Stuen, nær ved at græde af Afsky og Gru.

Moderen sad i Sengen og gav hende Raad og fik hende til at knappe Klæderne op paa hende og lægge hende til Rette.

Er hun vaad, sølle Stakkel, saa se at faa noget af

hendes Tøj af Og dæk hende saa godt til, at hun kan ligge varmt.

Og Datteren fik det drivvaade Skørt og Skoene og Strømperne af hende, og trak tørre og varme paa. Saa hentede hun en Dyne og dækkede hende til, at hun ikke skulde fryse.

Da hun var færdig og kom ind til Moderen, tog denne hendes Haand.

Gud giver os Byrder, Barn, sagde hun, men han tager dem ogsaa fra os La os nu være stille, En er ligesom blevet træt.

Datteren fik hende til at lægge sig og satte sig paany hen i Stolen for at vaage, medens Stilheden om dem fyldtes af Lauras stønnende og klagende Søvn.

Da Laust efter sin Middagshvile slog Øjnene op, fik han straks en Anelse om, hvad der var sket. Han blev siddende paa Bænken og lyttede ud mod Køkkenet og næsten øjeblikkelig slappedes Spændingen i hans Udtryk. Noget opløst og fortvivlet bredte sig ud over hans Træk, han kendte denne Stillehed, der laa om ham. Og hans Hoved sank ned mod Brystet, som sad han og faldt hen i triste Tanker.

En Tid lang syntes han at vente, at hun kunde komme tilbage, hun var maaske kun et Ærinde ude, men saa forstod han, at det bare var haabløse Tanker. Han tænkte paa at rejse sig, men blev alligevel siddende en lang Stund endnu, medens han flyttede Blikket hen til Vinduet, og pludselig syntes hans Tanker at komme i Bevægelse uden dog tilsyneladende at række nogen Vegne

Endelig kom han paa Benene og stavrede omkring Bordet med Bevægelser som en gammel Mands. Paa Tærsklen ud til det tomme Køkken stoppede han op, det var, som han bare havde et Øde for sig. Saa gik

han ind i Stuen og hen til Vinduet, hvorfra han stirrede ned over Markerne mod Vejen, som kunde han ikke slippe den Tanke, at hun endnu kunde komme. Men pludselig drev Følelsen af Ensomheden ham udenfor han kunde ikke være der inde.

Han tænkte paa at gaa over i Udhuset og begynde sit Arbejde igen, men i Stedet drejede han om Gavlen ind i Haven, og kort efter tyede han ned i Bryggerstet og tog Plads paa Bænken med Ryggen mod Bordkanten og Albuerne paa Knæene, medens hans Blik blev ved at stirre tomt ud fra ham. Gennem Døren og de lave Ruder faldt et sparsomt Dagslys ind over ham. Trods Regnen og Blæsten blev han ved at høre Stilheden fra Huset, medens han lyttede helt ud over Markerne, saa hun kunde ikke komme, uden han straks vilde kende det.

Først ud paa Eftermiddagen syntes han at opgive sit Haab. Han rejste sig op og skuttede sig, og slap og ringe, som han følte sig, gik han resolut ind i det inderste Rum og fandt Brændevinsflasken frem. Hans Træk skælvede, som om han græd, medens han tog sig en Slurk han vilde bare styrke sig.

Flasken stillede han ved Siden af sig paa Bænken, og hele Eftermiddagen blev han siddende der i samme virkeløse Stilling, den eneste Forandring, der skete med ham, var, at hans Sind blev ligesom følsommere for hans egen Sorg, eftersom Timerne gik.

Da det begyndte at mørkne, kom han ud i Haven og gav sig til at stavre omkring Huset. Det var ikke til at se paa ham, at han havde drukket, blot i hans Indre var der kommen et Røre, der ikke lod ham i Fred.

Et Øjeblik stod han uden for Køkkendøren, som om han var tilsinds at gøre noget, men alligevel holdtes tilbage. Men saa drev han pludselig afsted ned over Markerne til Vejen for at se efter hende. Maaske

var hun ved Husene og var ikke kommet længere, hvad der var hændt før.

Han holdt sig tilbage i Mørket og lyttede efter hende . . . man var ved at tænde Lys rundt omkring, men han hørte ikke andet end Blæsten og Regnen.

Maaske var hun i Stederne længere henne . . . for hun havde nok været hos Handelsmanden, det var hændt, at Folk havde holdt hende til Huse af Medlidenhed.

Medens han fulgte Vejkanten, blev han ved at lytte, men rundt omkring fra Husene mødte der ham kun en Stilhed af Hvile og Fred. Helt hen til Handelsboden blev han ved, mere og mere grebet af Iver for at finde hende og faa hende med sig hjem. Men ogsaa derhenne var der lukket og slukket.

En lang Tid blev han staaende der udenfor, skjult af Mørket, medens Angsten for hende endnu mere rev hans Sind op. Men pludselig kom han hen til Huset, maaske kunde han faa Besked derinde. Bagomme saa han, at der var Lys, og han gik frem til Døren, der stod paa Klem ud til Gaarden. Det var Købmanden, som gik derinde og ryddede op . . . og uvilkaarlig tog han i Døren og blev staaende i Lysskæret, der faldt ud mod Mørket og Regnen.

Da Købmanden fik ham at se, forstod han øjeblikkelig alt.

Hvad, er det dig, Laust, smilte han med et Udtryk, som troede han at se ogsaa ham drukken.

Laust forsøgte at faa sit Ansigtsudtryk i Ro, men Bevægelsen tog ham, og hans Træk kom til at skælve, som om han var lige ved Graaden. Ordene blev tykke i hans Hals, og Øjnene løb fulde af Vand. Købmanden, der havde hans Ansigt for sig i Lysskæret, holdt Lystigheden tilbage.

Du er vel ude at søge efter Laura, sagde han. Da er

det længe siden, hun var her hun tog Vej hjem efter den Gang.

Laust bare nikkede og trak sig bort uden et Ord. Medens han drev tilbage ad Vejen, blev Graaden ved at komme.

Nu vidste han Besked, nu vidste han Besked

Han fortsatte forbi Husene. Han tænkte ikke længe paa at ty hjem eller føle Undseelse. Næsten ved hvert Hus, han kom forbi, standsede han op for at spejde og lytte. Et Par Steder, hvor Gaardene laa langt fra Vejen, drejede han af, for at være sikker paa ikke at gaa hende forbi.

Sent paa Aftenen naaede han ned til Landingspladsen og kom ind paa Kroen, hvor man forlængst havde faaet Laura paa Døren, da hun var altfor fuld, til at nogen kunde have Morskab af hende. Kromanden var ved at slukke, og kun et Par af Gæsterne sad igen over Kortene, da han gennemblødt af Regnen dukkede frem i Døren. Ved første Øjekast maatte man tro, at ogsaa han var beruset.

Kromanden hilste knap paa ham for straks at faa ham afsted igen, men da han saa, hvor Vandet drev af ham, blev han mildere og lo til ham.

Føj, hvor du er vaad Du skal vel ha dig en Puns.

Laust blev staaende indenfor med Hovedet bøjet og nikkede. Han havde en Følelse af, at det vilde have været ham en Glæde at finde hende der. Nu stod han der blot for at faa noget at vide om hende. Kromanden saa skaanselsløs paa ham.

Har du truffet Laura, spurgte han, for du er vel ude efter hende.

Kromandens Ord fik hans Træk til at skælve.

Hun har været her, men hun er gaaet for en Stund siden Saa du har ikke truffet hende.

Mændene ved Bordet brast i Latter.

Hun er nok gaaet til Jens, raabte En af dem, gaa du derhen, saa skal du se, du finder hende.

Laust dukkede Hovedet, det var, som der faldt Skam over ham.

Du kender ham nok du har jo selv været der med hende.

De spottende Ord rev Minderne op i Laustes Sind, en Gang var han taget hen til denne Jens for at hente hende. Da hun ikke vilde med, var han blevet der og havde drukket ligesom de andre og tilsidst havde Drukkenbolten saa smidt ham ud og beholdt Laura derinde. Men Kromanden fik ondt af ham.

Du skal saamænd ikke staa der og græde for hende, sagde han, hun var glad nok sæt du dig nu hen, saa skal du faa en Puns.

Men Laust bare rokkede med Hovedet, og pludselig vendte han sig mod Døren og skyndte sig ud.

Han tog Vejen ret ned mod Jenses Hus, en forfalden Hytte med Huller i Murene og ituslaaede Ruder. Det laa helt nede ved Fjorden, et godt Stykke borte fra den gamle Enkes. Skønt han allerede paa Afstand saa, at der var mørkt derinde, blev han ved at gaa derhen. Først tæt derved standsede han op og holdt sig ængstelig tilbage. Naar Laura var saan, kom hun saa let i Vrede.

At der ikke var Lys, regnede han ikke med, de kunde jo være sovnet Hele hans Krop skjalv af Sindsbevægelse, han vidste saa godt, hvordan hun var, naar hun var drukken, det begyndte altid med Ømhed og Kærtegn hjemme hos ham. Men det var bare Sorgen det var bare Sorgen. Hun havde altid været den ordentligste Kone.

Han hørte godt, at det var stille derinde, men hvor skulde hun ellers være, naar hun havde været i Kroen. Tilsidst kom han helt hen til Muren for at lytte.

Da opfangede han en Lyd af Snorken, og skønt det

stak gennem hans Hjerte, blev han ved at lytte, for ogsaa at høre hende.

Jo, der var en Lyd

Han evnede ikke at flytte sig af Stedet og turde heller ikke gaa derind. Henne ved Enden af Huset var der en Dør ind til en gammel, forfalden Stald. Derind var han tyet, den Gang Jens øvede Vold mod ham, og pludselig listede han sig derhen. I en Bunke gammelt Hø, som laa der inde, satte han sig sløv ned for at vente paa hende.

Laura sov til op paa Formiddagen, og de lod hende sove. Hverken Moderen eller Datteren havde haft Søvn i deres Øjne, først hen paa Morgenstunden var Datteren blundet hen. Den Gamle fulgte med aabne Øjne Skæret af Dagningens kommende Lys gennem Ruderne. Hun laa med rokkende Hoved og holdt Smersten tilbage for ikke at vække nogen af dem. Hun var træt og forpint, og dog blev der ved at hvile et Udtryk af stille Glæde over hende.

Hun saa, at Solen var ved at staa op ude over Fjorden. Skønt Himlen stadig var dækket af jagende Skyer, trængte en rødmende Lysning sig ind, som viste, at Luften var lettet, og at Dagen maaske vilde komme med Solskin. Pludselig slog Datteren Øjnene op og for over Ende, hendes første Tanke gjaldt Moderen, men denne mødte hendes Øjne og lod hende med en Haandbevægelse forstaa, at hun maatte være stille. Saa hørte hun Lauras Aandedrag, der var blevet dybt og roligt.

La hende endelig sove, hviskede den Syge.

Forsigtigt gjorde Datteren sig i Stand. Fra Døren keg hun ind paa Laura og blev forfærdet ved at se det graaskidne Ansigt mellem det filtrede og tjavsede

Haar. Dynen var gledet af hende, og den nøgne Arm hang ud over Bænkekanten, mager og tynd og rimpet i Huden som paa en gammel Kone.

Hun listede sig derind og dækkede hende til. Det Øjeblik, hun stod bøjet over hende, blev hun grebet af hendes Elendighed, saa hun glemte det hæslige Syn. Da Moderen saa hendes Medfølelse, fik hun hende hen til Sengen.

La hende endelig sove, Barn, saa længe hun kan, gentog hun.

Datteren bøjede sig ned og kyssede hende og gav sig til at gøre hende i Stand. Da hun var færdig dermed, tog hun deres Andagtsbog, som laa ved Siden af Bibelen, for at læse et Stykke deri, saaledes som de plejede. Hun var bange for at vække hende derinde, men den Gamle nikkede til hende, at hun blot skulde læse, og hun begyndte med hviskende Stemme, medens den Syge foldede Hænderne og saa hen mod Ruden, som laa hun i Bøn.

I dette Øjeblik slog Laura sine Øjne op, hun laa en Stund uden at sanse noget om sig, hun syntes knap at kunne se, men saa kom Pinen efter Rusen. Hendes første Tanke var at faa noget at drikke, og hun gav sig til at famle omkring sig efter Flasken, som troede hun, at hun havde den liggende hos sig. Men saa fik hun Bordet at se, og forvirret satte hun sig op og stirrede paa Dynen. Hun saa fra Væg til Væg. Da hørte hun den læsende Stemme derinde fra. Hun drejede sig om mod Døren uden at kunne fatte nogetsomhelst. Men endelig vaagnede Bevidstheden til Live hos hende . . . og hun blev siddende stille, som gik der noget op for hende. Hun begyndte at skelne Ordene, men Rusen tumlede endnu i hendes Hjerne. Eder og Harme trængte sig frem paa hendes Læber, hun greb i Dynen for at kaste den til Side og springe op. Men pludselig opfangede hun nogle Ord om Guds Kærlighed; de

bragte hende til at lytte og en hel anden Følelse fik Tag i hende, som skimtede hun med et en ny Mulighed for at kunne leve Livet.

Da holdt Datteren op med at læse, og skønt baade hun og Moderen havde hørt den fremmede, gav hun sig til at bede deres Morgenbøn.

Amen i Jesu Navn, lød den Gamles Stemme.

De plejede ogsaa at læse en Salme, men Moderen lod hende forstaa, at det maatte vente. Og Datteren rejste sig og gik hen til Døren.

Laura stirrede paa hende uden at kende hende, men pludselig syntes hun at huske noget, og med et forstod hun alt. Hun lagde sig stilfærdig tilbage paa Bænken, medens Datteren traadte hen til hende.

Herre Gud, hvordan er en sølle Skidt kommen her, fik Laura forvirret frem. Graaden var lige ved at tage al Samling fra hende, og hendes Ansigt fyldtes af baade Smerte og Skam.

Nej da, nej da, har I faaet mig herind. Hun vilde rejse sig for at komme afsted.

Hvad har saan En her at gøre Herre Gud, bette Børn, nu skal En gaa.

Datteren forsøgte at berolige hende og faa hende til at blive liggende.

Vi har selv taget dig herind, forklarede hun. Og Mor sier, du skal bli her.

Den Syge, der var for svag til at tale, saa hun kunde høres, fik sig rejst over Ende, og pludselig fik hun Ordene frem.

Du skal lyde hende, Laura.

Da Laura hørte dette, kom der en Følelse af Svaghed over hende. Hun sank tilbage paa Bænken og blev liggende, medens Datteren forklarede hende, at hun maatte vente, til hun fik noget varmt i sig.

Det var, som Lauras Tanker blev fri af Rusen. Der brød noget skælvende og varmt frem i hendes Indre.

Saa de havde fundet hende og taget hende derind
hun mindedes den gamle, milde Kone, der altid havde
været hendes Ven, hun vidste godt, at hun laa syg, og
at man ventede, at hun skulde dø.

Hun satte sig stille op, et Væld af Følelser strøm-
mede gennem hende, modstandsløs som hun var efter
Rusen. Saaledes sad hun, da Datteren kom ind med
Kaffen til hende. Hun hjalp hende til Rette og fik
hende til at drikke.

Havde I bare ladet mig blive derude, klagede hun
med Fortvivelse i sine Øjne, Herre Gud, hvad skal En
da her

Da lød den Syges Stemme igen.

Du skal ikke skamme dig for os, Laura vi er
glade for, at du er kommen. Det er Vorherres Vilje.

Og Laura lod Datteren sysle med hende. Eftersom
hun fik den varme Drik ned, faldt der en indadvendt
Tavshed over hende, hendes Sindstilstand blev trist
og bekymret. Og hun havde knap Evne til at kunne
skøtte sig selv.

Da Datteren havde faaet Kaffen i hende, begyndte
hun at hjælpe hende i Klæderne. Ude i Køkkenet gav
hun sig til at vadske og rede hende og søgte af bedste
Evne at faa hendes Udseende i Orden. Men selv da
hun var færdig, saa hun forkommen og forpjusket ud.

Hun tog hende ved Haanden og førte hende ind til
Moderen, der straks fik hende hen til Sengen. Slap og
nedbrudt satte hun sig paa Stolen, medens den Gamle
rakte sin Haand ud efter hende, fuld af Deltagelse, som
var det Laura, der var den Syge, og hun den raske.

Vi kender jo til hinanden, Laura, sagde hun.

Laura dukkede Hovedet, hendes Lemmer rystede, og
hvert Øjeblik trillede der en Taare ned over hendes
Kinder.

Du har ikke haft det nemt, Laura og hvem

skulde ha troet, at du skulde faa det saa strengt. Om En bare kunde ha hjulpet dig en bitte Smule, men hvad skulde et gammelt Menneske vel kunne gøre.

Laura forsøgte at faa nogle Ord frem, men de blev borte i hendes Graad.

Hun var et Menneske, som ikke var gode Ord værd

Hun rejste sig ynkelig og slap og kom til at huske paa Ting fra Dagen før. Hun opfattede tydeligt Billedet af, hvordan hun var blevet. Hun vendte sig bort fra Sengen, men den Gamle slap hende ikke med Øjnene, det var, som hun forstod alt, hvad der rørte sig i hende.

Ja, sølle Barn, Menneskenes Lod er forfærdelig, sagde hun stille. Men saa føjede hun pludselig til.

Nu En har faaet dig at se, Laura, saa blir det tungt at skulle ligge her og dø med den Tanke, at et Menneske som du skal bli her tilbage og ha det saa strengt.

Laura gik bort fra Sengen hen mod Døren, som vilde hun ty derfra, og den Syge syntes at ville lade hende gaa, men pludselig sagde hun efter hende.

Om jeg træffer dine Børn deroppe og de spørger efter dig, saa skal jeg nok fortælle dem noget skønt at du, Laura, aldrig har kunnet glemme dem.

Laura vendte sig brat om og stod med Rædsel i sine Træk.

Herre Gud, si dem ikke noget, si dem ikke noget, jamrede hun, men straks efter udbrød hun med hjerteskrærende Smerte.

Jo, jo, En er blevet en Stakkel. . . .

Den Gamle rakte Haanden ud efter hende uden dog at ville holde hende tilbage.

Laura, lov mig nu, at du gaar hjem, bad hun stille.

Og Laura stavrede ind i Stuen, hvor Datteren hjalp hende Sjalet paa og fulgte hende til Dørs.

Og fra Vinduet saa hun hende tage Retning mod Hjemmet.

Medens hun gik bort mellem Husene, blev der lagt Mærke til hende, hun dinglede afsted, snart paa den ene Side af Vejen og snart paa den anden. Skørtet, der var traadt ned, slæbte efter hende i Vejsølet, saa hun lignede aldeles en forhutlet.

Et Sted stod der nogle Fiskere og raabte grinende efter hende, som de plejede, for at faa hende til at standse, men til deres Forundring gik hun dem forbi. Ogsaa nogle Børn fik Øje paa hende og fulgte hende raabende et Stykke, skønt hun skyndte sig for at slippe fra dem Hendes Graad var hørt op, en stum, næsten følelsesløs Fortvivelse var kommen over hende. Kun en Tanke blev ved at være klar i hendes Hjerne, at hun vilde hjem.

Ude paa Landevejen traf hun tilfældig paa Laust, der paany kom fra Hjemmet og var ude paa sin Søgen. Næsten i hvert Sted havde han været inde og grædt, det var noget, han plejede, at rende grædende om i Husene og søge efter hende Nu var det tydelig at mærke paa ham, at han havde drukket, saa Folk tog det ikke længer saa nøje med ham.

Da han fik hende at se, gik han rent fra Fatningen, at hun saan skulde komme gaaende ad Hjemmet. Han standsede op og baade græd og lo.

Bette Mor, bette Mor, Herre Gud, er det dig, der er kommen.

Han tog efter hendes Haand med en Glæde næsten som et ynkeligt Barns. Men Laura blev staaende slap uden at se paa ham og uden at lægge Mærke til noget.

Herre Gud, at du skulde saan komme, blev han ved. Vil du med Herre Gud, vil du med.

Da var det, som han fornemmede noget uvant hos hende, et Øjeblik stod han og gloede paa hende, men

saa rørte hun ved hans Haand, og med en Stemme, som kunde hun næsten ikke tale, sagde hun.

Kom Laust, la os følges.

Og hun gav sig til at gaa, medens han traskede afsted ved hendes Side, smaasnakkende og grædende, uden at kunne komme til Samling over det, der var sket.

I nogle Dage hed det, at Laura var blevet syg, at det var derfor, hun saa hurtigt havde sluttet med at drikke og var kommen hjem men der var ogsaa et Rygte i Omløb om hendes Besøg hos den gamle Enke. Fra Vejen fik man nu og da et Glimt at se af Laust, der holdt sig hjemme, tilsyneladende i fuld Beskæftigelse.

En Dag havde han faaet Sild i sit Garn og laa nede ved Broen i sin Baad for at sælge. Og rundtom fra Husene begav Konerne sig derved. De, der kendte ham nøje, saa straks, at han var i Humør, om det saa skyldtes Fangsten eller noget andet.

Der blev spurg om Laura, om hun laa man havde da hørt, hun var syg.

Han saa op med sine blege, lyse Øjne og gennemskuede deres Tanker, men han havde ligesom faaet Mod nu, som var der virkelig hændt ham en Lykke.

Gud være lovet, svarede han, det var ikke noget . . . hun var rask nu.

Først hen mod Skumring kom han hjem. Inde i Køkkenet stillede han en Spand med Sild fra sig, det var til Nedsaltning. Laura gik med et Klæde bundet om Hovedet, hun var bleg og syntes endnu mere gul og mager, men hun tog fornøjet mod ham, skønt hendes Øjne var matte og fyldt af Bedrøvelse.

Oprømt gav han sig til at snakke om Fangsten og Salget, medens han henne paa Køkkenbordet tømte Lommerne for Skillingerne. Det var tydeligt, at han havde kun en Tanke, at opmuntre hende.

Det er en hel Sum, Laura, sagde han, skønt han

godt følte, at om det saa var en Formue, havde det ikke Betydning for hende.

Hun smilte til ham, og sammen gik de ned i Bryggerset for at faa Silden i Saltetønden. Der var noget oplivet over ham under Arbejdet; der laa ligesom en Glæde i det at sysle med Føden for Tiden frem efter saa tænkte man da paa at leve. Gang efter Gang skottede han til hendes Ansigt, han vidste knap, hvordan det var fat med hende. Siden han havde truffet hende paa Landevejen og faaet hende hjem den Dag, havde hun været helt anderledes, end hun plejede efter sine Ture.

Egentlig var han baade ængstelig og glad i fire Dage havde hun holdt sig sengeliggende, og først den foregaaende Dag var hun staaet op. Da havde hun været saa slap og ringe, at han blev helt rød for hende men allerede nu saa han stor Bedring.

Om Aftenen, efter at de havde spist, satte Laust sig ind paa sin Plads ved Vinduet. Det høstlige Vejr havde holdt sig med Byger og Sol, Stjernerne var allerede fremme ude over Fjorden, og over den dybblaa Aftenhimmel saa han store, hvælvede Skykloder sejle afsted udover med Vinden, der knap syntes stærk nok til at drive dem med. Han sad i sin vante, tungsindige Stilling, med Stilheden om sig, men hans Sind sank ikke hen i Minderne hans Tanker kredsede kun om Laura, der blev gaaende ude i Køkkenet. Han troede, hun var færdig med Arbejdet, og ængstelig ventede han paa, at hun skulde komme ind. For naa de sad der sammen, var det, som de maatte mindes.

Pludselig blev han opmærksom paa, at hun vadskede sig derude, som om hun tænkte paa at gaa ud og skønt en Røst i hans Indre sagde ham, at det ikke kunde være det samme med hende igen, sad han alligevel og lyttede i Angst.

En Stund efter kom hun ind i Stuen, hvor hun stand-

sede ved Bordet, uden at sætte sig. Laust vilde snakke til hende, hans Tanker famlede efter noget muntert at sige. Det var, som hun anede Üro, og hastig gik hun hen til ham.

Laust, En vil gerne ha Lov at gaa en bette Ærinde, sagde hun.

I Stedet for at se paa hende dukkede han Hovedet, og hun rørte nænsomt ved hans Skulder.

Der er et Sted, hvor En maa hen.

Og hun gav sig til at fortælle ham om Besøget hos den Syge, hvorledes de havde taget hende ind der . . . og at hun var kommen lige derfra, da de mødtes.

Laust, du har nok hørt, at hun ligger og skal dø og En vilde gerne ha Lov at komme til hende forinden.

Hun tav, som om hun ikke havde mere at sige, skønt hendes Udtryk var fyldt af baade Varme og Bevægelse. Laust tog om hendes Haand.

Bette Mor, Herre Gud, bette Mor, udbrød han, du faar da gøre, som du vil Gaa du bare Saa det var derfra, du kom og hele Natten har du været der.

En Lykkefølelse fyldte hans Øjne.

Herre Gud, saan skønne Mennesker der er til.

Saa tav ogsaa han, han kunde ikke tale for Rørelse, og stille tog hun sin Haand til sig og gik ind i Sovekammeret for at gøre sig i Stand. Medens Laust uvilkaarlig faldede sine Hænder, han, som hele Tiden havde troet, at hun igen havde været indenom hos Jens.

Herre Gud, var det saan, det var gaaet til med hende. Og nu vilde hun afsted for at se til den syge Gamle, og det ved Aftenstide; han forstod det saa godt, hun vilde ikke ses af andre.

I sin sorte Helligdagskjole kom hun ind i Stuen,

Hovedet og Skuldrene var dækket af hendes bedste Sjal, saa hun saa helt pyntelig ud.

Om En skulde bli der længe, sagde hun, saa skål du ikke bli ræd, Laust.

Hun nikkede stille og alvorlig til ham og begav sig paa Vej.

Datteren sad inde hos Moderen, da hun naaede frem, den Syge havde i de sidste Dage været meget ringe og laa med store Smerter. Lægen inde fra Købstaden havde netop været der om Dagen, og da den Gamle vilde vide Besked, havde han heller ikke lagt Skjul paa, at de nu maatte vente Afslutningen paa hendes Lidelser.

Da hun hørte, at det var Laura, blussede hendes Livskraft for en Stund op, hun fik Datteren til at hjælpe hende op at sidde, for ligesom at komme hende i Møde. Laura blev staaende henne ved Døren. Der var noget bodfærdigt over hendes Holdning, som kom hun for at faa Tilgivelse og Trøst. Hun mægtede ikke at tale for Bevægelse, og den Syge forstod det og rakte Haanden ud mod hende.

Det har staaet for En, Laura, at du vilde komme, sagde hun kortaandet og med en forpint Lyd i Stemmen.

Datteren førte Laura hen til Sengen, ogsaa hun blev grebet ved Synet af det blege, næsten forstenede Udtryk i hendes Ansigt.

Ja, Mor har ligget og snakket om dig, sagde hun. Og hendes Sind gennemstrømmedes af Taknemmelighed ved at se den Syges Glæde, hun forstod, at Moderen laa der og ventede, at noget vilde ske, noget som et Guds Tegn, inden hun skulde dø . . . og med bange Anelser havde hun været Vidne dertil, for hvordan skulde der ske noget med en Stakkel som Laura.

Den Syge strøg over Lauras Haand.

Du skal ingen Ting si, Laura, sagde hun, En kan se det, hvorfor du er kommen.

Laura stod ret op og ned ved Sengen med bøjet Hoved, som var alt allerede sagt. Kun den Syge blev ved at tale trods Besværet, som det voldte hende.

Nemt har det heller ikke været for en anden at komme gennem saa langt et Liv. Men nu jeg ligger her og skal herfra, saa har det alligevel været skønt at leve....Og det skal du vide, Laura, og tænke over.

Der trillede et Par Taarer ned over Lauras Kinder, og den Gamle fik hende til at sætte sig.

La En faa Lov at ha dig her en bette Stund, sagde hun. Du skal ingen Ting si, det er nok, du er kommen.

Hun sank tilbage i sine Puder, som havde hun anstrengt sig over sine Kræfter. Men Stilheden, der lagde sig over Stuen, fik ligesom Mæle og blev ved at holde deres Tanker og Følelser sammen. Døden og Savnet havde sat hinanden Stævne den korte Stund, før et Liv skulde herfra....fra den Syges Træk hviskede Dødens Stemme; hun syntes allerede at være langt, langt borte, medens Laura sad der sortklædt og bøjet som et Menneske i Sorg.

Datteren traadte hen til Sengekanten og tog ængstelig Moderens Haand, men den Syge saa beroligende paa hende. Et Øjeblik lukkede hun sine Øjne, og da hun atter saa op, syntes hun baade lindret og styrket. Da mødte Laura hendes Blik.

En har en Bøn til dig, sagde hun, maa En faa Lov at bli her og hjælpe din Datter med at vaage hos Dig....En har saa gode Stunder.

Der var en Angst i hendes Stemme, som frygtede hun for at blive afvist. Men baade Moderen og Datteren tog med Glæde mod hendes Tilbud.

En Stund før Datteren lagde sig, gav hun sig til at læse i Biblen for den Syge, medens Laura sad lyttende

med foldede Hænder. Gang efter Gang kom Mindet frem i hendes Tanker om den Stund, da hun vaagnede op inde paa Bænken og hørte den læsende Stemmehendes Sind blev grebet paa samme forunderlige Maade som den Gang. Og hun følte sig ligesom knugget af Forfærdelse over sig selv, saa klar havde hendes Nedværdigelse aldrig staaet for hendes Øjne.

Da der var redt op inde paa Bænken, lagde Datteren sig, ogsaa den Syge vilde forsøge at sove. Laura sad i Stolen et Stykke fra Sengen, men længe fandt den Syge ikke Hvile, saa hun Gang efter Gang maatte hente hende. Først ud paa Natten faldt der lidt Ro over hende.

Flere Gange fyldtes Lauras Tanker af Mindet om Børnene og om de Stunder, hun havde vaaget ved deres Leje. Hun saa deres Barneansigter for sig, men som var det ikke længer her paa Jorden, at de var til Stede i hendes Minder men deroppe, hvor snart det gamle, milde Menneske skulde hen. Hun huskede hendes Ord fra den Morgen, da hun stod ved Sengen, at hun nok skulde fortælle de Smaa om deres gode Mor.

En Følelse af Trøst sivede ind gennem hende og gjorde noget tungt i hendes Indre lettere at bære. Hendes Hoved bøjede sig fremover, hun mærkede den stille, fredfyldte Nat om sig og lukkede sine Øjelaag. Da kom der pludselig et Syn for hendes Øjne en kvindelig Skikkelse vandrede afsted, bort fra hende, skiden og pjaltet og forkommen, en Stakkel som hun selv; og en tung Byrde havde hun at bære og med et fattede hun det det var hendes egne Lidelser, Skikkelsen bar bort fra hende.

Da skete der noget forunderligt. Paa Vejen, hvor hun havde gaaet, brød der frem et Lysskær, ikke af Solen, men som et himmelsk Lys, der gennemtrængte

Natten. Hun følte sig i samme Stund gennemtrængt af en Glæde, der bortfejede al hendes Sorg og Savn

Da mærkede hun sit Hoved dukke frem efter og for sammen, og hun forstod, at hun havde sovet. Hun saa forskrækket hen paa den Syge, men hun laa rolig, og inde fra Stuen hørte hun Datterens stille Aandedrag. Og uvilkaarlig foldede hun sine Hænder og gav sig til at bede.

I de følgende Dage gik Laura hver Dag afsted til den Syge og vaagede Natten over, man saa hende i Mørkningen komme langs Vejen med Sjalet svøbt tæt om Hoved og Skuldre. De, der tilfældigvis mødte hende, undlod at tale til hende, rundtom i Husene havde man hørt, hvad det var, hun havde for, men man kunde næppe tro, at det betød en Forandring med hende. Om Morgen, naar man fik Øje paa hende paa Hjemvejen, fulgte alles Blikke hende. Da kom der en vis højtidelig Tænksomhed i de nysgerrige Miner, man vidste jo, at hun kom fra en døende, og det var underligt at lægge Mærke til, hvor alle, der vidste om hendes Livs Sorger, fyldtes af en ny Følgsomhed.

Tredie Dags Morgen drejede Laura af fra Vejen og gik ind i det lille Hus, hvor den unge Kone boede. Hun traf hende i Færd med at klæde Barnet paa, og saa hun havde hørt om, hvad der var foregaaet, og ved første Øjekast genfandt hun den samme sirlige Orden ved Lauras Person, som hun havde lagt Mærke til den Dag hjemme ved Huset.

Laura holdt sig henne ved Døren, som vilde hun give tilkende, at hun havde en bestemt Tanke med sit Besøg. Den unge Kone, der sad med Barnet paa sit Skød, rødmosset og med Øjne, der havde Dugperlens rene Skin, saa op paa hende. Hun vilde saa gerne lade Laura forstaa, at det var glemt alt sammen, at

hun siden den Dag, hun var derinde, kun havde haft Inderlighed i sine Tanker for hende.

Laura holdt sit Blik paa Barnet, dets glade Pludren gjorde hendes Træk blide, trods Ansigtets alvorsfulde Udtryk.

Du faar ikke tro, at En har misundt dig, sagde hun pludselig, En rendte nok efter den Bette, og viste dig Henrykkelse men det var bare Ens egne, En mindedes.

Den unge Kone vilde slaa hendes Ord hen, men Laura blev ved.

Jo, jo, et Menneskes Lykke gør saa nemt en anden ringe, føjede hun forklarende til. Du saa det med mig, det var bare, fordi En fik den Bette at se En tænkte kun paa sine egne Sorger, derfor drak En.

Den unge Kone rejste sig med Barnet paa Armen. Skønt hun ikke forstod den fulde Mening af Lauras Ord, følte hun dog den Bekendelse, der laa deri, og anede, at hun stod ved Begyndelsen af noget, der skulde blive stort for et Menneske. Hun vilde tale til hende, men Erindringen om Lauras Sorg holdt hende tilbage. Men pludselig rakte hun Barnet over til hende, og Laura tog mod det med Forstaaelse af, at der laa en Betydning deri. Et Øjeblik holdt hun det i sine Arme og gav sig til at vysse det frem og tilbage, og med et lo hun med en Frejdighed og Fryd i sine Træk, som havde hun hverken Sorg eller Savn længer i sit Sind. Hun saa over paa Moderen med henrykte Øjne.

Vil du komme til mig med ham en Gang imellem, smilte hun, saa skal vi to nok bli Venner. Og hun trykkede Barnet ind til sig og kyssede det.

Straks hun kom hjem, fik Laust hende til at lægge sig for at hvile, medens han sørgede for Hus og Mad. Der var en stiltfærdig Iver over ham for at faa gjort saa meget som muligt, medens hun laa derinde. Han

havde mærket Forandringen, der var foregaaet med hende, den blev ligesom tydeligere for hver Gang, hun kom hjem. For det første var det hendes Øjne, han havde sin Opmærksomhed henvendt paa han syntes, han kendte dette Liv igen, som fra Dag til Dag lyste frem derinde, saadan havde de kun skinnet, før Ulykken kom. Og saa Stemmen

Herre Gud, den lød, som var hun blevet mange Aar yngre, og naar hun talte til ham, da maatte han næsten mindes deres Kærligheds Dage.

Da hun den Aften tog afsted, fulgte han hende paa Vej, helt hen, hvor Vejen drejede ned til Landingspladsen. Laura havde fortalt ham, at den Syge ikke havde langt igen, og som hun led, var det ogsaa det bedste, som kunde hænde...og dog saa han Bedrøvelsen i hendes Ansigt, saa han maatte tænke paa, hvordan hun vilde tage denne nye Sorg.

Den næste Morgen kom hun ikke hjem. Laust gik og ventede hende til over Middag, saa gjorde han sig i Stand til at gaa. Han trak i sine bedste Klæder, han forstod, at det maatte være for den Syges Skyld, hun blev borte. Og nu vilde han gaa derhen, ikke for at hente hende, men for at faa sagt Tak, om han da ikke kom for sent.

Det var Laura, der tog imod ham, han saa straks paa hende, at den sidste Stund maatte være nær. Hun gav ham ingen Forklaring og førte ham ind i Stuen, som forstod hun, hvad hans inderste Tanker var.

En skal si hende, at du er her, Laust, hviskede hun og gik ind i Sovekammeret, medens han blev staaende ved Stuedøren med Huen i Haanden.

Et Øjeblik efter vinkede Laura ham derind, den Syge næsten sad op i Sengen i en Stabel af Puder. Hendes Øjne var bleven underlig runde og traadte frem med en bristefærdig Glans, der trods alt var fyldt af

Liv og Bevidsthed. Hun vilde tale, men fik kun Ordene stødt frem med lange Mellemrum.

Det var skøn af dig, at du vilde si Farvel til mig.

Hun havde Kræfter nok til at række efter ham og tage hans Haand op til sig. Laustes Ansigt fik sit graadfulde Udtryk, det var, som hans Sind var blevet alt for blødt og bøjet til at kunne bære noget mer. Han forsøgte at tale, dog Graaden kom ham i Vejen, men pludselig fik han frem.

En siger dig Tak

Og straks efter løstes hans Tungebaand, og Ordene kom, som sprang de ud fra hans inderste Sjæl.

I Vorherres Navn sir vi dig begge Tak for, hvad du har hjulpet os to sølle Mennesker. En kunde se det paa Laura fra den Dag, hun kom fra dig du har ligesom gjort vore Sorger til Glæde og givet os noget skønt at mindes.

Den Gamle trykkede sine Fingre sammen om hans Hænder.

Herre Gud, saa var det det, der var Guds Mening, fik hun med stort Besvær svaret.

Resten af Dagen blev Laust siddende inde i Stuen, han kunde ikke gaa derfra, og baade Datteren og Laura lod ham blive der, glade ved at have ham tilstede. Ved Aftenstid gjorde Datteren hende i Stand som sædvanlig til Natten og satte sig til at læse for hende. Efter Aftenbønnen vilde den Syge hvile og bad ogsaa dem om at lægge sig. Men de blev begge oppe. Laust sad i Hjørnet af Bænken, stille og med bøjet Hoved, som var hans Tanker i stadig Bevægelsehan vilde ikke gaa fra dem. En Stund satte Laura sig ind hos ham og tog hans Haand over i sit Skød, det var, som vilde hun takke ham.

Midt paa Aftenen kom der Uro over den Syge; skønt hun ikke klagede, led hun tilsyneladende store

Smerter. Og de fik hende til at sidde op i Puderne for muligt at bringe hende Lindring. Hun vilde, at Datteren skulde læse, og en lang Stund lyttede hun der- til. Men pludselig gjorde hun Tegn til hende, at hun skulde holde op.

Barn, sagde hun, det begynder at bli saa dunkelt for Ens Øjne. Kan du fly mig min Salmebog.

Hun drejede Hovedet om mod Laura og fik ogsaa hende hen til Sengen.

Du har gjort Ens sidste Stunder saa skøn, sagde hun til hende, lad mig nu faa Lov at ta dine Sorger med mig op til Gud.

Hun smilte til dem begge.

Ja, En kan godt se jer endnu....

Saa rakte hun ud efter Datteren og tog hende ind til sig og omfavnede hende.

Barn, sagde hun, Vorherre følge dig, og hun kys- sede hende.

Ogsaa Laura havde hun Kræfter nok til at trykke ind til sig.

En skal nok bringe Børnene dit Bud, smilte hun.

Saa bad hun Datteren om at slaa op paa en bestemt Salme og læse den for hende, medens hun selv blev siddende med Bogen i sine Hænder og forsøgte at følge med i Ordene, men hun sad som en blindet, der kun kunde skimte det sidste Lys.

Nu er her mørkt, sagde hun, da Datteren havde læst Salmen, men En kan godt høre dig endnu....og hun blev ved at holde Salmebogen i sine Hænder.

I Jesu Navn, stønnede hun frem.

Og Datteren blev ved med at læse, til Trods for Graaden. Laust var traadt frem i Stuedøren, og baade han og Laura stod med foldede Hænder og bøjet Ho- ved, til hun havde draget sit sidste Suk.

BERTELS ÆVENTYR

BERTEL havde Kvindetække, som det hedder, og havde allerede længe af den Grund været Genstand for Spot blandt Knøsene i Fiskerlejet. Han var egentlig ikke høj af Vækst eller paafaldende af Udseende. Men Skuldrene sad godt paa ham, og han var godmodig af Sindelag, saa man kunde vove sig vidt med ham. Naar han havde det Uheld at komme i Kappestrid med nogen om en af Pigerne, gav han som oftest villig op. Og han lo altid selv med, naar han blev skoset derfor, og lod forøvrigt Kammeraterne snakke, som de vilde.

Men paa Søen havde han et godt Ord paa sig. Fra Barnsben havde han ligget og sejlet med Faderen Sønder paa Kysten med Tørfisk. Han havde været inde i mange Fjorde og Købstæder, saa der var noget af en Langvejsfarers Tillokkelse over ham. Han kunde snakke om Havne og Torve og høje Kirkespir som ingen anden af de unge i Fiskerlejet. Og man mente, at det var derude, han havde faaet det Væsen, der fik Pigerne til at hviske og blive røde i Hovedet, blot han viste sig.

Saaledes laa han ude med Faderen et sent Efteraar, da det skete, som her skal berettes. De kom sejlene fra Sonden efter flere Ugers Rejse, Skuden var en Dæksbaad med grove, lappede Sejl og uden Pynt af nogen Art. Det var ved at skumre, Søen laa graa og fyldtes af Mørket, der murede sig sammen inde over Kystranden. De laa med Landet ret for efter en lang Dags Krydsning op langs Kysten med en graa, lad Vind ret imod. Faderen sad i Styrehullet, sammensun-

ken og dvask, han havde villet ankre op for Natten, da de forrige Gang var under Land, men Bertel, der sad henne ved Masten, havde faaet ham til at gøre endnu en Vending. Han havde talt ligesom i Hjemve, og Faderen havde stiltiende føjet ham.

Naar de denne Gang naaede ind, skulde Ankeret i Bunden. Den Gamle havde gabet over det søvndyssende Vejr med en Fornemmelse af den varme Køje, der ventede ham, saa snart de havde faaet Sejlene taget og ædt deres Natter. Han skottede nu og da hen til Bertel, de havde troet, de skulde naaet hjem Dagen før. Saa det var nok det, der gjorde Drengen saa ilter for at række frem. Hjemmet med den lave Stue og de blaamalede Døre og Slagbænken, som Konen havde dannet til med Puder som et Gammelmandssæde, dukkede frem for hans Øjne. Hun gik nok derhjemme nu og klagede over Vinden med en Følelse af, at de ikke var langt borte.

Bertel holdt Blikket ude over Søen paa en Maade, som maatte det ikke ses. Han havde allerede mærket sig Pladsen, hvor de kom til at ligge, men hans Blik søgte længere mod Nord, som var det der, han vilde ind.

Han stirrede ned i Dækket, et rødkindet, blondhaaret Pigeansigt stod for ham som et Billede. Han kom til at mindes et Greb om et Par runde Arme. Det var Anna, han saa... en Pige fra Fiskerlejet, som han havde gaaet med, til hun kom i Tjeneste oppe i Landet. Han smilte fordækt, den Gang havde han da pudset alle, saa ingen fik Nys om det. Gaarden, hvor hun tjente, laa der inde blot et Stykke fra Stranden. Paa Grund af Mørket kunde man hverken se Tag eller Længer, men han vidste nøje, hvor den laa. Noget velbehageligt trængte sig frem i ham, det var næsten, som om han var i Skæmt med Pigen.

Det var for at komme til at ligge der ret nedenfor,

at han fik Faderen til at gøre nok et Slag. Det var da ligesom lidt Gant og Selskab, syntes han, at være hende saa nær, selvom Søen skilte.

Da de naaede ind under Land, drev han frem i Stævnen og ordnede Ankeret, medens han holdt Øje med Faderen, ræd for, at han allerede nu skulde give Ordre til at lade gaa.

Vi faar vist holde godt ind, sagde han drævende, her er dybt, saa vidt En skønner.

Han keg udenbords, og den Gamle lod sig narre.

En bette Kende endnu....en bette Kende endnu, raabte han ivrig.

Den hvide Strandbred lyste ud mod dem gennem Mørket, saa Bertel blev helt fornøjet over, saa villig han lystrede. Men pludselig fik han Bunden at se under Søen og varskoede. Faderen lagde Baaden i Vinden, og Ankerkættingen raslede ud. Der faldt øjeblikkelig Hvile over dem begge, de lod Blikket løbe Synskredsen rundt, men der var ingen Bedring at se paa Vejret, saa drev Bertel hen til Lugaret forude.

Han tændte Lys dernede og gav sig til at fyre op under Ovnene, saa Røgen drev fra Foren til Agter hen over Skuden. Den Gamle kom frem til Masten og blev staaende der i det svage, rødlig Skær, som trængte op fra Kahytstrappen, han hørte Ilden knitre op gennem Røret dernedefra og kendte Kahytslugten slaa op mod ham. Og han gned de store, røde Hænder tilfreds i hinanden. Rejsen havde været indbringende, nede i hans Køje laa der tre Hundrede Kroner i rede Penge, foruden hvad der var købt af Varer og Ting, som det var Skik at tage med til sin Hjemmen, naar man kom fra Rejse.

Nede i Kahytten var der lige Plads til at sidde mellem Bordet og Køjerne, og der var saa lavt, at man kun kunde rette sig op henne under Kappen. Kaffekedlen stod i Kog og dampede sin liflige

Lugt ud i Rummet, hvis Luft var krydret af Tørfisk og Tovværk og Olieklæder og gammel Køjvarme. Da den Gamle kom derved, satte han sig med et velfornøjet Grin og viklede Halsklædet af sig, han kendte kun et Sted, hvor der var bedre at være, og det var hjemme hos Konen efter lykkelig Rejse.... Bertel sad og fik tankefulde Træk, Blikket i hans lyse, vandblaa Øjne ligesom sløredes til af Drømme. Den Gamle saa Gang efter Gang over paa ham. Varmen og Velbehaget gjorde ham snaksom, men der var ligesom intet usnakket mellem dem nu efter den lange Rejse.

I Morgen er vi nok hjemme hos vor Mor, Bertel, var alt, hvad han fandt at sige.

Og Bertel svarede med et Nik og tog til sig af Tørfisken, som laa paa Bordet. En Stund sad de tavse og spiste, saa tog den Gamle Brændevinsdunken og skænkede først for sig og saa for Bertel.

Hun er nok paa Bakken i Aften for at se efter os, fulgte han højt sine Tanker og grinte til Sønnen.

Skaal, Bertel, la os ta en Dram, min Dreng. Han saa studeret paa Bertels Ansigt, han syntes ham at være rent henne af Morlængsel.

Grinet blev staaende om hans Mund, han sad som en Mand, der baade ejede Fred og Lykke. Bertel, det var hans Stolthed og Glæde, han slægtede baade paa Mor og Far. Men pludselig flyttede hans Tanker sig op til Gaarden, som laa derinde.

Om Lars Strandfoged vidste, vi laa her, grinte han, saa kunde det vel hænde sig, vi fik Besøg.

Bertel mødte hastig hans Øjne, Faderens Ord ligesom forøgede hans Længsler. Han kom til at trække Vejret dybt, næsten som til et Suk.

Ja, hvem der havde kunnet slippe i Land og faaet hilst paa den bette Anna.... Han saa ned for sig, det sværmeriske i hans Natur strømmede frem i hans Sind.

Han kendte det næsten, som om han sad med Armen om hende. Nej, han fik nok vente med det, til hun engang kom hjem.

Faderen skænkede paany en Dram op til dem.

Skaal, sagde han, nu faar vi til at købe.

Bertel keg over paa Faderen, hans Blik blev med et vaagent, at sove, det var Rejsens store Trøst, men for Bertel var Søvnens i dette Øjeblik langt borte. Han saa Anna gaa over Vejen derhjemme i Fiskerlejet, sikke Skuldre og sikken Ryg, og saa skøn hun var tilbens.

Med et tog han selv til Brændevinsdunken.

Du skal ha dig en Dram til, Far, sagde han skæmtende med et Smil, der ligesom dækkede over hastigt opdukkende Tanker. Der er længe til i Morgen.

Tak, Tak, Bertel, svarede den Gamle næsten rørt og fandt det baade skønt og rigtigt, og han tog det svære Brændevinsglas og drak det ud.

En Stund blev han siddende med Piben og bakkede trods Søvnigheden, hans vejrbidte Ansigt var blevet ildenderødt. Glædesfyldte Tanker syslede i hans Hjerne med den Velstand, han havde sejlet hjem gennem mange Aar... og han havde kun Grund til at tro, at Bertel vilde øge til, naar hans Tid kom.

Da han endelig fik sig lagt, blev Bertel siddende paa Bænken med Blikket ved Køjen. Han hørte Faderen puste, som var han allerede sovnet hen, men han gav sig god Tid og ventede, saa skruede han pludselig Lampen ned. Endnu en Stund tøvede han, for at høre, om han mærkede det. Saa listede han sig hen til Lejden, men i samme Øjeblik han satte Foden paa den, snuede Faderen sig i Køjen.

Hvad er det, Bertel, spurgte han, revet ud af Søvnens.

En skal blot lige op, svarede Bertel.

Han blev staaende deroppe og lyttede ned, til han kort efter hørte den Gamles Snorken. Saa gik han

forsigtig hen over Dækket. Mørket laa tæt over Søen, saa Strandkanten knapt var til at øjne. Kun Havbakernes øverste Rand løftede sig synlig under Himlen, han kunde skelne deres Omrids. Han satte sig hen i Styrehullet, han havde den samme forjættelsesfulde Fornemmelse over sig, som naar han hjemme sneg sig ud om Natten for at luske til et Møde.

Ja, her kunde han faa Lov til at sidde....

Et næsten smertende Drag strømmede gennem ham. Der var ikke Tvivl om det, Anna var den skønneste Pige, han havde kendt.... Han bøjede Hovedet, fortabt i Minder. Havde han kunnet gaa til hende nu, var han vis paa, hun vilde blive glad og linde paa sit Vindue.

Nu og da hørte han det klukke henne under Boven, samt en svag Lyd af Kættingen, naar Baaden svingede for Ankeret. Og med lange Mellemrum kom der et Dask af Søen inde fra Stranden, ellers laa Natten stille om ham.

Havde han skønnet rigtigt, saa var det højeste Vande, da de ankrede op. Det havde været i hans Tanker, da han fik Faderen til at løbe saa tæt til Land. Han grinte fornøjet, som havde det været en List, og han bøjede sig ud over Rælingen og stirrede ned mod Vandet, men det var saa sort, at der intet kunde øjnes. Men med et fornemmede han en Bevægelse i Baaden, som han kendte.... skulde den være nær ved Grundden. Hastig kom han op og fik fat i en Baadshage. Der gik en Glædesstrøm gennem ham, da han kendte Bunden. Der var knap en Fod Vand under Kølen, saa han kunde bunde.

Han maalte Dybden, det gik ham til Brystet.

Vilde han, kunde han komme i Land . . .

Han prøvede igen helt agter.

Jo, der var det allerede blevet grundere.

Han kom til at le, det var da en Spøg. Saa kunde

han da sige, at han hverken havde skyet Vand eller Død . . . den skønne, bette Anna . . . Herre Gud for Morskab. Han kunde nemt være tilbage, før den Gamle fik sig vaagen.

Et Øjeblik satte han sig tankefuld ned. Hvad maatte hun ikke tro, naar han saan kom . . . Men med et skød han al Betænkelighed til Side og begyndte at knappe Trøjen op, først langsomt, som var der alligevel noget, der gruede i ham. Men saa fik han travlt. Han grinte for hvert Stykke, han fik af sig. Da han sad i bar Skjorte og mærkede Nattekulden, gøs han.

Det blev pinedød koldt, men det var da blot det bette Stykke Vej, han skulde vade. Han byltede Tøjet sammen, trak Skjorten over Hovedet og saa sin nøgne Krop lyse i Mørket.

Føj da, han slog Smæld med Fingrene. Bette Anna, bette Anna, nu skal du faa Besøg Han satte sig paa Rælingen med Fødderne udenbords rede til at jumpe ud.

Føj da, føj da . . . Det gøs op gennem ham, da Tærne rørte Vandet. Hvordan fik han sig ned i det.

Han greb med Hænderne om Baadkanten.

Nej da, nej da, han var nær ved at skrige. Var det Ild, eller var det Vand.

Han blev hængende paa Albuerne og søgte at faa Føling af Bunden.

Herre Jøsses, Herre Jøsses . . .

Han sænkede sig længere ned, da jog der en Angstfornemmelse gennem ham. Hans Hænder greb i for at hale ham op igen, men i samme Nu kendte han Bund under sig, og forsigtig fik han Fæste. I Vand til Brystet greb han Tøjbylten.

Skulde En ikke faa Krampe eller Kulde, saa fik han skynde sig at komme til Land. De første Skridt bort fra Baaden holdt han sig rolig, men saa kom der paany Skræk over ham. Han syntes, han kendte Strømmen

tage i ham, medens han masede sig gennem Vandet med Armene sænkede for at faa mere Kraft. Han mærkede godt, at Tøjet slæbte i Vandet, men han ænsede det ikke.

Hvad var det . . . han var lige ved at skrig. Der var et Hul, han søgte hastig tilbage, men Fødderne svigtede under ham. Og han faldt med baade Hoved og Arme under Vandet.

Da han kom op, stod han i Vand til Hofterne. Tøjbylten havde han beholdt i Haanden, den var drivende vaad. Men først da han var naaet til Stranden, sansede han det. Han smed den paa Bredden, endnu fortlumlet. Men saa kom han til at le.

Det var da en Spøg . . . Nu stod han der.

Han bøjede sig ned og tog i Klæderne. Der var ikke en tør Trævl igen.

Min Salighed, han havde nær druknet sig, bette Anna, bette Anna. Han gav sig til at vride sit Tøj og trække i det.

Det blev da helsen en vaad Frier, han lo højt og var paa en Gang i straalende Humør. Han havde knap Trøjen paa, før han satte i Rend op over Havbakkerne for at komme til Varme.

Bette Anna, hun blev nok kyst, naar hun fik ham at se. Og han grinte ved Tanken.

Gaarden laa ude paa en flad Mark oppe bag Havbakkerne. Skønt han ikke ventede at møde nogen, holdt han sig inde under Bakkerne. Han kunde lige skimte Omridset af Længerne, den nærmeste af Gaardene var Strandfogedgaarden, det var ikke der, Anna tjente, men i Nabostedet.

Da han kom nærmere, saa han Nathimlen blinke i Ruderne, og han fik en Fornemmelse af de sovende Mennesker derinde. Det forekom ham med et rent æventyrligt, at han gik der, uden en Sjæl vidste derom . . . han kunde for den Sags Skyld godt ha været druk-

net nu, han grinte hen for sig, som om ogsaa det kunde have været en Spøg.

Han havde aldrig været i Gaarden, saa han kom pludselig i Vildrede om, hvor han skulde finde hende. Han keg over mod Bryggerset, saa vidt han kunde skønne, var der ingen Pigekammervindue der. Og han gik omkring Gavlen. Da kom hans Hjerte til at banke.

Jo, derinde maatte hun være, han kunde se, at der var hængt for Ruderne. Den samme søde Følelse, som han havde fornemmet ombord, kom over ham med forøget Styrke, han syntes, han saa hende ligge derinde med de runde Arme under Hovedet. Men da han naaede hen til Vinduet, blev hans Tanker i samme Nu nøgterne og klare.

Om hun nu blev kyst, han blev næsten ræd ved Tanken. Men saa blev han paany grebet af en sværmerisk Magt . . . hun vilde straks vide, at det var ham, Bertel.

Ogsaa i Fiskerlejet havde han været ved hendes Vindue og pikket hende op . . . og straks var hun kommen, akkurat som om hun havde ligget vaagen og bare ventet paa ham.

Han stillede sig bag Vindueskarmen med kun Hovedet fremme, og før han knap selv vidste deraf, havde han banket paa Ruden forsigtig og stille, som til en indviet. Han holdt Vejret tilbage og lyttede. Men han hørte kun Stilheden summe ud mod ham.

Saa vovede han sig til igen, han gjorde det nøjagtig, som han havde gjort det i Fiskerlejet. Hans Finger havde knap sluppet Ruden, før der gik et Jag gennem ham. Han havde hørt en Lyd . . . og han følte en Vægt som af Bly synke ned gennem ham.

Hun havde rejst sig i Sengen, han saa det som med Synskhed. Hun sad op og lyttede. Og han bøjede Ansigtet tæt hen til Ruden.

Anna, bette Anna . . . Det er Bertel, det er Bertel, hviskede han.

Et Øjeblik hørte han kun Stilheden summe ham i Møde, og dog var han vis i sin Sag, hun var vaagen og sad derinde. Han bankede dristig igen og hviskede straks efter.

Det er Bertel, det er Bertel.

Da opfangede han paany Lyden. Saa svag den end var, vidste han dog, hvad den betød, det var hendes nøgne Fødder, der listede over Gulvet. Hans Ansigt lo baade af Lystighed og Glæde, da Gardinet et Øjeblik efter rørte sig.

Bette Anna, En skulde da gerne ha hilst paa dig, hviskede han alvorligt og dog skæmtende.

Der blev kun tøvet et Øjeblik derinde fra, saa hørte han Hænder famle ved Vindueskrogen, og forsigtig blev Vinduet aabnet paa Klem.

Herre Jøsses, Bertel, er det dig, lød det ud til ham med en Stemme, der baade var ængstelig og glad.

Bertel trykkede sit Ansigt endnu nærmere.

Ja, ja, det er mig, grinte han.

Der var noget saa forførende i Betoningen, at Anna med et fik Gardinet til Side, saa han kunde skimte hende i den svage Lysning, der alligevel var til Stede trods Mørket. Han stak Haanden ind gennem Vinduet til hende, og hun tog om den.

Rør ikke ved mig, En er saa vaad, sagde han, da han følte hendes varme Haand.

Herre Jøsses, Bertel, hun tog op om hans Trøjeærme.

Og nu lo han højt, saa hun kunde høre det.

En er kommen svømmende til dig ligesom en Hvalfisk.

Skønt han ikke kunde se hendes Minespil, fornemmede han hendes Forskrækkelse, men han gav sig god Tid, før han rykkede frem med Forklaringen.

En har ikke en tør Trævl paa sin Krop.

Anna forglemte sig rent. Skønt hun kun havde Særken over Skuldrene, strakte hun Armen ud og følte over hans Trøje, hvad der fik hende til at gyse af Angst, medens Bertel fik en Fornemmelse af hendes Legemes Varme og Nærhed.

Villigt rykkede han frem med en Beretning om Faren, han havde været i, det lød, som om han havde kæmpet med den visse Død. Da blev Anna stille . . . det havde han vovet for at komme til hende. Hun behøvede ikke at høre mere, hun stod ligesom og fik Vished om noget, der ofte havde været i hendes Tanker, siden hun var rejst fra Fiskerlejet.

Bertel anede, hvad der foregik i hende, og mild og øm tog han efter hendes Haand, men kom til at røre ved hendes Arme, og resolut greb han til.

Bette Anna, du faar da paaskønne mig en Kende, sagde han.

Hun lod sig drage frem til Vinduet og gav ham et Kys.

Du blir da syg, Bertel, hviskede hun med et omsorgsfuld og ivrig. Herre Jøsses....

Men Bertel viste al Bekymring til Side.

En er da kommen for at faa snakket med dig . . .

Og Anna blev stille. Da han tog i Vindueskarmen for at krybe ind, veg hun tilbage.

Du faar bie en Kende, svarede hun og skyndte sig til Sengen, men før hun naaede derhen, sad han allerede i Karmen med Fødderne derinde.

U D paa Natten kom der en Dønning rullende indude fra Havet, saa Baaden pludselig huggede i Grunden. Et Par Dunk fulgte efter hinanden, saa det raslede i Bom og Ror og Tovværk. Den Gamle var øjeblikkelig vaagen. Trods sin Søvnighed fattede han, hvad det var, og blev liggende paa Albuen for at lytte. Hans første Indskydelse var, at der var kommen Vind, han keg gennem Mørket over mod Bertels Køje og ventede at høre ham vaagne. Han havde nok tænkt, at de laa for nær Land . . . og nu var det vel lavest Vande. Men det var hans Forfængelighed at lade Sønnen raade.

Han skød Benene ud af Køjen for at tage sig en Tur paa Dækket, det var ingen Nytte til at vække Drengen, naar han sov saan. Men henne ved Leiden standsede han forundret over den Stilhed, der naaede ham fra Bertels Køje, han lyttede, men ikke saa meget som et Pust kunde han høre. Da kom der med et Uro over ham.

Bertel, kaldte han.

Da han intet hørte, traadte han hastig derhen.

Bertel, hans Stemme blev blød, som anede han allerede, at noget var paa Færde. Han rakte Haanden ind i Køjen for at røre ved hans Skulder, men greb ud i det tomme Rum, og febrilsk famlede han over Køjeklæderne.

Han tumlede hen til Lejden og skyndte sig op. Natten var ikke mørkere, end at han med første Blik kunde overse Skuden. Han blev staaende forskrækket i Kappen.

Herre, du milde Gud, mumlede han, hvor var Drengen.

Hans Kinder blev kolde, nu huskede han, at Bertel var gaaet op, da han selv lagde sig til at sove. Han skyndte sig hen over Dækket, medens hans Ben og Lemmer kom til at skælve.

Herre, du milde Gud, Herre, du milde Gud, gentog han, da han saa, at ogsaa Styrehullet var tomt, som havde han et Øjeblik tænkt sig, at Bertel var sovnet ind der.

Han blev slap i hvert Led og greb fat i Masten, nær ved at segne over Ende ved den Tanke, at Bertel var faldet over Bord. Sanseløs gav han sig til at tumle Dækket rundt, medens han søgte udenbords langs Baadsiden, men der var saa sort, at han knap kunde øjne Vandet blinke. Han saa for sig, hvordan det maatte være sket Bertel havde ogsaa altid sprunget om paa det bette Dæk som paa den flade Jord. Hvor mange Gange havde han ikke varet ham ad.

Herre Gud, Herre Gud....

Han sank ned paa sine Knæ og vred sine Hænder i Jamren.

Den skønne Bertel at skulle miste den Dreng paa den Maade.

Bette Mor, bette Mor.... Aah Herre, du milde Gud, at vi to Gamle skulde ta det med.

Han saa sin Hjemkomst for sig, han fik vel ikke engang Bertel med som Lig. Minder om tidligere Hjemkomster lyste frem, til Konens Jammer og Fortvivlelse faldt over ham som baade Mørke og Ild.

Men saa kom han pludselig til Sansning igen, han greb Baadshagen og gav sig til at søge langs Bunden Skuden rundt med den uhyggelige Forventning hvert Øjeblik at skulle finde Bertel.

Herre Gud, la En dog faa ham med til vor Hjem-

men, tryglede han, men han mærkede intet uden den flade Sandbund.

Han skyndte sig ned i Lugaret og tændt en Lygte, og med den gik han paany Baaden rundt og svingede Lyset ud over Søen i Haab om at faa Øje paa et eller andet efter ham. Men al Søgen var forgæves, og han sank sammen som En, der havde mistet alt; indtil en ny Tanke drev ham op.

Det kunde jo tænkes, at Bertel var drevet i Land, saa han kunde finde ham der. Han skyndte sig forud og gav sig til at slække paa Ankerkættingen, og med Baadshagen stagede han Baaden indefter, til den laa sidelæns paa Grunden. Først i sidste Øjeblik sansede han, at han stod i Hoser og Underbukser, og han skyndte sig ned og fik Klæder og Støvler paa.

Da han stod i Vandet for at vade i Land, satte han Skulderen under Baaden og fik den halet endnu et Stykke ind. Hans Tanker blev paa en Maade helt nøgterne; han huskede Historier om Folk, der var druknede paa mindre Vand end her men at det skulde hænde Bertel.

I timevis vadede han op og ned langs Strandbredden, lysende for sig med Lygten, medens hans sidste Haab sank og døde ud der kunde ingen Tvivl være, Bertel var sat til.

Han satte sig paa Strandkanten med foldede Hænder og stirrede ind i det rødlige Lys fra Lygten, der kastede sit Skin ud over det hvide Sand. Følelsen af det uafværgelige, som han mente at staa overfor, beredte ham allerede paa at bære sin Sorg, han syntes, at der ligesom med et var kommen Fattigdom over ham.

Det skulde altsaa bli Ens Alderdom

Han kendte, at der var længe til Lysning, i og for sig var det ham ligegyldigt, han kunde ikke drage

derfra, før han endnu en Gang havde søgt med Dagens Øjne.

Først da han mærkede, at han frøs, rejste han sig og keg op mod Havbakkerne.

Om han gik op til Gaardene og kaldte Folk til, saa han kunde faa trukket Vaad Og med tunge Skridt gav han sig paa Vej derop.

Med bøjet Hoved og Lygten i Haanden kom han op til Strandfogedgaarden og bankede paa, uden at nogen hørte ham, saa gik han om til Sovekammervinduerne for at faa dem vækket. Og Strandfogeden kom til Ruden.

Du faar lukke op, sagde han, og da Strandfogeden fik set ham derude ved Lygteskinnet, skønnede han straks, at der maatte være hændt noget.

Herre Jøsses, udbrød han, hvad bringer dig til Land her.

Den Gamle stod med skælvende Læber og fik med Besvær mumlet frem.

Det er Bertel, der er blevet henne, han maa være falden ud En kommer for at be dig hjælpe at søge.

Der blev øjeblikkelig Uro derinde, Konen tog paa Vej, saa baade Jammer og Klage kunde høres ud. Og begge kom de løbende til Salsdøren, opskræmte og med deltagende Miner, og hørte paa ham. Karlen blev i en Fart vækket og skikket af Sted til Naboen, medens de andre drev over i Loen for at finde Vaad det frem.

Bertel og Anna var de første, der hørte ham komme. Karlen blev straks var, at det røg fra Bryggersskorstenen, han kunde tydelig se den lyse Stribe stige op gennem Mørket. Saa han kom i den Tro, at man allerede var oppe, men da han naaede ind paa Gaarden, var der ikke Lys at se noget Sted.

Det var Anna, der havde tændt op under Gruen for

at faa Bertels Tøj tørt. Bertel stod netop og var ved at trække i Klæderne, da Lyden af den løbende naaede ind til dem.

Herre Jøsses, hvad er det, hviskede hun forskrækket.

Bertel saa med et Situationen, kom Folkene op nu, kunde det knibe at slippe ubemærket fra Gaarden. Hans første Tanke var at springe ud ad Vinduet, men han hørte allerede den kommende banke paa Ruderne til Sovekammeret. Da bandede han højt.

Hvem kan det da være

Han blev nøgtern lige ind til Hjerteroden ved Tanken om at blive fundet der hos Pigen. Hvad der havde været saa skønt, var med et langt borte. Han vilde ikke gøre Skam paa hende Nej, men han var nær ved at ønske hele Kommersen og Anna med Pokker i Vold, hellere end saan at blive snuppet paa sin Gerning.

Anna beholdt tilsyneladende sin Fatning, hun stillede sig ved Vinduet for at lytte, og hun skønnede straks, at det maatte være noget rent galt, der var paa Færde. Der blev øjeblikkelig Røre i Huset, hun hørte Husbond og Madmor rende i Stuerne. Først da tog Angsten hende.

Herre Jøsses, Bertel, hvad kan det være, begyndte hun.

Hun stillede sig hen til Kammersdøren, for at ikke nogen skulde komme derind. Da de hørte Konen i Køkkenet, hviskede Bertel.

Gaa hellere derud og faa at vide, hvad det er.

Hun saa hjælpeløs om paa ham, før hun adlød og skyndte sig derud i Skørt og Særk. Bertel hørte Konens jamrende Stemme i Bryggerset uden for Døren.

Herre Gud, Herre Gud, klagede hun, og pludselig opfattede han sin Faders og sit eget Navn.

Et Øjeblik stod han lammet uden at fatte det mindste, men saa grebes han af Angst for, at det kunde

gælde den Gamle. Han hørte Anna briste i Graad derude og var nær ved at forglemme sig af Spænding og Frygt, da hun kom styrtende ind til ham og kastede sig om hans Hals.

Bertel, bette Bertel, de tror, du er druknet Herre Jøsses, din Far er kommen i Land, han er saa rent ulykkelig.

Bertel blev saa forunderlig stille og fik hendes Hænder løst, han syntes, han kunde fornemme det tværs gennem sig, hvordan det vilde ha været for den Gamle, om det havde været sandt. Og han kom til at mindes Hullet, han var dumpet i, det kunde for den Sags Skyld godt ha været hændt Hans Sind blev fyldt af en indre Varme, og han greb om Annas Haand.

Bette Anna, udbrød han bevæget, du faar vist gaa derud.

Han skubbede hende lempeligt hen mod Døren, medens hun vendte sig om mod ham med lykkefyldte Øjne, som forstod hun med et, at der var sket noget for baade hende og ham.

Konen havde hørt Stemmerne derinde og mødte hende ved Døren, Anna slog Øjnene ned og blev blussende rød, men inden Konen fik spurgt, gav hun hende Besked.

Bertel, stammede hun, han er derinde.

Konen blev rent forfjamsket og stod med aaben Mund, men Bertel havde allerede aabnet Døren.

Ja, sagde han henvendt til hende og smilte med en egen Alvor, du skønner det vel, Anna og jeg, vi er Kærester.

Bette Børn, bette Børn, hvad er det, I finder paa, gav Konen sig til at jamre af baade Deltagelse og Glæde.

Mer fik hun ikke sagt, saa var hun ude af Bryggersdøren og fik fat paa Manden.

Herre Jøsses, raabte hun til ham, Bertel, han er da i Behold.

Manden stirrede paa hende, som var det galt med hendes Forstand.

Jo, jo, han er inde hos Pigen.

Og hun føjede forklarende til.

De er da Kærestefolk....

Manden vilde briste i Latter, men Konen tog ham i det.

Du faar da stræve dig og si til men gør det skaansomt.

Ovre i Strandfogedgaarden var man i Færd med at gaa til Stranden, da Manden kom til. Han gik lige hen til den Gamle og tog hans Haand.

En faar da bede dig følge med over til os, sagde han. I kan godt spare jer det der.

Den Gamle forstod intet og troede, at han kom med nyt Budskab om Ulykken.

Du behøver ikke at søge ham, føjede Manden til, om du vil følge med mig.

Mer sagde han ikke, men vendte sig fra dem og gav sig til at gaa tilbage til Gaarden, medens de alle fulgte efter ham.

Ved Bryggersdøren stillede han sig ved Siden af Konen og tog imod dem.

Bertel er da her, sagde han.

Herre Jøsses, føjede Konen til med en Stemme, der var fyldt af Glæde.

Den Gamle saa op paa dem, endnu med et Blik, som var han rede til at tage mod sin Søns Lig, men i samme Nu hørte han Lyd af Trin i Bryggerset. Hans Øjne søgte hastigt derind, og langsomt traadte Bertel frem fra Mørket med Anna ved Haanden.

Far, sagde han stilfærdigt og skamfuld, En kunde da ikke tænke andet, end du laa og sov.

Et Øjeblik syntes det at svimle for den Gamle, han rakte sine Hænder rystende ud mod ham, men saa holdt han dem pludselig tilbage.

Far, du faar skænde paa mig, sagde Bertel med Bævægelse i Stemmen, men Anna og jeg, vi er Kæreste-folk og En har været her indenom for at snakke om Bryllup.

Da var det, som den Gamle ikke længer kunde beherske sig.

Børn, Børn, Børn, mumlede han og tog sig til Ansigtet, det var, som kunde hans Sind ikke pludselig svinge tilbage fra den Sorg, han havde følt.

Herre, du milde Gud ha Tak, føjede han til. Saan en Ulykke, du havde sat En i, Bertel, Bertel. . . .

Han blev helt klejn, men saa trængte der sig et skæmtende Lune frem i ham, han traadte hen til Døren, tog Anna om Haanden og trak hende frem over Dørtærskelen.

En faar da vel se paa dig

Han løftede Lygten og kendte hende straks, og man kunde se i hans Ansigt, at Sønnens Valg mødte ingen Hindring fra hans Side.

Saa det er dig, bette Anna, lo han. Herre, du milde Gud, hvad har I unge ikke for.

Og nu lo alle med. Konen vilde ha dem indenfor og styrke dem med en Taar Kaffe, men den Gamle undslog sig. Han drejede sig mod Vinden og lyttede.

Vil I nu se, nu har vi Vinden, udbrød han fornøjet, det var den, der fik os til at standse her Ja, den Bertel, han er nu Vorherres Barn.

Mændene fulgte dem ned til Stranden for at se dem komme godt afsted. Baaden laa endnu paa Grunden, Vinden, der var svinget om i Sønder, satte lidt Sø ind, saa det var frisket over Havet. Den første Lysning af Dagen var fremme, og man kunde se Søen blinke gennem Dæmringen.

Langsomt vadede Faderen og Bertel ud og fik Baaden flot, og en Stund efter havde de Sejlene sat. Et Par Gange vinkede de til Land. Trods det lykkelige,

der var hændt, var de begge blevet stille. En anden Side af Begivenheden dukkede nu frem for dem, det var Latteren, for nu vilde der da baade blive snakket og let. Bertel holdt sig henne ved Masten med alvorlig Mine, han følte allerede den vante Skæmt møde ham hjemme i Fiskerlejet. Han syntes pludselig, at han var prisgivet dem alle. Det fik da være, han kom selv til at le ved Tanken om det, der var sket, men en Ting var sikker, nu var han forlovet og han fik vel ogsaa tænke paa Bryllup.

Inde paa Stranden brød Lystigheden løs, efterhaanden som Baaden sejlede bort.

Ja, den Bertel, om ham havde man nok hørt Men denne Gang var han da bleven fanget som en Ræv i en Saks, om han saa ogsaa havde fæstet sig en Kone.

STILLE SØREN

NEDE paa Forstranden gik Stille Søren, som han kaldtes, og puslede om ved sin Pram, han var lige kommet af Havet. De andre Baade, som havde været ude, var forlængst landet, saa Stranden laa folketom og øde om ham. Henne over deres Landingsplads kredsede en Flok Maager og sloges om Fiskeaffaldet. Naar en af dem fandt Føde, larmede hele Flokken op og blev grebet af ny Hunger. Ellers hørtes kun Søens dumpe, rullende Fald i Havstokken. Nu og da kom én sejlene hen over Stille Sørens Hoved og spejdede efter Smaafiskene, som han pillede af Garnet og smed fra sig paa Stranden, men han stod ligesom fortabt i Grublen, fraværende overfor alt omkring ham.

Der var et godt Stykke mellem Baadenes og hans Landingssted. I mange Aar havde han holdt sig for sig selv uden en eneste Gang at komme derhen. Han var menneskesky, og Grunden dertil kendte alle, det var det med den svot Hund.

Da han var færdig med Prammen, tog han en Ris-kurv med Fangsten i paa Ryggen, læssede Garnet over Skulderen og gik fra Stranden. Han tog Vej uden om de yderste af Husene ad en Sti, som han selv havde traadt. I Folkemunde hed den Stille Sørens Sti. Han gik altid der for ikke at møde Folk.

Oppe ved et af Husene fik nogle Børn Øje paa ham. Det var tydeligt at se, at de baade følte Uhygge og Frygt for ham, stille som de holdt sig, til han var kommen forbi. Først da fik et Par af dem Mod til at raabe efter ham.

Søren, Søren, den svot Hund er derhjemme . . . den svot Hund er derhjemme efter dig.

Han paaskyndte sin Gang for at slippe fra dem, men Børnene løb frem foran Huset og blev ved at raabe, til en Kone kom ud i Døren og fik dem kaldt tilbage.

Nej, kan I bli her, Drengene . . . og la det være, tysede hun paa dem.

De keg til hendes Ansigt, der var præget af Alvor, og blev berørt af det advarende og medfølende, der lød i hendes Stemme. Deres Øjne fulgte ham ud over Lyngsletten, som strakte sig omkring Byen. Det var, som saa de noget skræmmende for deres Øjne derude over Heden. Det var der, man plejede at se Hunden komme med Stille Søren . . . og den var sort som den Onde. De fik helt rædde Miner, det var et Menneske, han skulde ha slaaet ihjel, eller noget andet ledt, saadan gik Snakken.

Stille Sørens Hus laa bag Byen paa en ensom Plads. Det var simpelt, man kunde se paa det, at der aldrig blev rørt en Haand for at holde det i Stand. Vinden havde ædt dybe Huller rundt om det, og i en Bakke vestenfor havde den gravet sig ind, saa Marken laa dækket af Flyvesand langt udover.

Omme ved Gavlen lagde han Garnet fra sig og bar Fisken ind. Henne ved den kolde Grue blev han staaende med et tomt Blik og en Holdning som hos en forkommen. Han gned Hænderne med den rødblaas Hud mod hinanden, medens der kom et lidende Uds tryk frem i hans Træk. Men han strøg sig hastig over det tynde, gullige Skæg, der dækkede det meste af hans Ansigt, som for at blive Lidelsen kvit, og gav sig til at tænde Ild op og rense et Par af Fiskene.

Da de var kogt, satte han sig ind paa Bænken i Stuen og spiste. Han sad tungsindig med Albuerne støttet mod Bordpladen og med tungt ludende Hoved og pillede Fisken i sig med Kniven. Hans Øjne blev ved at være sky, han sad ligesom og lyttede som En,

der var ræd og hvert Øjeblik ventede, at nogen kunde komme.

Langs den modsatte Væg stod to Sengesteder. Fra det ene strittede Halmen frem under nogle uordnede Dynner, det var hans eget, medens det andet stod opredt med en høj Stabel Puder. Nu og da løftede han Blikket og keg derover. Det var hans Broders Seng, lige siden dennes Død havde den staaet saadan. Der var saa stille derinde i Stuen, som om Broderen endnu kunde ligge Lig derhenne. Og det var, som om Synet af den urørte Seng bragte noget kummerfuldt i hans Tanker.

En Dag, han var kommet hjem fra Havet, havde han fundet Broderen hængende under Loftsbjælken . . . De havde altid plejet at fiske sammen, efter at de havde arvet Huset efter Forældrene, men den Dag havde Broderen undslaaet sig og var blevet hjemme.

Han pustede tungt, og pludselig begyndte hans Blik at flakke om paa en hvileløs Maade. Han rejste sig og gav sig til at gaa op og ned i Stuen. Hvert Øjeblik standsede han med hængende Arme og sukkede, som var der noget, han maatte overvinde. Men endelig blev han staaende foran en gammel Dragkiste, som stod ved Væggen, trak en Skuffe ud og stak et stort, rødt Æble i sin Lomme, hvorefter han skyndte sig ud i Køkkenet. Her gav han sig til at vælge de største af Fiskene fra og komme dem i en Pose, lavet af et Stykke Garn. Og en Stund efter gik han fra Huset ind mod Byen.

Fra Nabohusene blev der kigget efter ham. Skønt man var vant til at se ham gaa denne Vej, maatte man alligevel til Ruderne.

Nu gik Stille Søren med Fisk til Marie . . .

Man vidste Besked, Søren og Marie havde en Gang været Kærestefolk, og da var det, det med Broderen skete . . . der havde ogsaa været snakket om Bryllup.

Men siden var det gaaet ham med det som med alt andet.

Sølle Menneske, han fik svare for det, hvad det saa var, han havde gjort.

Der var ingen, der fandt paa at snakke til ham paa hans Vej gennem Byen. Han gik som en skyldbevidst, slap og sjokkende, med et Præg af Ynk uden en eneste Gang at løfte Blikket fra Jorden. Flere Gange var det hændt, naar han stødte paa gamle Kendinger, at han var snuet om for ikke at møde dem. Saa man maatte tro, at han vidste, hvad Folkesnakken sagde om ham.

Det var i Byfogedens Hus, Marie tjente. Det laa midt i Byen, et storlænget Sted med mange Vinduer og en indhegnet Have med lave, forblæste Træer. Da han naaede hen til det, blev han ligesom endnu ringere at se til. Han standsede uden for Laagen, som en Tigger, der er ræd for at blive jaget væk, før han fik sig sanset til at gaa derind. Men kun nogle Skridt flyttede han sig frem med Øjnene klamret til Køkkendøren og Ruderne i Haab om at blive set. Og sjælden fik han Lov at staa der længe, før Marie kom ud.

Hun var en høj, ældre Pige med et magert, tyndt Ansigt, skønt hun var kraftig og rank af Skikkelse.

Det var da skøn, at du kom med Fisk i Dag. En har netop gaaet og ventet dig, sagde hun og gik ham venligt i Møde.

Det lyste op i hans tunge, hvilende Træk, medens hun saa skaansomt hen paa ham. Trods Vanen syntes hun at blive bevæget ved at gense ham. Der kom Rødme frem paa hendes Kinder, og hun trak Blikket til sig, for at han intet skulde mærke.

Han flyttede sig langsomt frem og flyede hende Fisken. Ogsaa over hans Udtryk kom der noget som en Glæde. Han mindede om en Ungdom, der har gjort sig Ærinde til en Pige, han har kær. Ikke et

Ord fik han sagt, skønt han stod, som havde han Mund og Hjerte fyldte af Svar.

Medens hun skyndte sig ind med Fiskene, holdt han sig paa samme Plet et Stykke fra Døren og lyttede anspændt for at høre hende derinde. Jo, hun skænkede Kaffe til ham . . . Det var, som om Lyden deraf bragte ham Glæde, aldrig fik han Lov at gaa, uden hun bød ham et eller andet.

En Stund efter traadte hun ud i Døren med Kaffe-koppen i Haanden.

Kan du saa være skøn og sætte dig herindentil i Dag, Søren, sagde hun.

Hans Læber rørte sig, det saa ud, som om han talte, men han fik kun en Mumlen frem.

Hun saa Udtrykket i hans Ansigt og blev paany bevæget, saa hun maatte smile for at skjule det. Hun havde saa ofte forsøgt at faa ham indentil og sidde, men han vilde det aldrig. Ovre ved Brønden paa en Kasse plejede han at have sin Plads, og hun bar Kaffe derover, medens han stilfærdig fulgte efter hende.

En skal komme med mer til dig, naar du har det drukket, sagde hun.

Han satte sig med bøjet Hoved og tog Koppen i Haanden, medens hun skottede ned paa ham med aabenlys Smerte over at se, hvor forsømt han var. Selv stod hun der renligt og sirligt klædt, præget af Arbejdsomhed og Dygtighed. I mange Aar havde hun tjent i det samme Hus og var afholdt for sit stilfærdige og omgængelige Væsen.

Men pludselig vendte hun sig fra ham og gik ind, som blev det for meget for hende at bære. Og derinde stillede hun sig ved Køkkenvinduet og holdt Øje med ham.

Herre Gud, sukkede hun. Der gik svundne Drømme gennem hendes Sind, hun kom til at se ham for sig for mange Aar tilbage, inden Ulykken skete . . . I sine

Skuffer havde hun gemt alt det, som hun den Gang havde syet. Det var ligesom noget, der aldrig kunde forgaa . . . trods Sorgerne, som fulgte dermed.

Hun vidste godt, at intet kunde blive som den Gang, og dog var der over hende en Fornemmelse af, at Søren, som han sad derude, alligevel paa en Maade var den samme . . . Og der steg op gennem hende en øm Trang til at hjælpe ham.

Sølle Stakkel, hvor han var blevet ringe . . .

Hun skar et Stykke Kage af og gik paany ud til ham. Da han hørte hendes Trin, skottede han hen mod hende, men blev siddende i samme Stilling og syntes baade sløv og fraværende.

Du faar spise det, Søren, sagde hun mildt og rakte Kagen til ham.

Da var det, som deres Sind kom til at røre ved hinanden . . . og det var det samme Syn, de fik for deres Øjne. Dagen forvandlede sig til en Sommersøndag i deres Erindring. Haand i Haand gik de ind over Heden og snakkede sammen om den Tid, der skulde komme med Lykke for dem begge. Hendes Bryst sænkede sig dybt, hun saa Smerten røre sig i ham og gav sig med et ivrigt til at snakke.

Henne i Gaarden laa der en Stabel Vragtømmer, som var købt paa Avktion, og hun viste hen paa det.

Hun skulde spørge ham fra Byfogeden, om han kunde faa Stunder til at save det.

For første Gang saa han aabent op paa hende, mens hans Træk fyldtes af et Smil, som var det en alt for stor Godhed, der blev vist ham.

Jo, jo, det kan En da gerne, svarede han.

Henne ved Enden af Huset dukkede Byfogedens Børn frem, en Dreng og en Pige. Da de fik Øje paa Søren, kom de øjeblikkelig derhen. Marie havde gjort alt, hvad hun kunde, for at gøre dem gode mod ham. Men hun blev alligevel staaende, angst for, hvad de

kunde finde paa . . . hun kendte saa godt Folkesnaken, som gik om ham.

Søren kommer imorgen og saver Brænde for os, sagde hun til Børnene, der blev glade ved at høre det.

Han saa det og blev helt fornøjet. Da Marie gik over mod Køkkendøren, fik han Haanden i en Fart i Lommen efter Æblet, som han havde taget med, og stak det til Drengen paa en undselig og halvbortvendt Maade, som kunde det ikke være fra ham. Og han stavrede straks afsted ud af Gaarden.

Da han naaede hjem til Huset, gav han sig til at sysle med Garnet, som han hængte til Tørring paa Gavlen. Solen var i Vester, man kunde paa det blanke Lys, der faldt ude over Hedesletten, se, at Dagen begyndte at hælde. Der kom en Kølighed i Luften, som mindede om Efteraar, skønt Jorden endnu var grøn og sommerlig. Lyngen havde blomstret og stod med sine lyse Farver, som Solen fik til at skinne. Han flyttede sig langsomt Skridt for Skridt, mens han rensede Garnet for Tang og Havgræs. Hans Tanker var optaget af Besøget hos Marie og af, at han skulde derhen og arbejde . . . Men eftersom han gik der, syntes hans Følelser at ebbe ud, hans Træk blev tomme som før, medens han Gang efter Gang standsede og stirrede frem for sig.

Længe efter at han var færdig, blev han gaaende udenfor og puslede om, han rørte ved Ting og flyttede paa dem uden Hensigt, som gjaldt det blot for ham at holde sig derude og ikke komme ind.

Først da Solen var nede, gik han til Døren og satte sig ind paa en Bænk ved Gruen. Træt og grublende lagde han Albuerne paa Knæene og stirrede ned i Gulvet, som var der noget i hans Sind, han ikke kunde løsrive sig fra. Skumringen begyndte at trænge Lyset bort fra Ruderne og fylde Rummet med Mørke. Og

et Par Gange skottede han hen mod Stuedøren; baade hans Øjne og Tanker syntes at søge derind.

Hvorfor havde Broderen endt sine Dage . . . Hvorfor havde han endt sine Dage. Han hørte en Røst raabe det i hans Indre som til en Skyldig. Og han huskede med et lysende klart, hvorledes han netop nogle Dage før havde snakket med ham om Brylluppet for at faa en Ordning i Stand med ham om, hvordan de skulde bo, naar nu Marie kom til Huse . . .

Han gav sig til at rokke frem og tilbage, for han fornemmede det forbigangne som noget, der netop var sket. Han mærkede sin egen Skyhed, hvordan den var kommen over ham, som kunde det være ham selv, der havde lagt Haand paa sin Broder.

Han rettede sig op, medens en jamrende Lyd trængte sig over hans Læber. Og med et rejste han sig, det var, som han hørte Graad om sig. Han tumlede hen mod Yderdøren, fik den op og skyndte sig ud. Og med slæbende Skridt tog han Vej ind over Heden I Mørket lignede han En, der flygtede afsted, jaget af Anger og Nag. Naar Folk fik ham at se saadan, da hed det, at nu havde den svot Hund været og hentet Stille Søren.

I de følgende Dage stod Stille Søren henne i Byfogedens Gaard og savede Brænde, han var der, fra det lysnede, til Mørket faldt paa, men med Arbejdet gik det kun langsomt. Han ligesom faldt i Tanker over hver Planke og stod og drejede paa den, før han fik Saven sat i, saa det var en ren Ynk at se. Alle, der kom forbi, keg derind; man skønnede godt, at det var Marie, der hjalp ham til Arbejdet og holdt ham til hos Byfogedens.

En Del af Dagen var Børnene ude hos ham og trak Legekammerater med ind fra Nabolaget, saa Marie for at passe paa dem knap havde en rolig Stund. Til Tider saa hun ham tænde Piben og staa der og bakke løs, tilsyneladende oplivet og fornøjet ved at have dem om sig. Men kun en kort Stund plejede det at vare, saa sank han atter sammen og blev sky og underlig.

Hver Dag bragte han noget med til Børnene, som han fik listet til dem, snart et Kræmmerhus med Brystsukker, snart et Æble. Den tredie Dag puttede han Byfogedens Dreng et halvt Nøgle Sejlgarn i Haanden. Men knap havde han gjort det, før han bøjede sig endnu ivrigere over Saven.

Ved Middagstid bar Marie Maden ud til ham og snakkede skæmtende med ham. Men i hendes Indre var der Uro. Hun havde en Følelse af saa meget, hun skulde have snakket med ham om. Hendes Sind havde været fyldt af en egen Glæde fra den Stund, hun fik Byfogedens Tilladelse til, at han maatte komme. Det gav hende ikke blot Lejlighed til at sysle om ham, saa han i alt Fald ikke restede noget i de Dage. Men hun følte ogsaa Trang til at lette hans Tanker, at han ikke

skulde gaa og pine sig for hendes Skyld. Men hun fik knap sagt et nænsomt Ord, før han syntes rent henne af Angst.

Den tredie Dag, en Stund før han skulde gaa, kom hun ud til ham og stak en lille Pakke i hans Haand.

Der har du dig et Par varme Strømper, Søren, sagde hun.

Han blev staaende med den i Haanden og syntes knapt at fatte, hvad hun havde sagt.

Du faar ta dem med hjem og bruge dem, føjede hun til.

Da saa han op paa hende med et forvirret Udtryk af baade Glæde og Smerte.

Bette Mari, bette Mari, fik han mumlet frem under en heftig Bevægelse. Et Øjeblik syntes han at ville snakke, men saa brast det ligesom sammen for ham, og han fik travlt med at komme afsted.

Hun stod i Køkkendøren og saa efter ham, men han listede af uden at turde vende sig for at møde hendes Blik.

Den følgende Dag blev han borte fra Arbejdet. Saa ven hang paa Blokken, som om han hvert Øjeblik kunde komme. Og hele Dagen gik Marie og ventede paa ham.

Men heller ikke den næste Dag viste han sig. Beskymret gik hun om og søgte i sine Tanker efter, om der i de Dage, han havde været der, var hændt noget, som kunde faa ham til at blive borte. Hun ligesom søgte at bedrage sig selv, for inderst inde var hun ikke i Tvivl. Det var for hendes Skyld....

Gang efter Gang fik Tankerne Taarer frem i hendes Øjne, det var nok for hende, han bar sin Sorg, men hun vidste godt, at det var noget helt andet, der havde gjort ham saadan.

Den tredie Dags Aften gjorde hun sig i Stand til at gaa ud. Det var pludselig faldet hende ind, at han

maaske laa derhjemme og var syg ogsaa Tanken om Broderens Død kom som en Skræk over hende, for hvordan maatte det ende med ham, sølle Meneske.

Hun tog et stort Sjal over Hoved og Skuldre, saa Ansigtet næsten var skjult. Sjældent gik hun fra Huset, da hun kun havde Berøring med et Par Slægtninge i Byen.

En mørk og regntung Luft drev ind fra Havet og hen over Husene. Medens hun vandrede afsted, søgte hendes Øjne til de oplyste Ruder, som var hun en Fremmed. Hver Gang Folkesnakken om hans Ugerninger naaede hendes Øren, havde hun vist den tilbage, men ingen vilde høre paa hende.

Først da hun var naaet gennem Byen og gik hen mod Huset, veg de tunge Tanker fra hende. Hun saa, at der var mørkt inde hos ham. Et Par Gange standsede hun med heftigt bankende Hjerte, hun havde ikke gaaet denne Vej i mange Aar. Tæt ved Huset tøvede hun længe, det forekom hende pludselig, at hun maaske vilde gøre ham endnu mere ulykkelig, om hun gik derind. Men hun skød det fra sig, hun maatte snakke med ham og gik hen til Døren. For hvert Skridt fornemmede hun ligesom alt det gammelkendte om sig igen, skønt hun intet kunde se for Mørket.

Efterat have banket paa biede hun lidt paa Svar med Ansigtet drejet lyttende imod Døren. Men da der intet hørtes derinde fra, fandt hendes Haand Klinken, og et Øjeblik efter stod hun paa Tærskelen og stirrede ind gennem Mørket. Da hørte hun nogen røre sig derinde. Og Følelsen af, at han var der, gjorde hende rolig.

Er du hjemme, Søren, spurgte hun. Det er Mari.

Hun hørte ham røre sig henne ved Gruen, som blev han skræmt op.

En skulde spørge efter dig fra Byfogeden, føjede hun til.

Men han forholdt sig stille, som vilde han skjule sig. Hun erindrede Pladsen derhenne ved Gruen. Trods Mørket havde hun ham for sine Øjne, han sad i sin sammenbøjede, tankefulde Stilling . . . og hun kom til at mindes, at tidligere var det Broderen, der havde plejet at sidde der.

Der jog en Følelse gennem hende af Frygt for, at der alligevel var noget sandt i, hvad der blev sagt om ham, at han sad der som en skyldbevidst, der ikke kunde finde Fred. Men hendes Hjerte rejste sig straks derimod. Det var da noget, hun vidste, at aldrig havde Søren voldt nogen Fortræd. Hun flyttede sig frem over Tærsklen.

Søren, udbød hun med Bøn i sin Stemme, du faar svare mig . . . En er kommet for at faa snakket med dig.

Han flyttede sig derhenne, og hun stillede sig indenfor Døren.

Er du bleven syg.

Nej, lød det pludselig dumpt og lavmælt ud af Mørket, og der strømmede Glæde gennem hende ved dette ene Ord.

Du faar da byde En indentil, gav hun sig ivrigt til at snakke i en svagt skæmtende Tone for at gøre ham dristig, medens hun stirrede ind i Mørket og biede paa hans Svar.

Marie, udbød han med en uventet Kraft i Stemmen, du maa hellere gaa.

Det lød, som vilde han advare hende for noget, men hun ænsede det ikke. Snarere følte hun sig paany kaad og ung, og hun fik Lyst til at drive Gæk med ham, saaledes som naar de før i Tiden havde skæmtedes.

Du faar da skaffe Lys, smilte hun, om du ikke vil kyse mig.

Hun maatte trykke Haanden mod Hjertet, da hun hørte ham rejse sig og gaa ind i Stuen, Fødderne slæbte paa ham som paa en gammel Mand. Han famlede om ved Bordet, som var han knap kendt i sin egen Stue, og det varede længe, før han fik Lyset tændt.

Hun stod i Stuedøren med et Smil paa sit Ansigt, da Lysskæret faldt hen paa hende, og hun anstrengte sig for at bevare det blot et Øjeblik. Men hendes Øjne gled ud i Stuen og blev hængende ved Broderens Seng, som havde hun ikke ventet, at den endnu stod derinde. Og hun kom til at se Broderen for sig, fornøjet og ung, som han havde været lige til det sidste, og syntes endnu at høre hans Stemme lyde derinde.

Søren stod ved Bordet længst borte i Stuen, underlig bortvendt, saa hans Ansigt ikke kunde ses, men hun følte, at han vogtede paa hende. Langsomt traadte hun hen til Bænken og satte sig.

Det var, som om der lagde sig noget højtidsfuldt over Stuen, der greb dem begge. Da hun saa op, stod han med Blikket stirrende mod Sengen derovre, og pludselig kom der en heftig Trang til Graad over hende. Hun tog sit Blik bort fra ham og saa med taarefyldte Øjne fra Genstand til Genstand derinde.

Hendes Øjne faldt paa det skidne Gulv, Støvet og Spindelvævet, der laa alle Vegne Og hun fik Indtrykket af at se for sig et Menneske, der gik til Grunde og det var ham, hun havde kær.

Da følte hun noget forunderligt som om der fødtes en Drøm i hendes Indre, som var hun kommen derhen for at gøre rent, og nu blev hver enkelt Ting taget frem og vasket og gjort pæn, saa det skinnede i Stuen Og hun kom til at huske paa, hvorledes hun engang havde gaaet med alle Ting ordnet i sine Tanker,

saaledes som det skulde være, naar hun flyttede derind som Kone.

Hun havde bøjet sit Hoved, hendes Bryst tog dybt og voldsomt til at aande, medens der strømmede Varme op gennem hende. Hun saa hastigt over paa ham, der var blevet staaende, som ventede han blot paa, at hun skulde tale.

Herre Gud, Søren, udbrød hun, at En endelig skulde komme herhen.

Han flyttede uroligt paa sig.

Du skulde hellere gaa, Marie, du skulde hellere gaa og ikke bekymre dig om en anden.

Det lød, som han vilde værge hende mod en Ulykke, men samtidig, som om han fornemmede, hvad der rørte sig hos hende. Hans Blik naaede hende ikke, skønt han drejede Hovedet hen mod hende.

Nej, Søren, svarede hun, En har tøvet alt for længe.

Hendes Kinder rødmede, og der blev liggende et Smil over hendes Ansigt.

Herre Gud, her kunde da nok trænges til et Menneske.

Hun havde knap talt ud, før hun igen blev stille, som var hun med et sunket tilbage til Virkeligheden.

Sæt dig herhen en blette Stund, Søren, bad hun. En maa faa Lov at spørge dig om noget.

Hun rakte Haanden ud mod ham, og han flyttede sig hen til Bordkanten og satte sig paa den yderste Ende af Bænken med en Bevægelse af Uro, medens hun foldede sine Hænder i Skødet og blev ved at se paa ham.

Herre Gud, om En kunde faa Lov at hjælpe dig, udbrød hun. Og nu gav hun sig til at tale til ham med en Stemme, der var gennemtrængt af Rørelse, men lidt efter lidt blev roligere.

En ser nok din Ulykke, Søren men du kan da

vel ogsaa nok skønne dig paa mig. Det skulde jo ha været helt anderledes for os begge.

En skal nok la være med at spørge dig, føjede hun beroligende til. Men det er snart længe siden, du fæstede mig til Kone.

Skønt hun smilte til ham, stod hendes Træk fulde af bedrøvet Alvor.

Men det har alligevel aldrig været ude af Ens Tanker og En har ogsaa nok kunnet skønne, at du har tænkt paa det. Men du faar da vide, Søren, at En venter endnu, om du ellers er tilsinds som før.

Hun løftede sine Hænder for at tage mod hans, men han var sunket ned i sin vante Stilling med Albuerne paa Knæene og Blikket i Gulvet.

Du har haft Sorg, blev hun ved, og En skal ikke fritte dig i de Dele Om du vil ha mig til at flytte herhen, saa skal En ogsaa hjælpe dig at bære det med.

Hun sad stille og ventede, at han skulde svare, men han rørte sig ikke, blot hans Hoved rokkede frem og tilbage. Da rejste hun sig op fra Bænken, en Stund holdt hun sig tapper, men saa vendte hun sig pludselig om mod Væggen og pressede Hænderne mod sit Ansigt for at skjule sin Graad. Og hun ventede atter, som kunde hun ikke gaa uden at høre hans Svar. Selv da hun endelig traadte over Tærsklen, vendte hun sig og saa tilbage mod ham.

En venter dig saa i Morgen, Søren, sagde hun, og med bøjet Hoved gik hun bort.

Tidlig næste Dag mødte han op hos Byfogedens og tog fat paa Savningen igen. Marie havde været oppe længe før Lysning og gik med Hjertebanken, for om han vilde komme. Blev han borte, da vidste hun, at han havde givet hende Svar. Da hun hørte ham i Gaarden og saa, at det var ham, kom hun til at rødme, men hun holdt sig undselig inde, som var der noget i hendes Sind, der var blevet ungt og bly. Bag Vin-

duet holdt hun Øje med ham, og der kom ingen Vaklen i hendes Tanker, hun vilde flytte til ham saa fik Vorherre raade.

Ved Middagstid bragte hun hans Mad ud, men lod som intet, skønt hun tydelig saa hans Uro. Først ved Aftenstid, da han skulde til at gaa, kom hun ud til ham for at snakke.

En har tænkt at sige sin Plads op, Søren, sagde hun.

Hun tøvede længe og blev ved at se paa ham.

Du behøver ikke at gaa til Præsten nu og faa lyst for os, det kan gerne vente, om du vil det saan.

Han stod med Øjnene i Jorden uden at røre sig, men pludselig kom hans Hænder i Bevægelse, og hun forstod ham og rakte sine frem.

Bette Marie, bette Marie det var alt, hvad han fik svaret.

Men Taarerne brød frem i hendes Øjne, medens hun trykkede hans Haand.

DET vakte stor Opsigt i Byen, da Præsten et Par Søndage senere i Kirken lyste for Byfogedens Marie og Stille Søren. En Del gjorde sig lystige og diskede op med en Historie om, at det var da Kærlighed, selv om ingen begreb, hvordan han havde faaet sig til at snakke baade med hende og Præsten. Men langt de fleste havde kun Beklagelse og Ynk tilovers for den stakkels Pige. At blive Stille Sørenes Kone, det kunde da blot føre hende i Ulykke.

Da han var færdig hos Byfogeden, fik man Syn for, at det var Alvor med ham. Han fik kørt Kalk til Huset og gav sig til at hvidte, først ude, saa inde. I Nabolaget holdt man nøje Øje med, hvad han tog sig for, Børnene stod i Klynger paa Vejen og iagttog ham, som var det noget sælsomt, der hændte. Og flere Gange blev de smittet af en Lystighed, der kom inde fra Husene, saa en og anden behjertet maatte ud for at faa dem bort.

Da Huset endelig stod hvidt og skinnende i Efteraarssolen, gav han sig til at male Døre og Vinduer med blaa, gammeldags Farver. Det var helt forunderligt at se ham gaa der og forvandle det gamle, forfaldne Sted, saa Uhyggen, der før havde hvilet over det, ligesom svandt bort. Men ogsaa med Søren skete der noget. Selvom han i Holdning og Udtryk vedblev at være grublende og sær, i hans Øjne kom der Liv. Det var, som om Dagene listede Drømme ind i hans Tanker. Han havde en Fornemmelse af at være flyttet tilbage i Tiden. Han var den Søren, der for mange Aar siden havde gaaet og syslet med alt det, han skulde gøre ved Huset, før han holdt sit Bryllup med Marie.

En Uges Tid før Brylluppet dukkede et Par Koner op og tilbød sig til at gøre i Stand indendørs. Paa deres Miner kunde man se, at det var en Begivenhed, som gjorde dem baade højtidelige og alvorlige. Men selv om han ikke mælede mange Ord, syntes han dog at være glad for, at de kom.

Da de skulde til at gøre i Stand i Stuen, vilde de have Broderens Seng ud og flyttet ind i det vestre Kammer. De havde den allerede fra Væggen, da Søren kom styrtende ind.

Nej, nej, næsten bad han.

Han stillede sig ved Sengen med et Udtryk af Forfærdelse og rakte sine Hænder afværgende ud.

Han skal bli herinde....

De saa al hans gamle Skyhed bryde frem i hans Ansigt og blev rædde ved det.

Da Marie senere kom til Stede, lod de hende det vide, og hun blev straks urolig.

Nej, den skal bli herinde, sagde hun, det er Søren og En enige om.

Hun gav dem ingen Forklaring, men gik ud til ham for at berolige ham.

En skal nok ordne med den, sagde hun, den maa ingen røre.

Om Aftenen gjorde hun sig paany Ærinde derhen og fandt ham i Mørke i Krogen ved Gruen. Længe blev hun staaende indenfor Døren hos ham uden at tale, med en Følelse af, at hun forstod ham det var Broderens Død, der nagede hans Sind. Men hun turde ligesom ikke følge sine Tanker, og dog var hun ikke i Tvivl om, at han aldrig havde øvet noget ondt.

Stille traadte hun hen til ham og tog Plads tæt ved ham.

Faar En Lov at sidde her en bette Stund, spurgte hun.

Hun ventede intet Svar. Noget modfaldent sneg sig ind over hende. Hun syntes, hun kunde føle hans Sorg

sive ind gennem hende og ligesom forene sig med Nøden i hendes eget Hjerte. Men hun kunde ikke gøre andet end bære sin Lod sammen med ham Æmhed i hendes Hjerte blev til en Flamme, der gød Varme ud over hende og uden at hun mærkede det, begyndte hun at drømme. Stunder, der havde været de skønneste i hendes Liv, listede sig frem. Og pludselig fik hun en Fornemmelse af, at de sad der begge skjult af Mørket og vekslede baade Ord og Tanker med hinanden.

Hun drejede Hovedet om mod ham, og uvilkaarligt rørte hun ved hans Haand.

Søren, sagde hun stille, En er saa glad for at skulle herhen.

Da trykkede han til om hendes Haand med en Varme som i et Kærtegn fra Ungdommens Dage.

Da hun skulde gaa, fulgte han hende til Dørs. Men knap var hun borte, før han selv gik fra Huset og ind over Heden og den følgende Dag blev det paany fortalt omkring i Husene, at nu havde den svot Hund været der igen. Saa det var nok alligevel ikke blevet bedre med Stille Søren.

Paa Bryllupsdagen var Nysgerrigheden stor. Skønt Højtideligheden skulde foregaa i Stilhed, mødte mange op i Kirken. Søren var i oppresset Klædestrøje og fulgtes til Kirkedøren af en gammel Onkel. Da han blev den Opmærksomhed var, som han vakte, fik han en Holdning som En, der slæbes for en Dommer.

Et helt lille Følge ledsagede Marie, der havde Ansigtet skjult under Sjalet. Hun var i en sort og flunkende ny Kjole saa hun havde nok lagt sig Penge op i de Aar, hun havde tjent, men for dem blev der Brug med saan en sølle En som han.

Ogsaa hjemme gik Dagen stille hen. Der var kommen Gaver fra Byfogedens og et Par nære Slægtninge. Da de kom tilbage fra Kirken og hun saa Blomsterne,

forsøgte hun et Øjeblik at gøre Søren delagtig i Glæden. Han stod ogsaa og stirrede paa dem, men det var, som den begivenhedsrige Dag havde bragt noget fortumlet over ham.

Kun en kort Stund blev Gæsterne der. Marie førte sig venlig og blid og bød dem af Bagværket, som hun selv havde bagt efter Opskrift fra Byfogedens. Men man sad alligevel med en trykket Følelse. Søren sad yderst for Bordenden, og hans Sind syntes at blive tungere for hver Stund, der gik. Knap havde man rejst sig fra Bordet, før han forsvandt ud af Stuen, og han lod sig ikke se mere. Ved Afskeden stod hun og læste deres Tanker ud af de ynkende Miner. Det var da Elendighed, at noget Menneske kunde faa sig til det.

Da hun var ene, faldt hun i tunge Tanker. Hun havde haabet, at Dagen dog vilde bringe ham Glæde, at det Mørke, som var i hans Sind, for en Stund maatte vige for den Kærlighed, som hun vidste, at han bar i sit Hjerte. Og medens hun gik og ryddede op derinde, trillede Taarerne ned ad hendes Kinder. Pludselig gav hun sig til at bede Fadervor højt, som vilde hun beskytte Huset og alt, som var derinde.

En Stund efter gik hun til Bryggersdøren og over i Udhuset, hvor hun fandt ham siddende med Ansigtet skjult i sine Hænder. Stilfærdigt traadte hun hen til ham og rørte ved hans Skulder.

Søren, sagde hun, En skal ikke spørge....men en Glæde har vi da i Dag, og En ved ogsaa, at den er i dit tunge Sind.

Uventet løftede han sit Ansigt op mod hende og greb om hendes Hænder.

Bette, skønne Marie, udbrød han. En skal nok komme, En skal nok komme.

Et Øjeblik blev hun staaende hos ham og smilte inderlig og taknemmelig.

Det havde allerede længe været mørkt, da han kom

ind i Stuen, men hun vilde ikke tænde Lys af Frygt for at gøre ham det vanskeligere at komme. Han satte sig indenfor Døren, forsigtigt og stille. Ingen af dem talte, men hun sad forventningsfuld og haabede paa, at han skulde bede hende tænde Lys.

Bette Marie, du skulde hellere gaa og lægge dig, sagde han endelig.

Hun for sammen ved at høre ham, anspændt som hun var. Hun følte Deltagelsen, der lød i hans Stemme, og fyldtes af Glæde, som havde han kærttegnet hende, og stilfærdig rejste hun sig og gik ud af Stuen til det inderste Rum, som var gjort i Stand til deres Sovekammer. Men hun lod Døren staa paa Klem efter sig for at kunne høre ham derinde og for at lade ham forstaa, at hun ventede ham.

Medens hun klædte sig af, blev hun ved at lytte hen mod Døren. Hun satte sig paa Sengekanten med Skørtet om sig, ræd for at lægge sig, før hun vidste, hvad han vilde gøre. Men det varede længe, før hun hørte ham røre sig. Hun rejste sig for at gaa ham i Møde ved Døren, men saa hørte hun, at han gik ud i Køkkenet, og hun blev staaende med Hænderne trykket mod Brystet. —

En Stund holdt han sig lydløs derude, men saa tog han i Køkkendøren. Og i samme Nu blev hun grebet af en Uhyggefølelse, det var, som der myldrede Syner og Lyde frem af Stilheden rundt om hende Saa var Folkesnakken altsaa sand, han var en fredløs. I sin Opskræmthed syntes hun at høre en Hund tude det var den svot Hund.

I en Fart fik hun sine Klæder paa og ilte ud i Døren, men han var allerede borte i Mørket derude. Hun greb sit Sjal og løb fra Huset afsted efter ham ind over Heden. Natten var overskyet og sort, saa hun knap kunde øjne Jorden. Længe vadede hun i Lyngen, men saa fandt hun en Sti, hvis Retning hun kunde

skimte, og gav sig til at følge den. Den førte til Havet, hvis dumpe Drøn lød gennem Stilheden op over det lydløse Land. Og hun huskede, at det var ud til Havet, at Folkensnakken lod Hunden føre ham

Da fik hun Øje paa noget, som bevægede sig foran hende i Mørket.

Det var ham hun hørte hans slæbende Skridt, paa Lyden kunde hun ligesom fornemme hans Kval. Og hun gav sig til at følge efter ham.

Først ude ved Havkanten standsede han nede i en Smuge mellem de yderste Havbakker, hun kunde skelne hans Skikkelse i den svage Lysning, som kom fra Havfladen. Saa forsvandt han pludselig ned til Stranden. Da hun naaede derhen, saa hun ham sidde dernede under en af Bakkerne. Hun knugede sine Hænder sammen for at bede Gud om Hjælp, hun maatte gaa til ham for at faa ham til at tilstaa, hvad det saa var. Og hun gik ned ad Klitteskraaningen.

Først da hun stod tæt ved ham, for han forfærdet op, men hun greb om hans Hænder.

Søren, Søren, tryglede hun, nu faar du tale. Du har ladet mig blive din Kone....men saan kan En ikke leve. Herre Gud, Herre Gud, hvad er det da med dig.

Marie, gaa fra mig. En skal nok komme, mumlede han forvirret.

Det lød, som om han stod med Hjertet fyldt af Æmhed, og alligevel stødte han hende fra sig. Hun skjulte Ansigtet i sine Hænder og sank ned i Sandet foran ham. Hendes Tanker var faldet paa Broderen....

Har du da slaaet ham ihjel, trængte det sig frem over hendes Læber.

Et Øjeblik stirrede han paa hende, saa bøjede han sig ned og rørte med sin Haand ved hendes Hoved.

Ja, En har slaaet ham ihjel....

Der var en fortvivlet Graad i hans Stemme, og han gav sig til at stryge over hendes Haar.

En forstod det først, da han var død....Han elskede dig....En tog hans Liv den Dag, vi snakkede sammen om dit og mit Bryllup og om, at han skulde flytte ind i den vestre Stue. En husker nu, han blev saa stille....og Dagen efter var det, han ikke vilde med paa Havet og En fandt ham hængende under Loftsbjælken.

Han tav, mens hun hørte Graaden lugge i hans Bryst, og hun klamrede sig til hans Hænder.

Skønner du mig, derfor var det, at En ikke kunde gifte sig med dig....Det var, ligesom En vilde ta hans Brud....og derfor vilde En gi Afkald paa dig.

Han gjorde sig fri for hende og satte sig ned paa Stranden, men hun flyttede sig hen til ham og tog hans Haand over til sig. Hendes Graad var hørt op. Hans Ord havde taget al Uro fra hende. Trods den Fortvivelse, der talte gennem ham, havde hun en Følelse af, at nu kom Glæden til dem begge.

Søren, hviskede hun, men han hørte hende ikke, sad blot tavs og stirrede ned for sig i sin vante grublende Stilling.

Hver Gang du viste mig Nænsomhed, Marie, kom det over mig, at En var en skyldig....Han ligesom kom til mig, saa En baade kunde se hans Ansigt og hans Øjne. De var saa tunge af Sorg. Han, der ellers altid var saa lys og glad.... og i Dag har han været om mig, lige fra vi var i Kirken.

Han tav en Stund, saa udbrød han med øget Smerte. Og saa det, at han skulde blive begravet paa den Maade som en Selvmorder, at han ingen Fred har, dette skønne Menneske, der aldrig har gjort nogen Fortræd....og som ikke kunde leve for ikke at være i Vejen for vor Lykke.

Stille fyldtes hendes Øjne med Taarer, det var, som blev hendes Hjerte saa ungt og lykkefuldt.

Søren, græd hun, og med et bøjede hun sig over mod ham og lagde sit Hoved til hans Bryst. Men En

har bare elsket dig....En skønner dig, hvad har du maattet savne.

Hun rettede sig op med sit Ansigt nær hans og gav sig til at tale ivrigt og inderligt for ligesom at holde ham fangen, at ikke Tungsindet paany skulde rive ham bort.

Din Bror vilde jo selv, at vi skulde være lykkelige, skønner du ikke det....Herre Gud, Herre Gud.... var det derfor, du lod mig gaa saan i saa mange Aar.

Hun følte hans Fingre knuge sig sammen om hendes.

Du maa vide det med, Marie, at Ens Tanker aldrig har været fra dig.

Hun følte, hvor hendes Udtryk blev lykkeligt ved hans Ord. Saa var det, som om hun pludselig fattede et Haab, der skulde frelse ham og give ham helt tilbage til hende.

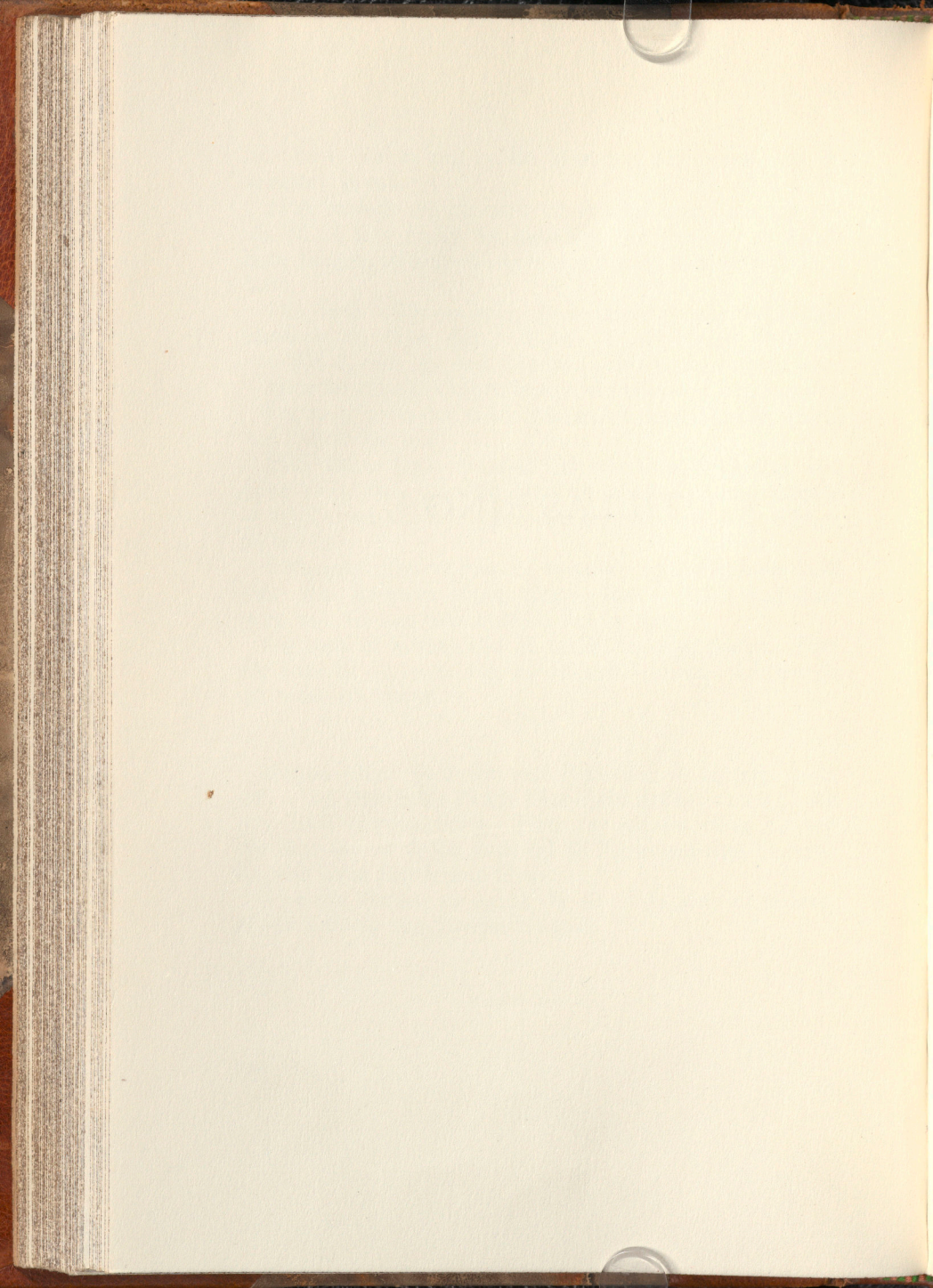
I Morgen skal vi gaa til Præsten og bede ham læse over din Broders Grav, sagde hun. Naar han faar høre dig, vil han nok skønne det rigtige.

Og med et syntes der at falde Ro over Søren. Hun fik ham til at rejse sig, og Haand i Haand fulgtes de ad hjem til Huset.

Dagen efter stod de ved Præsten og fortalte ham alt....og den gode Præst blev dybt grebet ved at høre om Stille Søren's Sorg. Han var straks villig og tog sin Bog for at følge dem ud til Kirkegaarden og læse en Bøn over Broderens Grav.

Som din Broder er ogsaa du en af de rene af Hjerte. sagde han og tog Søren's Haand.

TILLAS RING

STRANDGAARDEN laa saa højt, at dens store Længer kunde ses langt ude fra Fjorden. En Gang havde Kornet bølget over dens Jorder, der strakte sig fra Fjordbredden op over det høje Land, som løftede sig omkring Fjorden. Saa frodig og velrøgtet havde Sæden staaet, at næsten kun Tagene af Længerne var synlige for Øjet ved Højsommertid. Nu laa Agrene hen i bare Græs, og den stadselige Gaard, der havde skinnet i hvidkalket Velstand, stod som ramt af Ælde med de hvidgule Mursten grinende frem mellem Bindingsværket.

Naar Ægnens Folk kom der forbi, kunde man se paa deres Miner, at enhver havde sine Tanker om Strandgaardens Vantrivsel. Det var, som om noget uhyggeligt kom dem i Møde derinde fra. Var der flere i Følge, hørte man Gaardens Datter Tillas Navn nævne med en egen Følsomhed, eller man saa haarde Smil over de alvorsfulde Træk, som var det en Guds Straffedom, der var kommen over Gaarden.

I den store Salslænge var der stille som i et tomt Hus. Inde i et lille Kammer, der havde et Vindue ud til Haven, stod Tilla henne ved Karmen, bøjet over en Spejlstump, der var stillet op mod Vinduessprossen. Hendes Ansigt og Skuldre rantes af Solskinnet, der strømmede ind ude fra den gamle Have, hvis Urter og Buske var et Vildnis.

Hun var ved at lægge en Krans af visnede Blomster om sit Hoved. Gang efter Gang løftede hun den op for at faa den til at ligge rigtig paa Haaret, der var mørkt og strøget stramt tilbage over Tindingerne med en Skilning hen over Issen.

Der stod en Straaleglans ud af hendes Øjne, der var dybblaa og saa store og blanke, som følte hun sig overvældet af Henrykkelse. Ogsaa om hendes Mund laa der et lykkefyldt Drag, men der var noget underligt fjernt og stille over det.

Hun tog Spejlet i begge Hænder og drejede sig for Lyset, men der kom ingen Bevægelse i hendes Ansigt. Kinderne forblev uden Farve, og Pandens Hud var saa stram og glat som paa en Syg. Skønt Kransen sad, som den skulde, blev hun ikke færdig. For hver Gang begyndte hun forfra igen med samme Iver.

Gennem Stilheden lød Fløjt og Sang fra Fuglene, som var kommen. Og nu og da hørte man Grenene bøjes mod hinanden af Vinden eller en sagte Raslen i Buskenes Blade. Alle disse Lyde trængte ind i det ellers lydløse Rum og søgte at kalde hende bort fra hendes Drømme. Men hendes Øjne saa kun den visne Krans.

Da gav Kirkeklokkerne oppe fra Sognekirken sig til at ringe. Stilheden blev paa en Gang fuld af Toner, der slog ind gennem Ruder og Væg. Hun rettede sig og stirrede ud i den gamle Have. Hendes Bryst aandede hastigt, som gav Hjertet sig til at banke med en andagtsfuld Fryd. Og paa en Gang slog der en Rødme ud paa hendes Kinder.

Hun vendte sig fra Vinduet, og henne fra Sengestedet, der var hvidt og sirligt redt, tog hun et Sjal og slog det om sig. Det var saa stort, at det dækkede hende fra Hoved og ned over Lænden. Et Øjeblik stod hun og saa sig tilbage i Kammeret. Saa vendte hun sig med straalende Øjne mod Døren.

I Stuen, der stødte op til Kammeret, sad Strandgaardsmanden i en højrygget Armstol henne ved Bilæggerovnen. Hans svære Krop var sunket sammen i Brysstet, og Benene laa i en Stilling mod Gulvet, som viste, at han var lammet af Slag.

Stilheden, der hvilte omkring ham, var fyldt af Kirkeklokkeklangen. Han havde løftet Blikket og lyttede dertil. Men hans Ansigt var præget af en mørk Tankefuldhed. Han gjorde en Bevægelse for at rette sig i Stolen og flytte paa sin Krop, men han evnede det knapt. Og der kom en pinefuld Afmagtsfølelse frem i hans Træk.

Hans Øjne blev hængende ved Døren til Tillas Kammer, som ventede han, at hun vilde komme, men Udtrykket i hans Ansigt blev sky. Og da Døren pludselig gik op og hun traadte ind, sad han med Blikket i Gulvet og Hovedet bøjet for ligesom ikke at faa hende at se.

Hans Fingre knugede fast om Stolearmen, og Øjelaagene lukkede for hans Øjne, medens hun næsten lydløst skred ham forbi, tilsyneladende uden at mærke, at han var der til Stede. Men knapt var hun ude, før han saa hen mod Ruderne, spændt og lyttende, til han hørte hendes lette Gang paa Stenbroen udenfor.

Det var, som gik der en Mindelse gennem hans Sind, han saa Vejene og Markerne, som de nu laa derude i Solskinnet, Dagen stod der som en Jubel, medens Folk og Vogne drog afsted til Kirke . . . som var det Tillas egen Bryllupsdrøm, han saa. Saa stivnede hans Udtryk i en indestængt Haardhed, og han holdt med Magt sin Følsomhed nede.

Medens Tilla gik gennem Gaarden, kom Pigen frem i Bryggersdøren, og Karlen stak sit Hoved frem fra Stalden og saa efter hende. Deres Ansigter viste, at de havde samme Tanke.

Nu var Tilla paa Bryllupsfærd igen . . .

Kirkefolket var allerede samlet oppe ved Kirken, der laa paa et højt Bakkedrag, saa man kunde se dem staa i Klynger ved Kirkedøren. Kun enkelte Kirkegængere var endnu paa Vej og hastede afsted, da Tilla kom ud fra Gaarden.

Hun gik med Sjalet trukket frem over Ansigtet, saa det knapt var at se. Der var noget søvngængeragtigt over hendes Bevægelser, hun vedblev at være upaa-virket af alt omkring hende. Og dog var der noget andagtsfuldt over hende, saa de, der saa hende, syntes at kunne se, at hun ligesom vandrede frem gennem sine Syner og Drømme.

Uden for Kirkegaardsdiget holdt Vognene paa Rad, og flere Karle var derude for at passe Hestene, medens Gudstjenesten stod paa. De havde sat sig paa Diget og saa hende komme. Men hun gik dem forbi uden at bemærke dem. Deres Ansigter var baade fyldt af Deltagelse og berørt af Uhygge, som var hun En, hvis Liv var bare Kummer og Ulykke. Først da hun naaede hen til Kirkedøren, bøjede de Hovederne sammen og hviskede.

Det blev fortalt, at i sine Tanker kom hun agende til Kirke med hele Brudefølget efter sig, smykket med Grønt og Blomster i den lyseste Solskinsdag . . . og under Sjalet bar hun sin Brudekrans. Og Strandgaardsmanden var ræd for at se hende, naar hun saadan tog afsted Sølle Pige, sølle Pige.

Lige indenfor Kirkedøren i Forstuen tog Tilla Plads paa Bænken, længere kom hun aldrig. En Gang havde Degnen søgt at faa hende med ind i Kirken, men da var hun løbet afsted i hulkende Graad, som var hun pludselig kommen til Sansning.

Altid sad hun paa den samme Plads med Hænderne skjulte under Sjalet, halvt drejet hen mod Døren til Kirkerummet. At se hende sidde der mellem de hvide Kampestensmure, medens Orgelspillet og Sangen tonede ud til hende, fremkaldte et Indtryk af Ensomhed, som greb alle.

Hun sad med Ansigtet løftet, medens hendes Øjne var som to skinnende Lys, som saa hun alt for sig,

hvad der foregik derinde i Kirken. Hendes Bryst aandede hastigt, og pludselig sænkede hun de store Øjelaag ned over sit Blik, medens hendes Kind blev hvid af den reneste Blyhed.

Det var Tilla, der skred op for Alteret med Sløret fejende over Kirkegulvet.

Med et blussede hendes Kinder, — han sad der, hendes Brudgom kun et Nu mødtes deres Øjne, saa blev hun ført til Sæde.

Og atter sad hun med Blikket nede, som var det en Brøde blot at se til ham. Hun hørte ikke, at Præsten stod paa Prækestolen og talte derinde, hele Gudstjenesten gled hende forbi som noget, der slet ikke var.

Først da Orgelet paany begyndte at spille og Menigheden at synge, løftede hun Hovedet, hendes Kinder var saa hede, og fra hendes Øjne trillede Taarerne ud, medens Læberne var fyldte af Smil. Hun syntes ikke at mærke, at Sangen hørte op, og blev siddende i samme Stilling, til Døren aabnedes og Kirkefølget begyndte at strømme ud, som var det hendes eget Brudefølge, der nu drog fra Kirken.

Med skaansomme Blikke gik man hende forbi og tøvede med at tale, medens Andagten blev liggende over Ansigterne. Bagest i Følget kom en gammel Kone stavrende ud. De, der saa hende, blev ligesom grebet af Undseelse og lod hende komme frem.

Det var Thora fra Fjorden.

Da den Gamle naaede Døren og fik Øje paa Tilla, standsede hun op, medens der kom en synlig Uro over alle. Enhver vidste, at det var med hendes Søn, Tilla gjorde sin Bryllupsfærd.

Udenfor Kirkedøren blev man staaende og keg ind. Det var Aar siden, at han var taget fra Hjemmet og siden var der kommen Bud, at han havde sat Livet til paa Søn. De kendte alle Historien. Strandgaardsmanden havde truffet dem i Engen den Dag, Thoras

Søn havde sat Ringen paa hendes Finger og hun havde lovet ham Kærlighed i Evighed.

Kun et Øjeblik stirrede Thora paa Tilla, og man saa hendes gamle, rynkede Ansigt blive fyldt af Sorg, saa gik hun stille hen og satte sig ved hendes Side. Hun talte ikke og rørte ikke ved hende.

Tilla mærkede det ikke, og den Gamle sad bare og rokkede og rokkede med Hovedet. Først da alle var naaet ud, løftede hun Haanden og rørte let ved hendes Skulder.

Bette Barn, skal En følge dig herfra.

Hendes Stemme var gennemtrængt af Graad.

Tilla drejede Hovedet med en Bevægelse, som om hun pludselig vaagnede op og lyttede. Og forsigtig stak gamle Thora sin Arm ind under Sjalet og tog om hendes Haand.

Kan du kende mig, Barn Herre Gud, Herre Gud, det er gamle Thora fra Fjorden.

Hun trak Tillas Haand til sig og klappede den og strøg over den, medens Tilla vendte sit Blik mod hendes Ansigt kun et Nu fik den Gamle hendes Øjne at se, det var, som de var fyldt af klar Bevidsthed og dog saa underlige og fjerne.

Da En gik opover i Kirken, smilte han til mig, hviskede hun med et drømmefyldt, lykkeligt Smil.

Og hun rejste sig hastig op.

Vi skal køre, vi skal køre men kys mig, kys mig, gammel Thora, og giv os Lykke med. Og den Gamle rejste sig og drog hende ind til sig.

Herre Gud, Herre Gud, Barn

Hun græd uden en Lyd, men Taarerne blev ved at trille fra hendes Øjne; et Øjeblik var det, som hendes Ansigt blev stygt og haardt. Og hendes Læber rørte sig, som stod hun og hviskede en Forbandelse frem. Saa gav Tilla sig til at gaa, og hun fulgte med hende ud af Kirken.

Vognene var kørt afsted og fyldte Vejen ned over Kirkebakken, men de gaaende Folk standsede op ved Vejkanten og lod dem gaa forbi. Men gamle Thoras Øjne søgte ingen, og der blev heller ikke hilst.

Ogsaa fra Gaardene og Husene, hvor de kom forbi, blev der set efter dem den lange Vej fra Kirken til Strandgaarden.

Gamle Thora fra Fjorden fulgte Tilla hjem

Der kom trods Deltagelsen ligesom en Uhyggefølelse i alles Sind, for det blev sagt om Thora, at det var hendes største Fryd at høre om Strandgaardsmandens Vanskæbne.

Ved Indkørslen til Gaarden standsede Thora og lod Tilla gaa.

Farvel, sølle Barn, farvel sølle Barn, blev hun ved at sige efter hende.

Men knap var hun forsvunden gennem Porten, før gamle Thora løftede sine Hænder og truede hen mod Gaarden. Fra en af Længerne fik Karlen hende at se.

Du sølle Menneske, der har kunnet træde paa dit eget Barns Hjerter Herren trampe paa dig, Herren trampe paa dig, hørte han hende sige. Og hun rystede sine gamle, knoglede Hænder, som slyngede hun Forbandelsen mod det hjemsøgte Sted. Saa vendte hun sig og gik bort, liden og sammensunken, som var Sorgen blevet hende endnu tungere.

TILLA stod ude i Bryggerset, hun plejede ofte at blive staaende paa samme Plet, hvor hun tilfældig standsede. Hun havde et Klæde bundet om Hovedet, som havde det været hendes Tanke at gaa ud. Og Ansigtet var drejet hen mod Ruderne, hvor Solen skinnede ind, saa man kunde tro, hun stod og tænkte paa noget derude.

Pigen gik og havde travlt. Paa Bryggersbordet stod et Par Tejner pakket med Mellemmad ved Siden af en Øldunk. Det var bleven Slaatid paa Engene, og et Par Folk var kommen til Gaarden for at hjælpe ved Arbejdet. Gang efter Gang saa Pigen hen paa hende, hun havde faaet Ordre af Strandgaardsmanden til at tage hende med.

Hun standsede tæt ved hende og spurgte, om hun ikke vilde med til Engene. Tilla drejede paa Hovedet med en Bevægelse, som om hendes Tanker blev kaldt tilbage langt borte fra.

Ringene, Ringene, svarede hun.

Hendes Ansigtsudtryk var underlig udsukt.

En skal ud og søge efter Ringene, gentog hun, og der syntes at lysne et Haab frem i hendes Øjne.

Pigen saa medfølelse paa hende. Naar Tilla søgte efter Ringene, havde man det Indtryk, at Sorgen, som hun bar paa, var vaagnet i hendes Sind, at hendes Hjerte blødte, at hun huskede det alt sammen

Du skulde ta med til Engen, maaske var den at finde der, prøvede Pigen.

Tilla svarede hende ikke, men skyndte sig pludselig hen mod Døren og ud gennem Gaarden, medens Pigen saa deltagende efter hende.

Det var netop ude paa Engene, at det var sket, det med Ringen men det havde Tilla glemt; ellers, om hun bare mødte en Vandpyt, saa gik hun der og søgte.

Ude i Gaarden begyndte Folkene allerede at spænde for, Larmen fra Hestehovene lød højt og støjende ind gennem Stilheden, medens Pigen skyndte sig at blive færdig. Da hørte hun Strandgaardsmanden dunke inde fra Stuen, og hun gik hen og aabnede Døren ind.

Han sad med Ansigtet drejet hen mod hende, det var rødt af Hefthighed.

Hvor har du Tilla har du snakket med hende.

Trods Vreden var der ligesom Angst i hans Stemme, han havde hørt hende gaa forbi derude.

Hun er ude at søge, svarede Pigen haardt igen. Her viste hun ingen Medfølelse, snarere syntes hun at vente, at Ordene skulde gøre ondt.

Du kunde ha taget hende med, skreg hans Stemme op. Hvad skal En ha hende rendende her efter.

Han vred sine Hænder sammen.

Tilla, for hende har I Sans at en anden er ramt af Ulykke, det rører ikke en Sjæl En kan bare holde sig her.

Han slog Haanden i Stolearmen.

Kan I saa se at komme afsted, eller skal det vente, til Dagen er skredet.

Pigen svarede ham knapt, men hendes Ansigt skjulte en Skadefryd, som fattede hun, hvad der laa af Smerte bag hans Vrede.

Omme bag Længerne laa der et Vandhul i Markkanten. Rundt omkring det stod rustede Markredskaber, som ikke længer var i Brug. Alt gammelt Skrammel var smidt derhen. Der omme var det, Tilla gik. Hun havde taget en Kæp i Haanden og gik langs Vandhullet og rodede op i det mudrede Vand, medens hun hvert Øjeblik bøjede sig ned og ledte med Fingrene i det, som hun havde fisket i Land.

Til Tider stod hun længe paa samme Sted, før det faldt hende ind at flytte sig, eller hun satte sig ned paa Hug, saa Skørtet plaskede i Vandet, og søgte med Hænderne. Hele Tiden var der noget over hende, som ventede hun hvert Øjeblik, at Ringen skulde komme til Syne. Jorden, hun traadte paa, var grøn af nyt, tykt Græs, og henne ved Muren laa Harve og Plov begravet i Nelder, der havde bredt sig ud i mange Aars Vækst. Strandgaardsjorderne laa som et grønt Drag fra Fjordbredden og ind over Højden med kun smalle Agre med Sæd. Dagen omkring hende var fyldt af Lærkesang, ude over Græsmarkerne kunde man se Fuglene svirre oppe i den blanke Luft over Stedet, hvor Rederne laa. Men til Tillas Øren naaede ingen af Sommerens Lyde . . . i hendes Sind rørte der sig bare dette ene, at nu fandt hun nok Ringen.

Hun var traadt helt ud i Vandet, da Vognen med Folkene svingede ud gennem Porten og kørte op over Markerne afsted til Engene. Man sad med Ansigterne drejet hen mod hende og blev ved at se efter hende, til man var langt forbi. Hendes tynde, graa Skikkelse var saa lys i Solen, og man kunde se den kaste sin Skygge paa Vandet og Grønsværen.

Hun havde lovet Thoras Søn Trøskab i Evighed . . . og sandt var det blevet, sølle Pige, sølle Pige.

Engene strakte sig paa begge Sider af Aaen, der bred og stille slyngede sig gennem det bakkede Land ud mod Fjorden, et bredt, sommerligt Bælte, der fik Hjerterne til at juble, blot man fik det at se. Paa begge Bredder var der fuldt af Folk med Heste og Vogne. Fra alle Gaardene var man kørt ud, og i svingende Læs skulde man køre Aarets velsignede Afgrøde hjem.

Under Middagshvilen samlede en Flok Piger sig nede ved Aaen, et Sted, hvor Bredden var uden Siv og Rør og Bunden fast og grund, saa man brugte at bade der. Langt borte kunde man se de blussende Ansigter le

og høre Raab og Latter bag Stakkene derhenne. De havde lige sluppet Arbejdet med Riverne, saa der drev en Em i Solvarmen omkring dem og blandede sig med den krydrede Duft fra de slaaede Enge. Man sad i det nyslaaede Hø og drog Strømper og Skørt af, medens Solskinnet spejlede sig i de nøgne Skuldre og Arme, hvis Hud rødmede af Varme som en blussende Kind. I bar Særk løb man til Bredden og gemte sig henne under Rørene, hvor man ikke kunde ses men forøvrigt var det Skik, at ingen Karl gik ad den Kant, naar Pigerne var der. I et Nu var de ude i Vandet, medens den stille Dag fyldtes af deres skingrende, frydefulde Hvin. De sunde Kroppe væltede sig i Vand og Lys og sendte en Regn af Blink fra Skuldre, Bryst og Ryg ud i den solblændede Dag. Hjerterne havde ingen Sorger, bare Fryd.

En tre, fire af dem stormede afsted langs Bredden, den ene vilde gribe fat i den anden, men Hænderne gled om de glatte Arme den forreste blev revet omkuld, og de andre faldt med, saa Vandet stod om dem i et lysfyldt Sprøjt. Den ene blev liggende paa Knæene med Hænderne mod Bunden, medens de andre sprang op. Ansigtet holdt hun højt løftet og saa leende efter dem. Men pludselig bøjede hun det frem og stirrede ned i Vandet og saa paa sine Hænder dernede. Da lagde hun Mærke til noget, der blinkede, et Skin, hun greb efter det i Sandet og rejste sig hastig op og stirrede ned i sin aabne Haand.

En Ring en Ring, raabte hun.

Et Øjeblik blev hun ellevild af Glæde, medens Pigerne sprang hen til hende for at faa den at se, men i næste Nu blev hendes Ansigt fyldt af Alvor. Hun greb fast om Ringen, angst for, at den skulde glide fra hende.

La os se den, la os se den....

Man trængte sig sammen om hende, men knapt havde man faaet Øje paa den, før alle blev stille.

Det er Tillas Ring, lød det.

Man bøjede sig frem og stirrede paa den, den var af Sølv.

Ja, det er Tillas Ring det er Tillas Ring.

Og de huskede alle, at efter hvad der blev fortalt, var Ringen, som Jacob havde givet hende, en fattig lille Sølvring.

Stilfærdig vadede man i Land, men ogsaa oppe paa Bredden blev man ved at se paa den. Hvem kunde komme paa Engene om Sommeren uden at mindes Tillas Sorg. Deres Øjne gled tankefulde og seende hen langs Aabredden, de vidste det alle, at her var det, Tilla og Jacob havde gaaet med deres Kærlighed. Og dette var altsaa Stedet, hvor de en Sommerdag havde siddet Side om Side i det duftende Hø i Skjul bag Stakene

Hele den gamle Historie levede op og blev ligesom synlig for deres Øjne. Fra Barndommen havde de været Venner og elsket hinanden, blev det sagt. Her var det, han havde sat Ringen paa hendes Finger, og de saa Tillas Lykketaarer trille over hendes Kinder og hørte Løftet, hun havde givet: En vil elske dig i Evighed. Da var det, at Strandgaardsmanden var kommen og havde revet den af hendes Finger. De syntes, de hørte hans spottende Latter, da han kastede den ud i Aaen.

Nu er den Evighed forbi, havde han raabt, kan I finde den igen, skal I faa hinanden. Og med Slag og Spark havde han drevet Tilla hjem fra Engen.

Pigerne satte sig hen i Høet og begyndte at klæde sig paa. Der var faldet Sorgmodighed over dem alle. Nu var Jacob død en Tid var han bleven gaaende derhjemme ved Fjorden, men da han saa,

hvorledes Tilla blev, tog han ud. Det havde han ikke kunnet bære

Sølle Tilla, sølle Tilla, selv om Strandgaardsmanden nu vilde holde sit Ord, var der jo ingen Hjælp for hende.

Da Folkene paa Engene fik at høre, at Tillas Ring var fundet, stimlede man sammen. Var det virkelig Tillas Ring, det var jo et Under, at den skulde findes efter saa mange Aars Forløb.

Pigen, der havde fundet den, blev omringet, og hun holdt den frem, saa alle kunde se den, men slap den ikke ud af sin Haand, som havde hun en Følelse af, at en Skæbne var lagt i hendes Varetægt.

Jo, det maatte være Tillas Ring, lød det, men det var Synd, om hun fik den at se nu, saa var det bedre, om den var bleven i Aaen. Og man stod raadvild og vidste ikke, hvad man skulde gøre med den. Da lød det pludselig:

Bring den til gammel Thora ved Fjorden la hende ta Vare paa den. Og straks lød det fra flere:

Ja, bring den til gammel Thora, læg det i hendes Haand.

GAMLE Thoras Hus laa tæt nede ved Fjorden ved Skellet af Strandgaardsjorderne. En stille Sommeraften sad den gamle Kone med sit Strikketøj ved Vinduet, der vendte ud mod Fjorden, som laa hvid i Aftenskæret med svømmende Striber af gyldent og rødt fra Solnedgangen inde over Landet. Nu og da bøjede hun sig mod Ruden og saa derud. Ikke en Vindkrusning var at se over den glatte Flade, og ikke en Lyd hørtes fra Strandsbredden. Og selv sad hun der saa stille, som var det om svundne Sommerdage, hun drømte.

Fra Jacob var Dreng, havde hun siddet Enke. Han var knapt voksen, før han tog Faderens Gerning op endnu stod hans Baad ude ved Gavlen af Huset, hvor han selv havde stillet den, da Sorgen drev ham fra Hjemmet. Der havde været Folk hos hende for at købe den, men gamle Thora havde svaret, at den skulde vedblive at være hans. . . . det vilde være at sælge af Ens Minder.

Medens hun sad der fordybet i sine Tanker, drejede hun sig pludselig lyttende mod Døren, og før hun fik sig rejst fra Stolen, blev der banket paa, og to Piger traadte ind. De holdt sig undseelig tilbage i Døraabningen, men hun gik dem venlig i Møde og bad dem komme indenfor. Hun troede, at det var Ungdom, der havde været ved Fjorden for at bade i den milde Sommeraften.

Er I flere, spurgte hun, det var da skønt, I vilde besøge mig.

Hun blev ved at smile til dem, glad, fordi de var kommen, men Pigerne blev staaende alvorlige foran hen-

de. Da blev gamle Thora opmærksom paa deres Udtryk, og med et gik det op for hende, at de kom i Ærinde, og at noget maatte være hændt.

Den ene af Pigerne tog et Klæde frem, hvis ene Hjørne var knyttet i en Knude, som hun begyndte at løse op.

Jøsses da, Børn, hvad er det, I bringer, udbød hun, medens hendes Træk fyldtes af Uro.

Pigerne tøvede forlegne og stod med blussende Kinder.

Vi har fundet en Ring, fik endelig den ene svaret og rakte Ringen frem mod hende. En fandt den i Aaen ved Engene.

Det maa være Tillas Ring, føjede hun stille til.

Gamle Thora greb den med sin rystende Haand.

Herre Gud, Barn Vejret stemte for hendes Bryst, og i samme Nu stod hendes Øjne fulde af Taa-
rer, der voldsomt brød ud over Øjenhaarene og trillede ned over hendes Kinder.

Herre Gud, ja, ja, En kender den . . .

Og hun saa op paa Pigerne med et Udtryk af baade Sorg og Glæde.

Kære Børn, I maa fortælle, I maa fortælle

Hun fik dem hen til Bordet, medens hun selv satte sig tungt og træt paa en Stol, som blev det med et ringe med hendes Kræfter. Men Pigerne havde ikke meget at fortælle.

Da de tav, blev der saa forunderlig stille i Stuen, en Stund stod de og stirrede paa den Gamle, der sad bøjet i dyb Tankefuldhed, saa gled deres Blikke mod Gulvet.

De hørte gamle Thora hviske. Min sølle Dreng, min sølle Dreng. Men pludselig syntes hendes Skikkelse at faa ny Kraft. Hendes Ansigtsudtryk blev roligt og fast. Og paa en Gang mødte hun deres Blikke.

Nu kan En da skønne det, bette Børn, at Gud har villet det anderledes for Jacob og Tilla.

Et Øjeblik saa hun ned for sig, saa blev hendes Træk haarde og mørke. En skal bringe den til Strandgaardsmanden, at han kan kende sin Synd En har altid vidst det, at det var Gud, der straffede ham.

Hun rejste sig og rokkede hen til Pigerne.

I er skønne, gode Børn, sagde hun, I skal ha Tak, fordi I kom til mig. Og hun rørte med sin Haand ved deres Kinder.

Herren skærme den Lykke, som kommer til Jer.

Hun stod og saa paa dem med bare Godhed og Mildhed i sine Øjne, før hun trykkede deres Hænder og fulgte dem tildørs.

Tidlig næste Dag tog gamle Thora Vej op ad Markstien, der førte over Strandgaardsjorderne til Gaarden. Lille og affældig saa hun ud under det store Sjal, som hun havde om sig. Der var intet Hastværk i hendes Gang, som vidste hun, at med sit Budskab kom hun tidsnok. Hun havde en Følelse af, at medens hun gik, rejste alt det forbigangne sig af Minderne og kom hende saa nær som det levende Liv. Langt op over Markerne kunde Stien ses fra hendes Dør og i sine Tanker stod hun derhjemme og saa Sønnen tage Vejen derop. Hun havde saa længe været vidende om, hvad hans Hjerte gemte. Og hun følte den Angst, hun havde baaret paa fra den første Dag, hun forstod, at han og Tilla havde hinanden kær, hun havde ligesom anet, at bare Sorg og Ulykke skulde blive deres Lod, naar Strandgaardsmanden fik Kendskab om deres Lykke.

Et Stykke fra Gaarden standsede hun og tøvede en Stund med Øjnene rettet mod Gaarden, men hendes Ansigtsudtryk blev ved at være roligt. Al hendes Dom og Vrede var lagt i Guds Haand.

Nu fik han se, om han kunde bære det. . . .

Stilfærdig kom hun ind gennem Porten og gik til Bryggersdøren. Pigen, der stod derinde, blev bleg ved

at se hende komme, det var allerede ude over Egnen, at Tillas Ring var bragt til gamle Thora.

Den Gamle standsede i Døren.

En skulde snakke med Strandgaardsmanden, sagde hun blot.

Pigen nikkede med Hovedet og saa hen mod Døren.

Han sad derinde, svarede hun.

Og gamle Thora gik beslutsomt gennem Bryggerset, ved Døren tøvede hun et Øjeblik, før hun bankede paa og traadte ind.

Strandgaardsmanden havde hørt, at det var en Fremmed, og sad med Ansigtet vendt mod hende, men i det dunkle Lys, som laa derinde, kendte han hende ikke.

Hvem er det, spurgte han. Du faar komme herhen, saa En kan se dig. Hans Stemme lød, som om han vilde vække Ynk. Og gamle Thora gik frem.

Du skulde da ellers nok kunne kende mig, sagde hun.

Det gav et Sæt i Strandgaardsmanden, og hans Udtryk blev i samme Nu koldt og strengt.

Hvad har du til Ærinde paa Strandgaarden, spurgte han og blev ildende rød. Er det om den gamle Snak, du vil tale, saa vil En ikke høre dig det har En sagt dig før. Der er bragt Ulykke nok til Gaarden fra Jer.

Gamle Thora stod stille og famlede med sine Hænder under Sjalet, medens han stirrede paa hende. Det var, som om han fattede noget i hendes Øjne, som gjorde ham ængstelig. Hans Blik blev sky, skønt hans Ansigtsudtryk forblev haardt og fast.

Gamle Thora fik Hænderne frem fra Sjalet og foldede et lille Klæde ud, og pludselig traadte hun tæt hen til ham, og han saa, at hun holdt noget mellem sine Fingre.

Du skulde vel ikke kende den igen, spurgte hun og rakte med et Ringen hen mod ham.

Det er sølle Tillas Ring

Hans tunge Krop faldt tilbage i Stolen. Men kun et Øjeblik forblev han uden Fatning, saa vrængede hans Ansigt sig sammen i et stygt og spottende Grin.

Tillas Ring, gentog han grinende. Ja, ja, det kan En tro

Han rakte begærligt efter den med rystende Haand, og hun lod ham tage den.

Hvad skulde det saa betyde Han saa fra gamle Thora og til Ringen, medens han drejede den mellem sine Fingre. Og pludselig blev hans Ansigt kridhvidt, han havde kendt den igen.

Da gamle Thora saa det, begyndte hendes Hoved at rokke, som blev hendes Sind med et fyldt af Jammer og Klage.

Indfri nu dit Ord, sølle Menneske Kan du nu skønne, hvad det er, du har gjort. Gi mig min Dreng tilbage og din Datter sin Forstand. Og hun fortalte ham, hvorledes Ringen var bleven fundet.

Ingen kan øde Lykken for andre uden at tabe sin egen saan er det, saan er det. Herren har villet, at du skulde vide, hvad der var hans Vilje.

Strandgaardsmandens Haand var sunket ned og laa og skjalv paa hans lamme Knæ, medens gamle Thora besværgende løftede sin Haand op mod ham.

Se paa dig selv, som du sidder der, og paa din store, stadselige Gaard og paa din Datter Skønner du det nu, skønner du det nu.

Da trængte en stønnende Lyd sig frem fra Strandgaardsmandens Bryst. Han gjorde en Bevægelse med Haanden for at faa hende til at tie og til at gaa. Men gamle Thora lod sig ikke skræmme.

Du kan ikke jage En fra Gaarden længer, blev hun skaanselsløst ved. Nu skal du faa det at vide. En har hver Dag i de mange Aar bare ønsket dig Gengældelse, saa En er blevet et Menneske, der baade er haard og ond en Fryd har det været mig, hver

Gang der spurgtes ilde om dig Nu kender du gamle Thora.

Strandgaardsmanden søgte at rette sig op i Stolen.

Gaa, gaa, stønnede han, men Stemmen var grødet og famlende.

Da blev Døren fra Tillas Kammer aabnet, og Tilla traadte ind i Stuen med Klædet bundet om sit Hoved, saaledes som hun plejede, naar hun skulde ud at søge. Gamle Thora traadte til Side for at lade hende komme forbi, men Strandgaardsmanden sad og stirrede paa hende som paa et spøgelseagtigt Syn, der pludselig var dukket frem for ham.

Tilla standsede midt paa Gulvet og saa paa dem begge, som blev hun dem uventet var. Da faldt Ringen ud af Strandgaardsmandens Haand og trillede med en klingende Lyd hen ad Gulvet, hvor den blev liggende tæt ved hendes Fødder. Hun opfangede Lyden og saa sig søgende om. Og i samme Øjeblik hun fik Øje paa den, bøjede hun sig ned og tog den op.

Hun drejede den mellem sine Fingre og saa og saa paa den, til pludselig en Glædesrødme strømmede over hendes Ansigt.

Ringen, Ringen, udbrød hun. Det er Ringen, det er Ringen.

Hun saa fra gamle Thora hen til Faderen. Det var, som flagrede der et Slør for hendes Ansigt, saa hun næppe kunde se eller fatte, men Glæden, der var kommen til Udtryk i hendes Træk, blev tydeligere og stærkere. Og pludselig traadte hun hen mod gamle Thora.

Det er jo Jacobs Mor Hun greb om den Gamles Hænder og knugede dem til sig, som blev hun angst for, at alt paany skulde blive borte for hende.

En har fundet Ringen, som han gav mig.

Hun syntes at have glemt, hvorledes det var sket, og hun viste den frem for dem, medens hendes Øjne

løb fulde af Taarer. Da blev hendes Blik hængende ved Faderen, og hun slap gamle Thoras Hænder og traadte hen mod ham.

Far, Far, udbrød hun, her er Ringen igen

Det var tydeligt, at hun huskede alt, hvad der var foregaaet mellem dem.

Blir du nu skøn og gir os Forlov, bad hun, En har ventet saa længe.

Strandgaardsmanden var sunket sammen i Stolen, hans Hoved ludede frem efter, og han rørte sig ikke. Da greb Thora om hendes Haand og drog hende til sig.

Jo, jo, sølle Barn, svarede hun ligesom for ham.

Og Tilla stirrede ind i hendes Ansigt i Glæde og Forventning.

En vil følge med dig hjem til Jacob, smilte hun. Herre Gud, hvor har han maattet sørge længe Men nu skal En faa ham glad.

Gamle Thora bare nikkede til hende. Ja, Barn, ja Barn Kom du med mig. Og Tilla svarede, medens hun satte Ringen paa sin Finger:

Ja, la os skynde os, la os skynde os at komme af sted.

Hun vendte sig om mod Faderen.

En skal komme straks tilbage, sagde hun, som havde hun slet ikke bemærket, at der var noget i Vejen med ham.

Og gamle Thora tog hende om Haanden og førte hende ud af Stuen og ud af Gaarden.

GAMLE Thora slap ikke Tillas Haand, før hun havde hende hjemme ved Huset, men hun gik med Hjertet fyldt af Bekymring over, hvorledes hun skulde bære sig ad med at mildne den nye Sorg, der ventede hende, naar hun fik at vide, at Jacob ikke var til mer. Hun skottede Gang efter Gang til hendes Ansigt og saa det lyse Drag af Glæde, der blev ved at ligge over det.

Herre, staa os bi, hvad der saa end skal ske, bad hun stiltiende.

Da de naaede til Huset, ledte hun hende ind i Stuen og fik hende anbragt paa en Stol, hvor hun sad og saa sig forventningsfuld om, som kunde hendes Kæreste træde ind, hvad Øjeblik det skulde være.

Han kommer snart, han kommer snart, Barn, sagde gamle Thora Gang efter Gang og strøg hende nænsomt over Haand og Kind.

Du skønner, han er ikke hjemme, han er ude paa Søen, blev hun ved at snakke.

Tilla sad og lyttede til hendes Ord og stirrede glad op i hendes Øjne, hver Gang hun kom hende nær.

Han har bare tænkt paa dig . . . bare paa dig, Barn. Og gamle Thoras Øjne løb hvert Øjeblik fulde af Taa-
rer, hun var i den dybeste Vaande.

Endelig satte hun sig ned hos hende, hendes Væsen var blidt og skaansomt som en Moders overfor et ulykkeligt Barn, hvem en haard Skæbne har ramt.

Du skønner nok, at bette Jacob har døjet sin Del i den lange Tid, han har maattet vente paa dig. Han kunde ikke holde sig herhjemme, Dagene var en Plage for ham, naar han ikke kunde føre dig til Alteret.

Hun strøg og strøg hende over Haaret med sin rystende og hjælpeløse Haand.

Sølle Barn, Jacob tog ud at sejle Men nu skal vi to faa skikket Bud efter ham, føjede hun trøstende til.

Tilla svarede intet, hun blev bare ved at stirre op i hendes Øjne, medens Glæden lyste fra hendes Ansigt ved hvert Ord. Gamle Thora rejste sig og gik tilbage i Stuen. Hun evnede ikke at bære det længer. Hun stod med Ryggen vendt mod Tilla og knugede sine Hænder sammen.

Herre, skærm og bevar hende, skreg det fra hendes Hjerte, En kender ingen Raad.

Da faldt hendes Øjne paa Sønnens Skibskiste, der stod i en Krog længst tilbage i Stuen. Den var bleven sendt hende fra Rederiet sammen med en lille Sum Penge, han havde opsparet af sin Hyre, det eneste, der var blevet igen efter ham. Og med et lyste der et Haab gennem hende. Hun trak Kisten frem paa Gulvet og aabnede den.

Tilla, kaldte hun, Tilla, kom, saa skal du faa at se, hvad En har her.

Hun lagde sig ned paa Knæ og begyndte at brede ud Stykke for Stykke af Sønnens Tøj. Alt, hvad der var efter ham, lige fra hans Barndomsaar, havde hun samlet. Tilla, der var traadt hen til hende, stod et Øjeblik og stirrede paa det. Saa udbrød hun med en Røst fuld af Liv og Glæde.

En kender det Det er jo Jacobs Sager.

Og ivrig lagde hun sig ned ved Siden af hende, og med et straalende Skin af Henrykkelse over sit Ansigt tog hun det ene Stykke efter det andet, og holdt det ud for sig.

En kender da den, udbrød hun og holdt en Trøje op for gamle Thora. Det var hans Søndagsdragt.

Hun fik Øje paa et Silketørklæde med røde og blaa Borter og greb det.

Her er hans Halsklæde En husker, han havde det paa en Aften, vi mødtes ved Rugskellet heroppe ved Stien.

I hendes Ansigtsudtryk stod tydeligt at læse, hvorledes alt det svundne Liv strømmede frem og blev synligt for hende. Men der var ogsaa mange Klæder, som hun ikke kendte. Det var hans Sømandstøj, forklaarede Thora. Og pludselig saa Tilla op paa hende, og der skete en Forandring med hende, hendes Ansigt blev alvorligt. Men gamle Thora løftede hastig Laaget af en lille Skuffe, der sad i Kistens ene Side, og fremtog en Pakke i rosenrødt Papir, der var bleget og skørt af Ælde. Hun lagde den forsigtig paa sit Skød og lukkede den op.

Kender du det, bette Tilla, spurgte hun og smilte for at vække hendes Glæde paany.

Tilla saa stille paa det, saa nikkede hun, men sagde ikke et Ord. Det var en Gave, et Tørklæde, som hun selv havde givet ham en Juledag. Skinnende hvidt laa det og havde aldrig været brugt.

Gamle Thora lagde det over i hendes Skød.

Barn, kys det, kys det, han har værnet om det som om en Skat.

Men Tilla blev liggende ubevægelig og holdt det i sine Hænder, medens hendes Ansigt blev hvidt som det hvide Tøj. Hurtigt tog Thora en lille Æske frem, hendes Fingre rystede, saa hun næsten ikke kunde faa den aabnet.

Bette Barn, kender du saa ogsaa det

Og hun lagde i hendes Haand en lille Krans, der var flettet af lystgyldent Haar. Da bøjede Tilla sit Hoved, det saa ud, som om hun saa paa Kransen, men dybere og dybere sank det, til hendes Ansigt naaede hendes Hænder. Der kom ikke en Lyd fra hendes Læber, kun

hendes Skikkelse bøjede sig sammen i dybt, dybt Savn. Det var hendes eget Haar, en Lok, som Jacob i Spøg havde klippet af hende en Dag, hun var derhjemme i Stuen lige efter sin Konfirmation og siden havde han flettet det sammen.

Gamle Thora gav sig til at klappe hendes Haand.

Bette Barn, bette Barn, hvad skal En sige, klagede hun. Du skønner, han har bare tænkt paa dig.

Hun følte, at hun ejede ikke Evne til at hjælpe. Men Tilla løftede Ansigtet op fra sine Hænder og saa paa hende.

En skønner det nu, sagde hun med tonløs Stemme, Jacob, han er død.

I samme Øjeblik brød gamle Thoras Kræfter sammen, hun rejste sig op med Skørtet trykket mod sit Ansigt for til det sidste at skjule sin Sorg. Og hun gik grædende bort i Stuen, medens Tilla blev liggende ved Kisten med Ansigtet trykket mod de kære Ting. Men ikke et Suk eller en Klage hørtes fra hende.

Gamle Thora lod hende ligge, fyldt af Angst og Frygt for, hvad der vilde hende. Først da hun følte sig roligere, vovede hun paany at træde hen til hende.

Sølle Barn, det er Gud, der har sendt hans Sager hjem, at du skulde faa hans Kærlighed til dig at se Hun tav, som troede hun, at Tilla ikke længer kunde fatte hendes Ord.

Kan du skønne, hvad En sier, Tilla, spurgte hun.

Tilla saa op, Udtrykket i det kridhvide Ansigt var ubevægeligt, men roligt.

Gammelmor, sagde hun, En hører dig godt la mig bli her, la mig bli her.

Gamle Thora foldede sine Hænder.

Herren være lovet og takket, udbrød hun og skønnede, at Tilla havde bevaret sin Forstand.

En skal nok lade dig i Fred, svarede hun og satte sig stiltfærdigt hen ved Vinduet.

Senere paa Dagen fik hun hende til Hvile paa sin Seng, medens hun blev siddende hos hende paa Sengekanten og søgte at faa hende til at sove. Men bedst som hun troede, at hun var sovnet, og vilde gaa fra hende, rejste Tilla sig og gik til Kisten for at se paa Jacobs Sager. Hele Dagen og Natten varede det ved, og gamle Thora lod hende gøre, som hun vilde.

Ogsaa den følgende Dag opholdt Tilla sig ved Kisten, hun talte ikke . . . kun en enkelt Gang gentog hun sin Bøn om at maatte blive der. Og gamle Thora lagde Mærke til, at der var Angst i hendes Øjne, som troede hun, at hun skulde miste disse Ting.

Bette Barn, det er jo dit . . . En gir dig det altsammen.

Men den tredie Dags Morgen stod Tilla i Stuen og klædte sig paa, endnu før det var Dag, medens gamle Thora laa og sov, træt efter den lange Vaagen. Og uden at hun mærkede det, aabnede Tilla Døren og gik ud.

Dagningens Lys laa over Fjorden, saa Landet paa begge Bredder var til at øjne bag det lyse Vand. Hun gav sig til at vandre afsted langs Stranden, stilfærdig og med en Holdning, som var hendes Sind atter gledet bort i Taage og Fjernhed. Længt borte fra Huset satte hun sig paa en lav Brink oven for Stranden og blev ved at stirre ud over Fjorden, hvor Dagen for hver Stund løftede sig klarere og renere ud af Disen, til Solen gled frem over Fjordbrinkerne og fik Søen og Luften og Landet til at rødme.

Og Tilla sad og saa det altsammen, Livet ligesom strømmede hende i Møde, hun syntes, hun følte det trænge ind i hendes Hjerte og fyldte det med Lys, Lys efter lange Tiders Mørke . . . Hun foldede stilfærdig sine Hænder, det var, som en Røst gav sig til at tale til hende, klingende fyldt af Liv. Hun forstod alt, alt . . . hvert Ord, som gamle Thora havde sagt, lød

paany for hende alt, hvad Kisten havde gemt, blev synligt for hendes Øjne. Hun syntes, hun ligesom var vendt tilbage, og hendes Tanker gav sig til at vandre fra Minde til Minde lige til den Stund, da hun sad med Ringen paa sin Finger en Sommerdag paa Engen.

Saa løftede hun sin Haand op og saa paa Ringen og trykkede den mod sine Læber. Men med et var det, som om der dæmrede noget nyt for hende, noget, hun helt havde glemt, og hun knugede sine Hænder sammen. Hun saa sin Fader sidde derhjemme i Stolen, og med et forekom det hende, at han var blevet saa forandret i den Tid, hun kunde mindes ham.

En nagende Smerte strømmede gennem hende. Alt, hvad der var sket paa Egnen, da han overrumplede hende og Jacob, stod lyslevende for hende...hans Spot og ubønhørlige Haardhed. Hun rejste sig hastig op med en Følelse af Angst, medens hendes Blik søgte op over Markerne mod Strandgaarden.

Nej, hun turde ikke gaa hjem og dog, hvad var det, der var sket med ham.

Da gamle Thora vaagnede og saa, at hun var borte, blev hun forskrækket. Fra Døren fik hun dog straks Øje paa hende der borte paa Brinken og lod hende være i Ro. Men en Stund efter saa hun hende pludselig gaa op over Markerne mod Gaarden.

Herre Gud, Herre Gud hun stirrede med foldede Hænder efter hende og forstod, at nu gik Tilla til sin Far

Stille kom Tilla ind paa Gaarden. Som en Fremmed standsede hun ude paa Gaardspladsen og saa sig om. Var det Strandgaarden. Hun saa det hullede Tagdække og Murstykkerne, der var faldet ud mellem Bindingsværket. Den var jo ligesom gaaet til af Ælde. Og i hendes Erindring dukkede Synet af Gaar-

dens bugnende Marker frem for hende som et Barnsdomsminde.

Et Øjeblik stod hun i Bryggersdøren og saa sig genskendende om. Der var tomt og stille, inde som ude.

Fra Stuen kom Pigen ud og blev helt forskrækket ved at se hende staa der.

Er Far derinde, spurgte Tilla, hendes Kind var hvid som et Lagen.

Ja, ja, stammede Pigen frem og saa til hendes Øjne for at overbevise sig om, hvordan det stod til med hende.

Kan du si til ham, at En er her, bad Tilla.

Pigen stod urolig og tvivlræddig.

Han har lagt sig hen, svarede hun, men nu skal En snakke til ham.

Kun et Øjeblik var hun borte, saa kom hun forvirret og opskræmt tilbage og vidste ikke, hvad hun skulde sige.

Han vil ikke høre paa En du maa ikke komme derind.

Det hørtes, som om de var ramt af ny Elendighed.

Tilla bøjede stille sit Hoved uden at svare og ligesom tøvende. Saa vendte hun sig stiltfærdig mod Døren og gik.

Gamle Thora kom hende i Møde paa Stien, det var, som hun havde fattet alt, blot ved at se hende komme tilbage. Hun tog hendes Haand uden at tale og førte hende med sig hjem.

Da de stod i hendes lille Stue, drog hun hende ind til sig.

Han sender dig nok Bud, Barn, han sender dig nok Bud, trøstede hun.

Tilla saa op paa hende. Der var noget over hende som hos et Barn, der er blevet hjemløs. Og pludselig greb hun den Gamles Hænder.

Maa En bli her, maa En bli her, bad hun og brast
i Graad En vilde ha trøstet Far.

Gamle Thora lagde hendes Kind ind mod sit Bryst.

Herre Gud, Barn, svarede hun, vil du blive hos
mig Herre Gud, du bringer En altfor stor Glæde.

Han sender dig nok Bud, føjede hun til.

I de følgende Dage gik Tilla stille om og puslede
med Jacobs Sager. Gang efter Gang fandt dog gamle
Thora hende staaende i Døren, hvorfra hun stirrede
op mod Strandgaarden, som gik hun bare og ventede
paa Bud. Men Dagene gik, og der kom intet.

En Aften gik gamle Thora op til Gaarden og hen-
tede Tillas Tøj. Og af Pigen fik hun at vide, at Strand-
gaardsmanden laa i sin Alkove med Gardinerne truk-
ket for Dagene igennem. Han var svær ringe, men
vilde hverken snakke med Præst eller nogen anden.

Gamle Thora svarede intet, men i hendes Øjne kom
der Medfølelse og Taarer, som var alt bleven mildnet
i hendes Hjerte.

En Ugestid efter var Strandgaardsmanden død

Han havde frygtet sine onde Gerninger til det sidste,
hed det og dog kunde han ikke bøje sig. Om
Tilla blev det fortalt, at hun levede, som om hun havde
faaet Jacob igen, faaet ham i Evighed.

KAREN TUMPES HJERTE

DE røde Tegltage laa og glitrede i Maanelyset, der gjorde Natten sølvagtig og skinnende. Hen over Torvets maanehvide Flade strakte Kirken sin Skygge med Taarn og Spir, og Synet af Husrækkerne med deres Skorstene og Gavle bibragte næsten Indtrykket af en Spejling paa en Sø.

Lige overfor Kirken laa der et stort Hus med en bred Stentrappe. Der sad en Hund oppe paa det øverste Trin. Paa Døren bag den tegnede Omridset sig af dens sorte og lodne Krop. Den sad ubevægelig og gloede ud over den øde Torveplads, kun nu og da drejede den Hovedet og rørte paa sine Øren og vejrede ud i den kølige Natteluft. Den sad som en Vagthund og syntes at vente paa, at der skulde komme nogen, men der hørttes ikke en Lyd noget Steds fra Gaderne.

Længe sad den ensom og forladt, men pludselig rejste den sig og gav sig med bedrøvet, hængende Hoved til at snuse til Trinene. Saa gik den ned ad Trapperne og snuste til Brostenene, som om den havde et Spor der. Men kort efter strakte den Snuden i Vejret og gav et langtrukket, klagende Hyl, det lød, som om den baade kaldte og jamrede. Den blev ved og blev ved. Uhyggeligt skingrede det gennem de tomme og stille Gader og slog ind i Husene, saa mange blev vækket af Søvn. Men alle, der hørte det, vidste, at det var den forladte Hund, der sad paa Trappen og jamrede over sin Herre.

Da den første Morgendæmring bredte sig ud over Byen, kom en gammel Kone ud fra et lavt Hus i en Gyde bag ved Torvet. Hun havde et Sjal over sine

Skuldre, og hendes Gang var lydløs som en glidende Skygges. Da hun kom frem til Kirken, saa hun Dagningen røre Kirkespirets Top. Torvet laa endnu øde med stængte Porte, skønt man allerede kunde se Dæmringens Skær i Ruderne.

Hun drejede om Kirkemuren og gik lige hen mod Trappen, hvor Hunden sad. Den vendte Hovedet mod hende, men viste ingen Tegn paa Venlighed og syntes knapt at kende hende. Hun standsede foran den og saa paa den med et følsomt ømt Udtryk i sit gamle, rynkede Ansigt.

Sølle Dyr, sagde hun, En har nok hørt dig. Og hun rystede deltagende paa Hovedet.

Men han er død, han er død

Frem fra Sjalet tog hun en Kurv, hvori der laa Kødben og Brød, og hun lagde det ned foran den.

Værsgod, værsgod, spis nu spis nu, talte hun til den, medens hun bøjede sig ned og strøg den med Fingrene hen over Hovedet.

I Dag har En meget med, baade Brød og Kød. Folk er gode, ved du nok, ja, Folk er gode, blev hun ved at snakke.

Men Hunden bare snuste til det.

Saa tog hun en Lerskaal, der stod ved Siden af Trappen, og gik over til Kirken, hvor Torvepumpen stod, for at hente Vand til den. Lyden af Pumpeslagene lød højt gennem Stilheden; det var, som om et Ekko svarede igen inde fra de stille Gaarde og Huse, ja, som om der blev meldt derinde, at nu var Karen Tumpe paa Torvet og gav Hunden Vand.

Da hun kom tilbage og stillede Skaalen ned, saa hun den logre, og hendes Ansigt blev til et stort, henrykt Smil.

Ja, du skal spise, du skal spise, sagde hun fornøjet. Alle vil gerne give dig noget, hvor saa En kommer og ber om noget til dig.

Og Hunden lagde sig ned, trak et Kødben hen til sig og begyndte at æde. Den saa ud til at være for-
hungret. Dens Krop var knoglet, og den aad med hæ-
stige, svælgende Gjavs uden Ro paa sig.

Hun satte sig ned paa Trappetrinet tæt ved den og fulgte dens Bevægelser. Hun kunde se Dagningens Lys spejle sig i dens Øjne, der var blanke. Hendes Hoved bøjede sig bedrøvet ned mod den. Der var noget saa sørgmodigt over den, som den laa der og lyttede og spejdede vagtsomt mellem Biddene.

Paa Kirkespiret kunde man se, at Solen snart var oppe. Dæmringens graa Lys veg fra Tagene, og der kom Dagskær i Ruderne rundtom i Husene. Hist og her kunde man høre en Port skribe paa sine Hængsler. Hver ny Lyd trængte sig ind i Stilheden med en Varslen om, at nu var Dagen fremme. Men Karen Tumpe blev siddende, først da der viste sig Folk, rejste hun sig fra Trappen for at gaa. Hun bøjede sig ned over Hunden og klappede den et Par Gange. Ofte havde hun søgt at lokke den med sig for at give den et Hjem, men den vilde ikke fra Døren.

Det var hendes Sorg, at intet kunde faa den til at glemme og ensomt og stille gik hun fra den.

Op paa Formiddagen blev Døren oven for Trappen, som førte ind til Byens Banklokale, aabnet af et gammelt Bankbud, som daglig besørgede dette. Han blev staaende deroppe og betragtede Hunden, der straks kom hen og stillede sig ud for Trappen. Hver Dag havde han set den vise den samme Forventningsfuldhed, og paa hans Ansigtstudtryk kunde man se, at han forstod dens Tanker. Den logrede venligt til ham og stirrede op i hans Øjne med sit blanke, sorgfyldte Blik.

Ja, du spørger, du spørger, sagde han og rystede paa Hovedet, medens han gik de sidste Par Trin ned til den og klappede den. Den stod og snuste til ham og

ligesom undersøgte ham fra hans Støvler til hans Hænder som for at finde bare en Mindelse af Lugten af dens Herre. Men kun et Øjeblik varede dens Haab, saa sank dens Hale slap og modfalden ned, og dens Holdning røbede en saadan Skuffelse, at Smerte og Medlidenhed tegnede sig i den gamle Mands Træk.

Han klappede den igen.

Kom med, sagde han, saa kan du jo selv se, at han er der ikke Han er død, han er død.

Men Hunden stod, som om den ikke sansede ham længere, og bare keg op mod den aabne Dør, medens en svag, jammerfuld Piben trængte ud gennem dens Næsebor.

Da Folk begyndte at komme til Banken, sad den og passede paa, ikke en fik slippe den forbi, uden at den havde snust til ham. Den blev klappet af mange, og det var synligt, at man var berørt af dens Skæbne. Men knap havde den faaet Færten af dem, før den stod med modløst hængende Hoved, ufølsom for ethvert Kærtegn.

Ja, det var sørgeligt at se

Der havde været stor Strid i Byen for dens Skyld. Behjertede Folk vilde have det sølle Dyr skudt, det var Synd, at det skulde ligge der og sørge sig ihjel. Men Barmhjertigheden sejrede, man dræbte da ikke et Dyr, fordi det kunde føle som et Menneske.

Hele Dagen igennem var Trappen blevet Samlingssted for Byens Ungdom og Børn, baade til og fra Skole maatte de derhen. Saa der gik ikke en Dag, uden de sad der i Flokke. Store Piger kom med deres smaa Søskende ved Haanden, og der bragtes Kager og Sukker med til den, men som oftest fik de selv Lov at spise det.

Den var bleven vant til deres Nærværelse; skønt den sad udeltagende og stirrede ned i Stenene med bøjet Hoved, lod den dem gøre ved den, hvad de vilde.

Man laa paa Maven foran den og stirrede ind i dens Øjne som for at udgrunde dens Hemmelighed, medens der blev talt til dem med dæmpede Stemmer, fulde af en Ømhed, som de ikke kunde finde Udtryk nok for. Og fra Dag til Dag kunde man høre dens Historie blive fortalt og fortalt.

Den sad der og ventede paa sin Herre, en Bonde, der var kommen kørende til Byen . . . ingen huskede længer hvorfra. Han havde haft Ærinde i Banken og var pludselig falden død om derinde. Og nu sad den der og kunde ikke forstaa, at han ikke kom tilbage.

Man tog den om Hovedet, bøjede Ansigtet ned mod den og talte ind i dens Øjne.

Din Herre er død . . . han kommer ikke, han kommer ikke.

Men en Dag var det hændt, at en af Pigerne havde set dens Herres Spejlbillede i dens mørke, blanke Øjne. Forskrækket var hun faret tilbage som for et Ansigt, der uventet mødte hendes. Over hele Byen blev det fortalt, og siden kunde man se Børnene sidde der i Time efter Time og spejde i dens Øjne som i en Tryllesø. Der kom en Æventyrglans over det stakkels Dyr. Det var, som om de sad i Duften af en Blomst, der kunde bedøve Sindet, og saa ind i en Verden, hemmelighedsfuld og ufattelig, og hvorfra ophøjet Glæde og Savn sang til deres Hjerter.

Saaledes var der gaaet et Aars Tid, da Karen Tumpé en Morgen drejede om Kirkehjørnet og saa, at Hunden var borte. Hun troede først, at den havde lagt sig i Hjørnet af Trappen, hvor hun havde lavet et Leje til den. Det var begyndt at fryse om Nætterne, saa den havde nok rullet sig sammen for at holde Varmen.

Men pludselig standsede hun, og Hjertet gav sig til at hamre i hendes Bryst. Det var, som om hun blev grebet af en stor og anelsesfuld Angst.

Den var der ikke . . .

Det var hændt før, at den havde været borte i Dage og Nætter. Da hed det, at den var ude at søge efter sin Herre.

Hun blev staaende ved Trappen med Maden, som hun havde med til den. Hendes Træk blev saa ensomme og bedrøvede, som havde hun mistet baade Trøst og Glæde. Hun gik et Stykke hen ad Torvet og saa sig om i det Haab, at den hvert Øjeblik kunde komme. Hendes angstfulde Hjerter vilde kalde, men den havde jo ingen Navn, sølle Dyr, sølle Dyr.

Det var endnu i Graalysningen, saa Kirken og Husene stod med slørede Flader. Og der hørtes ingen Lyd af Dag eller Liv. Hun stod der længe med Sjalet svøbt om sig og ventede og saa til alle Sider. Men den kom ikke.

Saa gik hun tilbage til Trappen og satte sig paa et af Trinene.

Nej, hun kunde ikke gaa derfra. Hun maatte vente, til den kom, og vise den Godhed, det sølle Dyr.

Det begyndte at lysne, og Folk kom paa Gaderne, men hun blev siddende paa Trappen ved Siden af dens Leje, bleg af Kulde.

Den maatte komme.

Folk, der kom forbi, standsede hos hende.

Hvor har du Hunden, Karen, spurgte de med Minder, der baade røbede Deltagelse og tilvant Skæmt. Hun saa op paa dem og klagede:

Ja, hvor er det sølle Dyr . . . hvem kan sige det.

Og man trøstede hende med, at den kom nok, den havde jo været borte før.

Men hun rystede paa Hovedet og syntes at vide noget andet. De hørte hende mumle halvhøjt om Sorg og Smerte, men kunde ikke skjule et Smil, skønt enhver i Byen vidste, at Karen Tumpe skulde ha haft Sorger nok i sit Liv.

Lige til det gamle Bankbud kom og aabnede Døren,

blev hun siddende. Da han saa hende og forstod, at Hunden var borte, traadte han ud paa Trappen.

Er den løbet væk fra dig, Karen, spurgte han.

Hun rejste sig undselig, som var hun bange for, at hun ikke maatte være der. Hun havde intet at sige, bare hendes Øjne talte med en Udtryksfuldhed, saa han øjeblikkelig forstod hendes Angst.

Den kommer nok tilbage, skal du se, sagde han. Den er blot ude at søge igen Den har det jo saa godt her.

Men da rystede hun energisk paa Hovedet.

Hvem kan gøre en Stakkel godt, sagde hun, se til Karen Tumpe, se til Karen Tumpe.

Hun stod lidt med blanke Øjne, saa føjede hun til: En klager ikke nogen noget paa men der var stor Godhed ved det ringe Dyr.

Man kunde se paa den Gamle, at han stod og gerne vilde sige hende noget godt, men hendes Tanker var ligesom saa fjerne, at han ikke kunde naa dem.

Længe efter, at Folk var begyndt at komme til Banken, blev hun staaende ved Trappen. De fleste, der gik hende forbi, talte trøstende Ord til hende. Den kom nok. Men der laa et skæmtende Smil over deres Ansigter, naar de gik fra hende, som var hendes Hundsorg alligevel bare en Spøg.

Flere Børn kom til og samlede sig om hende. Ligesom hun syntes de at vente, at den kunde komme, hvad Øjeblik det skulde være.

Den var bare ude at søge efter sin Herre den vidste jo ikke, at han var død. Og de stod med fjerntskuende Øjne, som saa de den strejfe om et Sted langt, langt borte.

Den ene efter den anden stillede sig foran hende og stirrede op i hendes Øjne, mens de spurgte og spurgte hende ud om den. Og hun lod sin Haand glide ned over deres Kinder og Skuldre.

Den kommer vist ikke, Børn, den kommer vist ikke, Børn, svarede hun.

Først ved Middagstid stavrede hun af Sted, medens Børnene hele Dagen igennem blev ved at flokkes paa Trappen og ventede paa, at den alligevel skulde komme.

Men Dagen gik, og den kom ikke.

Ved Aftenstid gik Karen Tumpe sin sædvanlige Tur om i Husene for at bede om Mad til den. Stilfærdig som en Tiggerske blev hun staaende ved Køkkendøren med Kurven paa sin Arm. Hun plejede intet at sige, men stod bare og ventede, til man fik Tid til at række hende noget. Men i Dag blev hun modtaget med Snak og Spørgsmaal alle Vegne. Alle søgte ligesom at vise hende større Venlighed, flere Steder blev der budt Kaffe og Mad til hende selv, medens man stod trøstende om hende.

Den skulde nok komme, blev der sagt. Hendes sørgmodige Ansigt, der altid var saa stille og blidt, rørte dem og lod dem se ind i en fattig Tilværelse, hvor et sølle Dyrs Savn ligesom havde aabnet for nye Kilder af Godhed og Glæde.

Et Sted brød hendes Hjertes Kval frem.

Nej, sagde hun, En har ikke kunnet hjælpe den En anden trænger ikke ind, hvor Sorgen har gemt sig, om det saa er hos et Dyr eller et Menneske.

Og man blev tavs og forstod, at det var om sit eget Livs Lod, hun talte.

Den følgende Morgen var hun ved Trappen, længe før hun plejede, og sad der, til Folk kom paa Gaderne. Hendes Skikkelse saa endnu mere sammensunken og sørgmodig ud. Men før Banken aabnede, gik hun sin Vej, som var hun alligevel sky for at blive set. Og hun tog Vejen ud af Byen, og hele Dagen blev hun set flakkende om derude. Enhver, hun traf, standsede hun og spurgte ud, og i mange Gaarde og Huse gik

hun ind, men ingen kunde svare hende, da Hunden ikke var bleven set af nogen.

En hel Uge blev hun ved at søge efter den i videre og videre Kreds ud over Landet, men det var forgæves. Hen mod Aften saa man hende komme tilbage mod Byen med trætte og slæbende Skridt, endnu mere affældig, saa det skar i Hjertet bare at se hende.

Men en Morgen blev hun siddende paa Trappen, til Folk begyndte at komme til Banken. Da rejste hun sig og fulgte stilfærdigt med derind. Alle var forundrede og lod hende komme til Disken med det samme.

Hun stod og stammede med Taarer i Øjnene og kunde næsten ikke faa sagt, hvad det var, hun vilde.

De maatte sige hende, hvem Hundens Herre havde været . . . Hun havde faaet den Tanke, at den maatte være løbet derhen, hvor den havde haft sit Hjem. Og nu vilde hun søge efter den der.

Man var straks rede til at hjælpe hende og fandt den afdøde Bondes Navn og Bosted frem af Bøgerne. Det var fire Mil fra Byen, han havde boet, og man forklarede hende nøje, hvor det var.

Hun havde knap fattet det, før hun takkede og gik. Hun gjorde sig ingen Tanker om Vejen, hendes Hjerte var allerede fremme ved Stedet. Han havde været Ungkarl, og han havde boet ene, havde man forklaret hende. Det kom ikke ud af hendes Sind under hele den lange Vandring. Det var, som om hun søgte at løse en Gaade; det forekom hende, at hun pludselig var blevet indviet i noget skønt og godt, som hun bare før havde anet . . . I hendes Forestillinger derom afspejlede der sig hverken Dyr eller Menneske, kun Hjerternes inderlige Strøm af Hengivenhed.

Time efter Time blev hun ved at stavre afsted, skønt hun ofte maatte sætte sig til Hvile paa Vejkanten, nogen Træthed sansede hun ikke, i sit Hjerte ligesom fløj hun afsted mod Maalet.

Sent paa Eftermiddagen drejede hun af fra Vejen over mod et ensomt liggende Boelssted.

Det var der, det var der

Hendes Hjerter blev med en Gang saa stille, alle hendes Sinds skønne Syner laa ligesom tabt bag hende. Affældig, fattig og tilstøvet standsede hun foran Døren og syntes helt i Urede med sig selv om, hvad det var, hun vilde.

En Mand med kantede Skuldre og krumme Knæ traadte hende i Møde. Paa Afstand saa hun hans uvillige Blik lyse imod hende med et Skin som fra et Hjerter, der var haardt som Flint.

Hvad vil du, spurgte han.

Og hun stod og krammede med sine Hænder og pustede uden straks at kunne svare.

Er du kendt her.

Den inderlige Varme i hendes Øjne trængte ind gennem hans Blik, og der kom en mildere Tone i hans Stemme. Og nu fik hun sit Ærinde frem.

Om Hunden ikke havde været der.

Mandens Ansigtstudtryk forblev ubevægeligt, men i hans Øjne var det tydeligt at se, at hvert Ord, hun sagde, arbejdede i hans Tanker og ligesom blev ved at trænge sig dybere og dybere ind som en Straale af Lys, der brød gennem et Mørke for at naa til Hjertet.

Er du gaaet fra Byen, du Gamle, spurgte han.

Hvad vil du med den Hund, fjede han til. Men hun gav ham ingen Forklaring, hendes Hjerter begyndte pludselig at banke hæftigt, hvert Træk i hendes Ansigt levede op. Hun havde allerede set tværs igennem ham og forstod, at der ventede hende en Glæde.

Har den været her, sølle Dyr, spurgte hun.

Et vrængende Smil gled over hans Ansigt. Og hans Øjne fik et Udtryk, som fattede han med et, at det var en Tumpe, han havde for sig.

Ja, sagde han, den er her endnu.

Hun greb begge hans Hænder, og i sin Bevægelse bøjede hun Ansigtet ned mod dem, saa han følte et Par Taarer dryppe paa hans Hud.

Den staar bundet derinde i Loen.

Du maa slippe den løs, du maa slippe den løs, bad hun.

Og hun gav sig til at fortælle ham hele dens Historie, saa godt hun evnede, medens han blot stod og smaagrinede.

En tænkte nok, det var saan, sagde han, den har været her før.

Og han fortalte hende, hvorledes han havde søgt at jage den bort, da den blev ved at løbe om Stedet og tude, saa det var mere end fælt at høre paa, til det endelig var lykkedes at faa den fanget.

Og underlig er det, sagde han, En har gaaet og villet tage Livet af den hver Dag, og nu havde En lige bestemt sig til det, saa var du kommet i Morgen, saa havde den været død hvad der ogsaa vilde være det bedste, for den er baade syg og en Ynk at se.

Hun var gaaet hen mod Lodøren, og han fulgte langsomt efter og aabnede for hende. Henne i en Krog laa den bundet, den rørte sig ikke, laa bare med Hovedet strakt ud mellem Forpoterne, saa kun Lysningen fra Døraabningen spejlede sig i dens store, vidtaabne Øjne.

Hun ilede hen mod den, og knap var hun naaet derhen, før Hunden sprang op og kom hende i Møde med en Glæde, som var al dens Sorg pludselig glemt. Hun lagde sig ned paa sine Knæ og trykkede dens Hoved ind mod sit Ansigt, medens hendes gamle, rystende Hænder blev ved at kærtegne den og Taarerne at strømme ned ad hendes Kinder. Den peb ind i hendes Øren.

Herre Gud, Herre Gud, hørte Bonden hende sige, den kender mig, den kender mig.

Det var, som hendes Hjerte strømmede over af Taknemmelighed og Glæde, den havde jo knapt villet logre til hende før . . . nu gav den hende paa en Gang overvældende Tak for hendes Godhed.

Hun drejede Ansigtet om mod Bonden og bad ham om at løse den.

Ja, naar du kan sørge for at tage den med dig, svarede han tøvende. En vil ikke have den rendende her mere.

Hun bare nikkede til ham, og han gik hen og slap den løs.

Hun rejste sig, og Hunden blev ved hende og fulgte hende ud. Hun stod, som om hun vilde afsted straks. Kan du ikke trænge til noget, før du gaar, spurgte han.

Nej, svarede hun, jeg har Brød med.

Og hun takkede ham hjerteligt og gik.

Han blev ved at se efter dem, til de naaede ud paa Vejen. Hunden gik sjokkende ved hendes Side, det saa ud, som om det bare var Gensynsglæden, der holdt den oppe, saa mager og afkræftet var den blevet, ikke en Bid havde han set den tage til sig, saa længe han havde haft den i Hus.

Men kun et Stykke fulgte den ved Siden af hende, saa begyndte den at trave afsted foran hende, som om den ikke kunde vente . . . og en Stund efter var den ude af Syne for hende.

Hele Natten var hun paa Vej, hendes Led blev som udtørrede, saa hun maatte tage lange Hvil ind imellem. Men Glæden blev ved at holde hende oppe, hendes Sind var lysvaagent og fyldt med frisk Fryd. Der var bleven gjort Gengæld for hendes Hjertes Godhed . . . og hun saa uophørlig for sig i sine Tanker hvert lille Træk af dens Glæde, da den havde genkendt hende.

Det var lys Morgen, før hun naaede Byen, og saa

hastigt, som hun kunde, slæbte hun sig ind gennem Gaderne for at naa til Torvet. Et stort, lyst Haab var vaagnet i hende, maaske vilde den nu følge hende hjem, blive hos hende, saa hun kunde pleje den og faa den til at glemme alt sit Savn.

Da hun naaede Torvet og skraaede hen mod Trappen, blev hun et Øjeblik ængstelig, da hun ikke straks fik Øje paa den. Men da hun kom nærmere, saa hun den ligge helt oppe ved Døren paa det øverste Trin. Med et Smil gik hun derhen, hun saa godt, at den rørte sig ikke, men saaledes havde hun ogsaa set den ligge inde i Loen. Hun naaede helt hen til det nederste Trin og vilde tale til den. Da stivnede pludselig hendes Smil. Hun gik et Par Trin op, og paa en Gang knugede hun sine Hænder sammen i Fortvivelse.

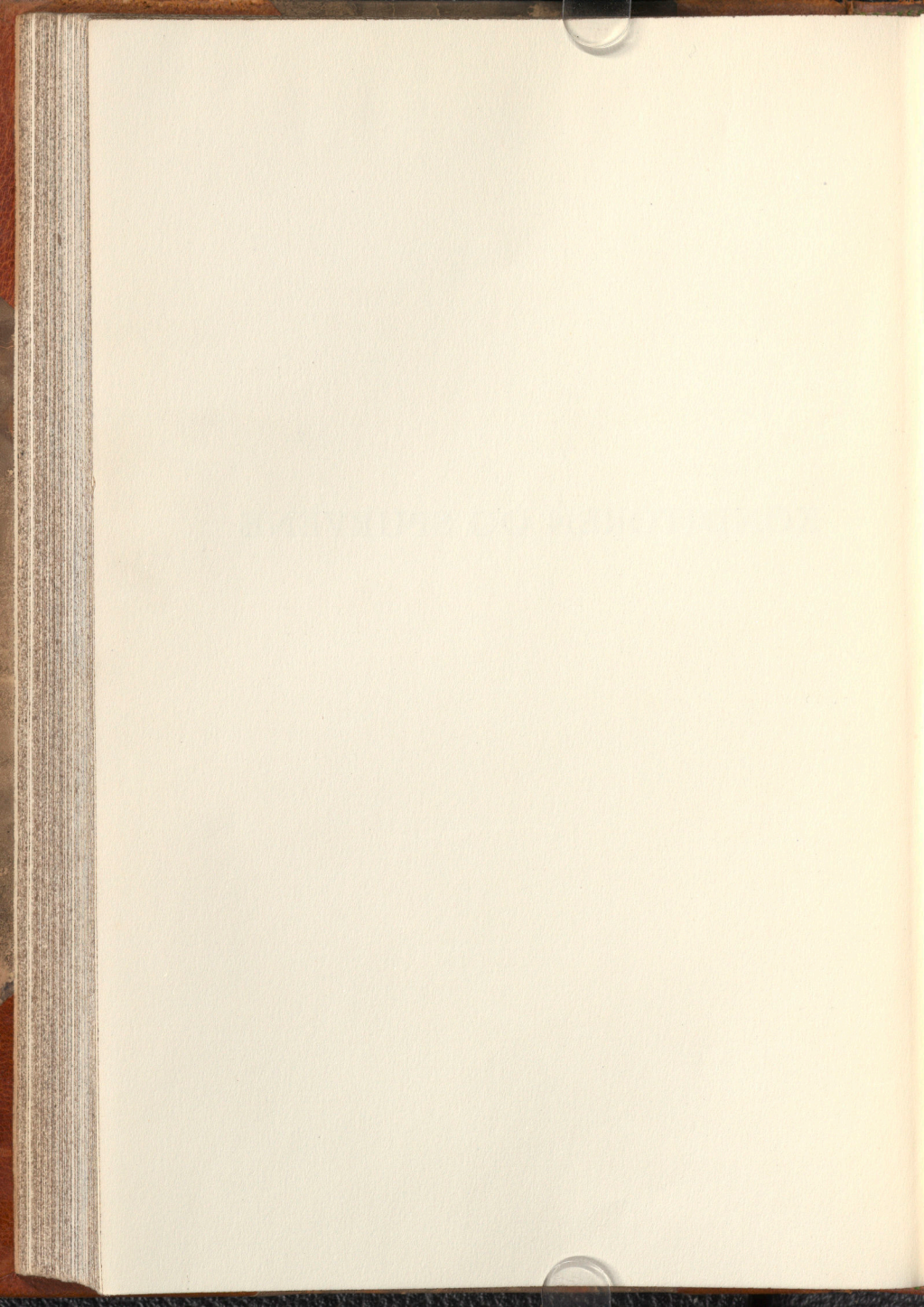
Herre Gud, Herre Gud

Det lød som en hjerteskræende Klage. Og hun sank ned paa sine Knæ foran den.

Den var død.

Da Folk kom paa Gaden, fandt man hende siddende paa Trappen. Hundens Hoved hvilede i hendes Skød, og hun blev ved at stryge den kærligt over Pelsen. Hun græd ikke, hendes Ansigtsudtryk var bare saa drømmende stille, som om hun sad hos en Ven, der endelig havde faaet Fred.

KONDITIONEREN OG SPURVENE

STUE ni var et af Hospitalets store Værelser. Der stod ti Senge langs de to Vægge, saaledes at Patienterne kunde vende sig til og fra Lyset, der strømmede ind fra tre store Vinduer, som vendte ud mod Træer og aaben Strand og gjorde Stuen lys og endnu mere rummelig for de Syge. Henne i det ene Hjørne længst borte fra Vinduet laa Konditoren i en Slags Himmelseng med hvidt Omhæng, som han kunde trække for, naar han ønskede at være ene. Det var paa fjerde Aar, han havde ligget der paa samme Sted, hvad han altid fremhævede for hver ny, der kom paa Stuen. Ingen havde været der tilnærmelsesvis saa længe.

De andre kom og gik eller døde, ligesom ude i det virkelige Liv, sagde han. Og han laa og følte sig hjemme i sin Seng som en anden i sit Hus.

Det var Vattersoten. Den havde gjort ham saa svær, at han nærmest lignede en lille tyk Pascha, der var blevet liggende i sine Puder paa Grund af Magelighed og Fedme, saa fælt fyldte hans Mave under Tæpperne. Men syg var han da ellers ikke, selv om hans Ansigt var præget af den snigende Sot.

Paa Væggen over hans Seng hang en lang, hvid Liste.

Det var hans Timeglas, lo han.

Paa den havde han i Aarevis ført Regnskab med sit Vand. Mellem dens Tal svingede hans Sind. Var Resultatet daarligt, hændte det, at han trak Gardinet for og holdt sig for selv. Ned ad Bakke gik det. Han var altid selv rede til at paavise det. Men lade sig pumpe for noget af Vandet vilde han ikke. Døden kunde komme tidsnok. Og Lægerne lod ham faa det, som han vilde.

Han kendte det hele, det var hans skeptiske Forklaring.

Men paa de gode Dage kunde hans Humør smitte hele Stuen, saa selv de sygeste laa med fortrøstningsfulde Smil. Da sad han stablet op i sine Puder, medens Passiaren gik fra Seng til Seng. Fra dem, der var i Bedring, lød Latter og Skæmt som en ny opvaagnende Glæde, og han lod dem føre an som noget, der tilkom dem.

Paa den anden Side laa en Dreng med en smertefuld Benskade. Hver Dag under Behandlingen fyldte han Stuen med sin Graad. Det havde gjort ham til alles Kæledægge.

Er det noget at tage paa Veje for, havde Konditoren en Dag sagt, om en Maaned kan du igen springe afsted som en Hest.

Hans Ord skabte i et Nu Billedet af Sundheden, saaledes som de alle havde kendt den.

Ja, hvem der blot kunde haabe det, havde En svarer, som laa i Sengen ved Siden af Konditoren. Om man saa skulde lide den dobbelte Smerte.

Han var lige kommen paa Stuen og laa med urolige, anelsesfulde Øjne. Gang efter Gang havde han spurgt Lægerne ud om, hvad han fejlede, men fik kun undvigende Svar. Hver Dag kom en ung Kone og sad ved Sengen og holdt hans Haand de to Timer, Besøgstiden varede. Hun kunde ikke holde sine Taarer tilbage, saa den Syge maatte trøste hende.

Konditoren læste deres Tanker og saa deres Frygt for Sygdommen, og inden længe, uden at det var nævnt med et Ord, vidste hele Stuen, at det var Kræft, han fejlede. Det var, som en usynlig Kløft havde aabnet sig om hans Seng og skilte ham ud. Naar han talte, tav alle, som gjaldt hans Ord ikke mere i Laget Og det var synligt i hans Øjne, hvorledes han selv følte, at han gled.

En Dag, da Himmelen var blank og Solen skinnede ind gennem alle tre Ruder, sagde han til Konen:

Nu bliver det Foraar De havde set ud paa Træstoppene udenfor. Ogsaa Konditoren fulgte tankefuldt deres Blikke. Hans Ansigt var alvorligt og vist. Saaledes begyndte det.

Et beskedent Livs Glæder klang gennem den Syges Ord. Han havde en lille, lejet Kolonihave med malet Lysthus. Hun skulde bede en Bekendt grave den i Aar, for før til Sommeren blev han i alt Fald ikke rask.... men hun skulde lade et Stykke blive igen, som han selv kunde grave, naar han kom ud, det skulde hjælpe ham til Sundhed og Kræfter.

Konditoren laa og hørte paa hans Tale med den indviedes Udtryk og saa i Tankerne ind bag Ordene til det dødsrædde Hjerte.

Ja, saaledes begyndte det Det var, som Sygdommen rensede Sjælen ud, saa kun det blev igen, som havde bragt Livets Glæder. Det var den brede Vej til den smalle Bro.

I den samme Seng, hvor den Syge laa, havde der ligget en Sømand. En Dag, efter at den unge Kone havde siddet der og grædt, gav Konditoren sig til at fortælle om ham, som han plejede, naar Timeglasset stod godt.

Han var ung og havde faret over alle Verdens Have to Gange havde han forlist og været Døden nær. I Maaneder havde han ligget og fortalt om sine Rejser, saa Konditoren var blevet helt hjemme i Havne, Knejper og Skibe, hvor denne Sømand havde levet sin gladeste Tid, og hvor nu og da en og anden havde fortøjet ved hans Hjerte.

Ja, det var en Liebergut, lo Konditoren. Han rettede Puderne under sig og satte sig højere op, medens hele Stuen lo med ham.

Men saa fik hans Ansigt en alvidende Alvor.

Det var det underlige, sagde han, at jo sygere han blev, jo skønnere blev hans Rejse. Hans Humør blev lyst, snildere Mand havde han ikke truffet paa Stuen. Tilslidst laa han i Vildelse. Men stadig var han paa Søen og sejlede. En Gang havde han rejst sig op i Sengen og raabt: Den skal jeg nok greje, Skipper.... og han havde kaldt paa En, der hed Ole. Det var i en forrygende Storm, og de skulde til Vejrs for at gøre et af Sejlene fast, som havde slaaet sig løs.

Alle de Syge laa eller sad med Øjnene vendt mod Konditoren og hørte paa. Der gled et sært Smil over hans Ansigt. Han gjorde en lille Pause. Saa saa han dem alle ligesom paa en Gang ind i Øjnene.

De sidste Dage havde Sømanden ligget helt stille hen uden andet Livstegn end, at han endnu ikke var død Men den sidste Nat, han levede, havde han pludselig rejst sig op i Sengen og var traadt ud paa Gulvet.

Halløj, hvor skal du hen, havde han raabt efter ham og ringet paa Nattevagten.

Og Sømanden havde vendt sig smilende om.

Han skulde blot ud af Ruffet, ud paa Dækket og lade sit Vand, svarede han lystigt, som talte han til en af sine Kammerater inde i Køjerne eller paa Skibskisterne, hvor de vel havde siddet og haft Fest. Saaledes lød det det var hans sidste Ord, om Morsgenen var han død.

De Syge laa ubevægelige i deres Senge og stirrede ud i Rummet. Det var, som saa de for sig Havet med et Skib for fulde Sejl de kendte en Fornemmelse af Ruf og Dæk og Rigning, som havde de været der om Bord længere og længere bort gled det, den Vej, den døde Sømand havde sejlet.

Ja, sagde Konditoren, det var underligt, men der hændte altid saadan et og andet, naar et Menneske døde.

Han saa ud, som sad han inde med stor Visdom.

Der var ingen af de Syge, der bad ham om at fortælle. Men han var ligesom kommen i sit Element. Hans Ansigt fik et Præg af Mystik, og Stemmen skiftede Tone som hos en inspireret Fortæller.

Han gjorde en Bevægelse ud mod Stuen. Saaledes blev en Gang en dødssyg Mand bragt herind. I over en Uge laa han uden Bevidsthed og uden at tale et Ord. Der kom ingen og besøgte ham. Men en Nat satte han sig pludselig op i Sengen og raabte med høj, kaldende Røst:

Anna, Anna, Anna.

Tre Gange. Saa faldt han tilbage og laa hen som før. Flere af de Syge blev vækket, saa uhyggeligt lød det.

Næste Dag i Besøgstiden kom der nogle Bønderfolk og saa til den Syge. Der var en ung Kone mellem dem. Og han hørte hende fortælle til de andre, at hun om Natten var blevet vækket ved, at hun syntes at høre den Syge kalde paa hende saa tydelig, som om han var i Stuen.

Ja, svarede hendes Mand, der stod ved Siden af hende, det var rigtigt nok, Anna havde vækket ham i Nat, helt urolig, hun havde hørt hans Bror kalde og derfor havde de bestemt at tage ind til Byen for at se til ham.

Anna gik hen til den Syges Seng og bøjede sig ned over ham. Hun strøg ham med Haanden over Haaret.

Kresten, sagde hun, det er Anna, som er her. Pludselig slog den Syge Øjnene op og løftede paa sine Hænder, som vilde han gribe efter hende....og en kort Stund efter var han død.

Da havde Konditoren vinket hende hen til sig og spurgt, om hun havde lagt Mærke til, hvad Klokken var, da hun hørte ham kalde.

Jo, svarede hun, den var lige et.

Og det passede. Ved den Tid var det, at den døende havde rejst sig op i Sengen og raabt hendes Navn.

Da han var færdig med Historien, faldt der Dødsstilhed over Stuen. Alle laa ubevægelige og syntes at gøre sig saa ubemærkede i deres Senge som muligt. Kun Konditoren sad op med det indviiede Smil over sit Ansigt.

Ja, sagde han, underligt er det, Døden synes netop at føre Mennesket derhen, hvor det helst vil være.

Saa skød han sig ned i sine Puder og laa stille som de andre med sine kloge Øjne vendt ud mod Solskinnet, der faldt ind gennem Ruderne.

Hver Dag fyldtes Stuen af Besøgende, men kun sjældent kom der nogen for at se til Konditoren.

Den Syge blir altid ensom, plejede han at sige. De derude har altid travlt.

Men nu og da kom der en lille Pige med Silkesløjfer i Haaret og bragte ham et og andet, som han gerne vilde have.

Det var hans Datterdatter, fortalte han præsenterende hver ny ankommet.

Hun var hjemme paa Stuen. Støjende slæbte hun en Stol hen til hans Seng og satte sig, medens hun lo og talte højt som paa en Legeplads. At Bedstefar laa der, syntes hende at være Tingenes Orden. Konditoren sad i et Smil. Paa disse Dage syntes hans Livsaander at skyde nye Rødder. Der kom Stolthed og Glæde i hans Blik.

Det er, som en lille Fugl kommer flagrende ind gennem Ruden, sagde han leende en Dag, efter at hun var gaaet.

Timevis laa han og tegnede Billeder til hende. Runde, smilende Engle med Vinger, Smaapiger med langt Haar, som gik i Mark og Skov med Hjorte og Hunde, og en Gade med gamle Huse med Fugle paa Tagene.

Under hvert Billede skrev hans Vers, som han læste med hende, utrættelig i sine Forklaringer.

Kun sjældent hændte det, at hun var ledsaget af sin Mor. Da laa han stille med et sky, forsigtigt Udtryk, som var der noget uafgjort mellem dem. Saa man paa Stuen undredes over, at det kunde være hans Datter. Ret op og ned stod hun ved Sengen, næsten fjendtlig i sin Holdning, og aldrig hørte nogen hende mæle et venligt Ord.

Efter hendes Besøg laa Konditoren nedtrykt i sin Seng med Hænderne foldede over Dynen og stirrede op i Loftet med noget af et forspildt Livs Præg over sit Ansigt.

Der strømmede ingen Glæde fra den Kant nej, nej. Det var, som hans Sygdom tog et sejrende Tag i ham. Han laa gusten med posede, slappe Træk, saa det ligesom blev synligt for alle paa Stuen, hvor haabøst det egentlig stod til med ham.

Det var Moderen, hun slægtede paa, havde han en Gang sagt, med en altsigende Tone i sin Stemme. Og man forstod, at stor Lykke havde han ikke kendt.

En Dag, efter at Datteren havde været der, hændte det, at Manden, der laa ved Siden af ham, løftede sig op paa Albuen og skottede over til ham. Han saa rundtom til Sengene, men ingen syntes at agte paa ham. Ogsaa Konditoren blev liggende uden at bemærke ham.

Da sagde han med stor Inderlighed i sine Ord:

Det var underligt han følte sig saa glad i Dag, som om han var i Bedring og skulde blive rask igen.

Konditoren drejede paa Hovedet og saa op paa ham. Den Syge sad med et straalende glad Smil. Da fæstede Konditoren sine Øjne ved hans Ansigt og løftede Hovedet opmærksomt fra Pudren.

De er en lykkelig Mand, sagde han.

Smilet standsede paa den Syges Læber.

Ja, det var han han havde et smukt Hjem, en god Kone og to smaa Børn.

Men saa skiftede hans Ansigt og fik et Udtryk af Deltagelse, og han saa medfølelse paa Konditoren.

Hvor var der stor Glæde ved saadan en lille En, sagde han.

Konditorens kloge Øjne hvilede paa ham.

Man ligger, som man reder, svarede han. Naar man har levet som et Bæst alle sine Dage.

Da smilte den Syge igen, som vilde han tømme ud fra sit Hjerte alt skønt og godt. Men pludselig løftede Konditoren sig op og saa fortrædiget ud.

Han laa ingen til Byrde, sagde han. Han havde Spareskillinger paa Rente og betalte for sig. Han kunde lige saa godt have ligget hos Datteren, men saadan var det nu ikke han og Konen havde ikke kunnet leve sammen, han laa her paa en Maade som Rentier og plejede sin Alderdom, og det kunde være godt nok, naar det nu var, som det var.

Han lo af sine egne Ord.

Han havde altid været en urolig Fyr og havde nok hængt paa Beværtninger, men han havde da altid kunnet arbejde.

Fra de andre Senge blev der let, som blev selv denne Historie givet til bedste. Men Konditoren stablede sine Puder op bag sig og satte sig til Rette. Det var, som hans Væsen igen kom i Aande.

Han havde da ogsaa sit at mindes, fremhævede han. Som Haandværkssvend havde han vandret gennem Tyskland, ja helt ned i Italien Over Alperne havde han gaaet to Gange, og i mange store, skønne Byer havde han arbejdet.

Der klang en dulgt Mindelse om simple Glæder gennem hans Ord. Og han lo hen for sig over Hændelser, som han ikke nævnede, men som hørtes ud af hans

Latter, saa alle paa Stuen kunde forstaa, hvorledes han havde levet.

En Stund sad han med Lystigheden over sit Ansigt, saa tav han pludselig, og Udtrykket slukkedes igen. Han hvilte sig træt tilbage mod Puderne, til han skød sig ned under Tæpperne og blev liggende som før.

Udenfor Ruderne begyndte Knopperne i Trætoppene at blive synlige. Solen gav sig gode Stunder og fyldte Stuen med daglangt Skin eller jog flygtigt ind og ud gennem Ruderne, eftersom Skyerne drev forbi, medens Træernes Grene svajede og suste i Vinden, saa det kunde høres ind. Da hændte det, at de Syge blev liggende med Øjnene derude og saa og saa, som var baade Sol og Blæst bleven ny for dem.

En Dag satte to glinsende Stære sig fløjtende paa en Gren lige udenfor. Det var som et Syn, der slog alles Øjne op. De, der var raske nok, satte sig op i Sengene. Deres Ansigter fyldtes af Smil og fik et lyttende Udtryk af stemningsfyldt Glæde. Drengen med Benskaden var kommen oven Senge. Støttet til en Stok humpede han hen til Vinduet og stod lænet mod Karmen og stirrede ud paa dem. Deres Fjer syntes farvede af selve Solskinnet. En Følelse af Vaaren vældede frem i hvert Sind med Mindelser og Syner fra Steder, hvor hver især havde hjemme.

En Karl fra Landet, der laa nærmest ved Vinduet, flyttede Øjnene i et væk fra Stærene til Stuen. Han havde altid været faamælt og syntes at have haft nok med at tænke paa sit. Hans Læber fortrak sig, saa det saa ud, som han lo, og pludselig gav han sig til at tale.

Han havde hjemme paa sin Egn set Stærene komme i saa store Flokke, at de dækkede hele Marker, hvor de kastede sig.

Et vemodigt, længselsfuldt Træk lagde sig over hans Ansigt. Og underlig stille sagde han:

Det skulde ellers have været skønt at gaa bag Ploven nu og se Fuglene flokkes i Plovfurerne for at finde Orme og Kryb istedetfor at ligge her.

En anden begyndte at fortælle om Fuglelivet ved en Fjord, hvor han havde levet sin Barndom. Der var en Brink saa gennemhullet som en Si af Svalereder, der var gravet ind i Leret.

Det var, som Stuen fyldtes af Duft og Farver fra dampende Plovfurer, Vande og grønnende Marker og Enge. I Syner og Billeder strømmede det ud fra hvert Sind, som brast Murene og Væggene om dem, saa det vaarende Land laa synligt og strakte sig vidt, vidt ud.

Den Syge ved Siden af Konditoren havde ligget stille med store, glædesfyldte Øjne. Han var bleven saa svag, at han nu fik Morfin til daglig. Han tog med Hænderne op under Hovedpuden for at komme til at ligge højere. Saa sagde han med en Stemme, der var blevet spinkel og sprukken som en Klokke, der har mistet sin Klang:

I sin Have havde han rejst flere Stærekasser. Og han kunde fra Aar til Aar kende, at det var de samme Stære, som kom igen Naar han med sin Familie om Søndagen drak Kaffe derude, var de saa tamme, at de fløj ned paa Dugen og spiste Kagesmuler, og inde i Lysthuset havde et Par Svaler bygget, saa han altid maatte lade en Rude være ude. Det betød jo Lykke.

Han blev anstrengt af at tale, men da han tav, blev hans Ansigt ved at straale, som gik han i Tankerne og syslede derude.

Konditoren havde forholdt sig stille og tankefuld i sin Seng, medens de andre havde aabnet deres Hjerter. Han havde kun løftet paa Hovedet for at kigge efter Stærene. Der var kommen noget sammensunket over ham paa det sidste. Hans Ansigt var ligesom faldet ind og var blevet gulligt og tyndt. I de sidste Par Uger havde hans Timeglas paa Væggen været falden-

de. Med sin gamle, skæmtende Alvor havde han skrevet Tallene nøjagtige som før.

Nu var han snart som en fyldt Tønde, havde han sagt, og han havde trykket sig under Hjertet for at vise, hvortil Vandet stod.

Med begge Hænder skød han sig op i Sengen og saa over paa den Syge ved Siden af. Hans Ansigt var uden det skeptiske, kloge Smil, der vidste Besked. Det var, som Ordene havde gjort ham glad og rørt ved hans Hjerte. Hans Øjne lyste. Og man saa paa ham, at han vilde tale.

Han kunde fortælle dem noget, der lød som et Æventyr og dog var det sandt, sagde han.

Alles Øjne vendtes mod ham, og Trækkene begyndte at le i hans Ansigt, som skulde hans Tale smittes af hans gamle Lune, men saa kom der noget fjerntskuende i hans Blik, og han syntes at glide bort med sine Tanker, medens et Udtryk af ren Glæde strømmede hen over hans Ansigt.

Han havde arbejdet paa en Kiksfabrik fire til fem Aar, før han første Gang blev syg. Hans Plads havde været ved et Vindue, der vendte ud mod en stor Gaard. Naar Solen skinnede ind over Bordet, var der saa lyst som der henne. Og han viste hen imod Drengen, der stod ved Karmen, midt i Solskinnet, som flød ind over Sengene og hen over Gulvet.

Lige udenfor var der et stort Halvtag med sort Tjærepap. Hver Morgen, naar han kom, tog han de tomme Blikbokse og rystede Smulerne gennem Vinduet ud paa Halvtaget....Da skulde de bare have set Spurve, de sad rundtom paa Gavlene og langs Tagrendene og ventede, saa han knapt kunde faa Vinduet op, før de var paa Halvtaget.

Hans Ansigt blev lyst af Glæde og Erindring.

Ja, sagde han, der var en Kvidren og en Sang som

ja han vidste ikke hvad, som i en Have nej, som i et Kirsebærtræ. Sommeren igennem havde han Vinduet oppe, og hele Dagen holdt Spurveene til der nogle blev saa tamme, at de vovede sig ind paa Bordet, næsten lige til hans Hænder.

Saa var det, han blev syg første Gang, i over halvt andet Aar laa han her fra Vaar til næste Efteraar. Han var bleven forsaavidt rask, som han kunde begynde paa Arbejdet igen, da han kom ud. Klokken halv syv om Morgen gik han til Fabrikken. Han gik sin gamle Vej uden anden Tanke end den Glæde at kunne begynde igen. Det var lige bleven lyst Da han naaede hen i Gaden, hvor Fabrikken laa, fløj et Par Spurve kvidrende op foran ham. Han lagde knapt Mærke dertil, men kort efter kom der flere ned fra Tagene og henne fra Gaden, de kastede sig paa Stenbroen og fløj kvidrende og baskende frem for ham, op og ned fra Tagene op og ned fra Tagene fløj de flere og flere, saa det var, som hele Gaden fyldtes af Spurvekvidder Da han gik gennem Porten og ind i Gaarden, fulgte de ham derind som en Sky, de suste ned om ham og syntes at kende ham alle. Og da han naaede op til sin Plads ved Vinduet, var Halvtaget, Gavlen og Tagene rundtom sorte af Spurve, der kvidrede og lavede et Spektakkel, saa alle kom til og stod grebne af Forundring.

Konditoren tav et Øjeblik, en sær, skælvende Bevægelse var kommen over hans Stemme. Hans Øjne gled bort fra deres Ansigter. Han sad med det sælsomme Syn for sig han stod ved Vinduet og de kunde se den glædesfyldte Rørelse strømme frem i hans Træk. Hans Hænder havde uvilkaarlig foldet sig over Dynen.

Det var det skønneste, han nogen Sinde havde oplevet, sagde han saa. Der var en Varme i hans Ord, som var hele hans Sjæl fyldt af Mindelsens Glæde.

Den Syge ved hans Side forsøgte at løfte sig op. Der var kommet noget ens over deres Ansigter, det samme forklarede Udtryk, der bar Bud om en Herlighed, som ingen anden kunde fatte.

Et Par af dem, der havde ligget længst paa Stuen, havde før hørt ham fortælle om Spurvene, men aldrig som nu. Og de blev siddende tavse, grebne af Alvor, som gik det pludselig op for dem, hvor hans Sygdom nu bar hen.

Drengen var gaaet frem paa Gulvet hen til en af Sengene og stirrede forventningsfuldt paa Konditoren, som følte han sig midt i en Historie og ventede at høre dens Slutning. Hans Ansigt havde et Udtryk af Skæmt, men da ingen sluttete sig til, gled Alvoren ogsaa ind over ham, til han med et fik Fornemmelsen af noget højtideligt, noget, der truede med at faa Graaden til at bryde frem. Men da var der En, som spurgte, om der virkelig var flere, end der havde plejet at være.

Da lo Konditoren som et lykkeligt Barn.

Om der var flere om der var flere. Der var ti Gange saa mange. Tænk, hele Halvtaget, Gavlen og Tagene rundt omkring Da han kastede Smulernerne ud til dem, fløj de over hinanden i tykke Lag.

Og hans Ansigt fik et Udtryk som en Æventyrfortællers.

Det var ikke til at begribe men skønt var det. Han havde ofte tænkt over, hvorledes det var gaaet til. Og om de vilde høre, saa skulde han fortælle.

Jo, sagde han. Spurvene yngler jo hurtigt, ofte flere Gange om Aaret. Da han var blevet syg, var de gamle Spurve, som de plejede, hver Morgen kommen til Halvtaget for at vente paa ham. Trolig var de blevet ved, først havde de ført det første Kuld derhen kvidrende havde de fortalt dem om Konditoren, saaledes som det var blevet fortalt til dem selv. Kuld efter Kuld var de kommen til Halvtaget, de unge med deres Un-

ger igen, til Konditoren var bleven en Legende i Spurvenes Verden.

Han lo inderligt til sine egne Ord.

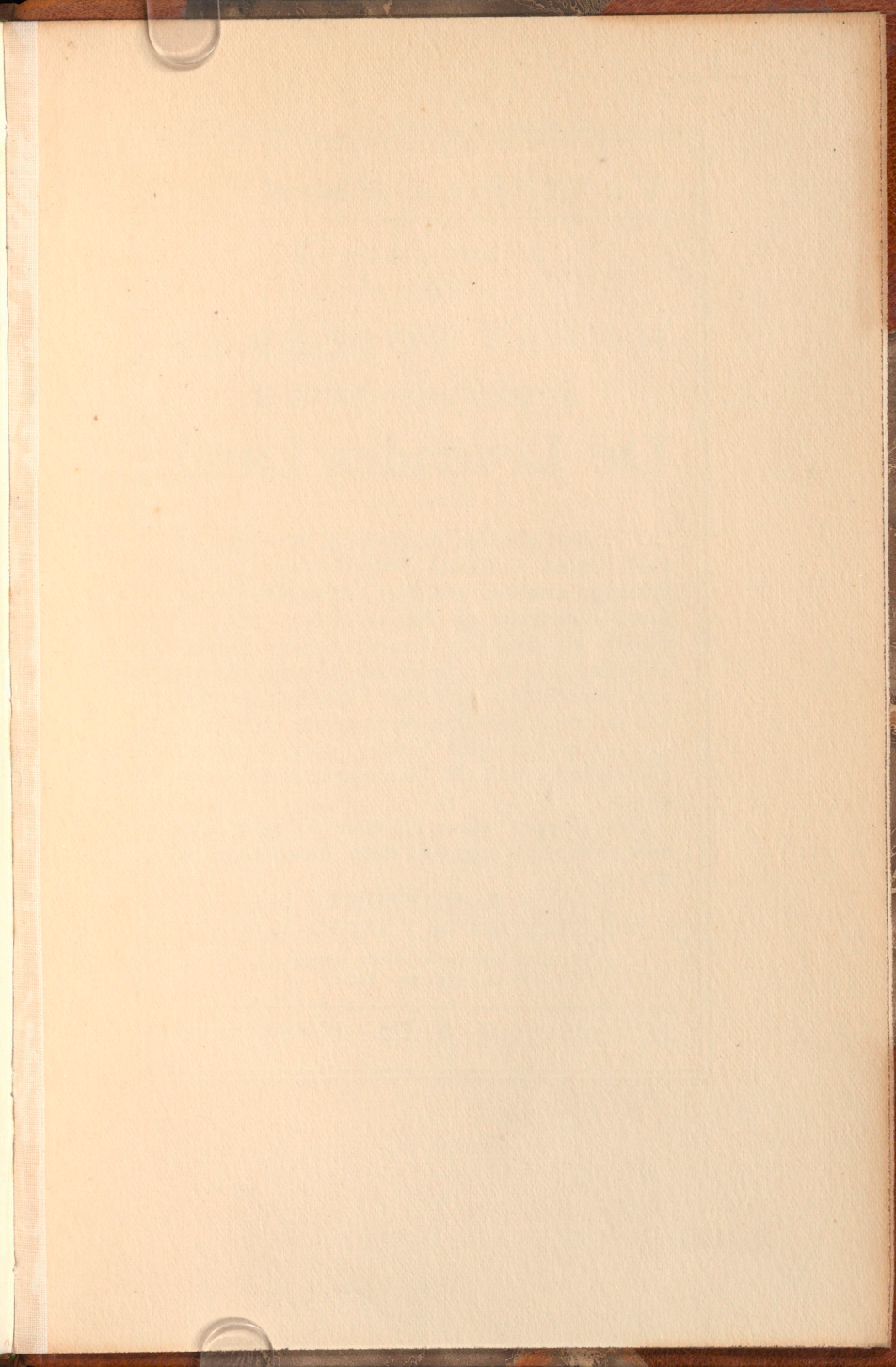
At de havde kendt ham igen, var sket paa denne Maade. Et Par af de gamle Spurve havde tilfældigt set ham komme Kvidre, kvidrevit. Straks var de fløjet op paa Taget, Kvidre, kvidrevit, havde det lydt:

Der kommer Konditoren.

Kvidre, kvidrevit, der kommer Konditoren.

Fra Tagrender og Gavle havde det lydt ind i Gaardene rundtom og alle var de fløjet ham i Møde.

Alle paa Stuen smilte, men ingen lo. Han lænede sig træt tilbage mod sine Puder, men Trætheden gjorde ikke hans Ansigt trist. Han sad der, som fyldte denne Begivenhed hele hans Liv med Glæde og gav ham nu netop det, som han i sit Liv havde savnet.

Valdemar Rørdam:

i Anledning af den nye
Udgave af

HARRY SØIBERGS

STORE ROMAN-TRILOGI

De Levendes Land

. . . . Her, endelig, er Søiberg, som har arbejdet med skiftende Udbytte lang Tid og ihærdigt, naaet op ved Siden af Pontoppidans Jacob Knudsens og Nexøs bedste. Ja, i sit Billede af »den gale Præst«, Bogens Hovedskikkelse, ikke blot minder »De Levendes Land« om »Over Evne«, men naar i fuld Selvstændighed jævnhøjt med Bjørnsons geniale Digtning. . . . »De Levendes Land« ligner, trods alt Fællesskab i Stof, slet ikke nogen af de andre Bøger

Læs Bogen! Hver vil efter sit eget Sind nok fornemme noget af dens Inderlighed og Styrke.

PRIS: I—III KRONER 14,50
INDB. I SKIND 20,00

(Betalingen kan efter Aftale erlægges i
småa månedlige Rater.)

H. Aschehoug & Co. Kjøbenhavn

